

FLAMRIC POLISH

Volume IV Phase I Book III

Grammar and Vocabulary

September 1979

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE
FOREIGN LANGUAGE CENTER

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

PREFACE

The second part of Phase I consists of lessons with more extensive exercises, more specific vocabulary and more advanced grammar. The grammar analyses are included with the individual lessons for greater ease in studying each element as they occur in the exercises.

The focus of the exercises, however, is not just the review of advanced grammar and the building of vocabulary, but greater flexibility in understanding and producing complete statements in longer sentences and paragraphs. Syntax (usage) plays an ever increasing role in the exercises; that is, the special ways vocabulary and grammar function together to form expressions, style and fluency.

Greater care and less haste in studying the lessons is recommended. Rather than attempting three to five exercises per study session, only one-at-a-time should be attempted. The manner of study need not be changed. The standard of progress remains the same as in the first part of Phase I: The ability to analyze the sentences by parts of speech, identify each grammatical element, 90% response in vocabulary and application.

A recommended test of application would be the translation of a long narrative from Polish to English, then the retranslation to Polish, in your own words, without referring to the original Polish text, or using dictionaries or the Grammar Notes.

Upon completing this text the linguist will be able to:

1. Analyze Polish sentences in your exercises by parts of speech (subject, predicate, direct and indirect objects, modifiers, prepositions).
2. Identify parts of speech by declension case and gender endings, conjugation endings, and prepositions.
3. Respond to vocabulary covered in the phase to 90% accuracy, whether asked in Polish or English.
4. Accurately apply all grammar and vocabulary in the production of oral or written statements in Polish.

TABLE OF CONTENTS

LESSON	PAGE	LESSON	PAGE
85	2	97	175
86	16	98	188
87	30	99	203
88	47	100	216
89	62	101	229
90	76	102	241
91	91	103	250
92	107	104	260
93	122	105	263
94	136	106	266
95	149	107	269
96	161	108	271

LESSON 85

Dialog (Fighting the tanks)

A.: Amerykanin

N.: Niemiec

A.: Słyszałem, że pan był na wschodnim froncie w czasie wojny.

N.: Tak, służyłem w piechocie. Byłem wyszkolony w niszczeniu czołgów.

A.: Niszczenie czołgów przez piechotę to jest trudne zadanie.

N.: Owszem, na początku wojny mieliśmy duże trudności.

A.: A jak walczyliście z czołgami rosyjskimi?

N.: Przede wszystkim staraliśmy się przydusić do ziemi piechotę i odciąć ją od czołgów. Resztę zadania wykonywali żołnierze wyszkoleni w walce z czołgami.

A.: Czy to były specjalne zespoły?

N.: Tak, w każdym zespole byli żołnierze, którzy niszczyli atakujące czołgi i żołnierze, którzy ich osłaniali.

A.: Jakiej broni używali żołnierze niemieccy?

N.: Używaliśmy min ppanc, ładunków wybuchowych, granatów dymnych i różnych gałaczek i granatników. Granatniki przeciwpancerne przebijały pancerze o grubości 10 cm.

A.: A jakie sposoby walki stosowaliście?

N.: Czekaliśmy w rowach, aż czołg się zbliży. Będąc w polu martwym czołgu rzucaliśmy granaty na czołg albo podkładaliśmy ładunki wybuchowe pod gaśienice. O walce z większej odległości opowiem panu jutro.

LESSON 85

Grammar Analysis

FORMATION OF NOUNS ending in -ość

Part I

Nouns may be formed from many Polish adjectives by dropping the last vowel and attaching the ending -ość. Nouns ending in -ość and derived from adjectives are always in the feminine gender,

e.g.:

głęboki - deep
głębok+ość = głębokość - depth

szeroki - broad, wide
szerokość - breadth, width

Expressions regarding measurements like "This river is five meters deep" are rendered in Polish by:

Ta rzeka ma pięć metrów głębokości (gen.).

or:

To jest rzeka o głębokości (loc.) pięciu metrów.

Ta rzeka ma dziesięć metrów szerokości.
To jest rzeka o szerokości dziesięciu metrów.
This river is ten meters wide.

Ta wieża ma sto metrów wysokości.
To jest wieża o wysokości stu metrów.
This tower is hundred meters high.

Part II

The following are derivatives of the root verb - to sail, to swim,

<u>Frequentative</u>	<u>Imperfective</u>	<u>Perfective</u>
plwać ja plwam	plwać ja plwę	popływać ja popłynę

<u>Derivative verb</u>		
<u>Imperfective</u>	<u>Perfective</u>	<u>Prepositions used</u>
odpływać ja odpływam	odpłynąć ja odpłynę	<u>z</u> (general point of reference) <u>od</u> (precise point of reference)

e.g.:

Ten statek odpłynie z Gdyni w poniedziałek.	- This ship will sail away from Gdynia on Monday.
Odpłynęliśmy już dwa kilometry od brzegu.	- We sailed two kilometers from the shore.

dopływać	dopłynąć	do
ja dopływam	ja dopłynę	

e.g.:

Za godzinę on dopłynie do tej wyspy.	- In one hour he will reach (swimming) the island.

wypływać	wypłynąć	z
ja wypływam	ja wypłynę	na

e.g.:

Statek wypłynął z portu.	- The ship sailed out of the harbor.
Statek wypłynął na pełne morze.	- The ship sailed to the open sea.

wpływać	wpłynąć	do
ja wpływam	ja wpłynę	

e.g.:

Statek wpłynął do portu.	- The ship sailed into the harbor.

przepływać	przepłynąć	przez
ja przepływam	ja przepłynę	z - do (na)

e.g.:

Ona przepłynęła przez rzekę. - She swam across the river.

Ja przepłynąłem łódką z Francji- I sailed by boat from do Anglii. France to England.

przyplýwać	przyplýnąć	do (na)
ja przyplýwam	ja przyplýnę	

e.g.:

Jutro przyplýniemy do Ameryki. - We will arrive (by boat) in America tomorrow.

Part III

Below are some commonly used nouns ending in -ość formed from adjectives introduced before:

<u>Adjective</u>	<u>Noun</u>	
szeroki	szerokość	- width, breadth, latitude
długi	długość	- length, longitude
gruby	grubość	- thickness
wielki	wielkość	- greatness, size, magnitude, bigness
ciemny	ciemność	- darkness
jasny	jasność	- brightness, light, clearness
stary	starość	- old age
młody	młodość	- youth, adolescence
dokładny	dokładność	- precision, thoroughness, accuracy
pewny	pewność	- certitude, certainty, sureness
cały	całość	- whole, totality
przyjemny	przyjemność	- pleasure, fun, gratification
wesoły	wesołość	- gaiety, cheerfulness
miły	miłość	- love
zły	złość	- anger
zdolny	zdolność	- aptitude, fitness,
	zdolności - pl.	ability, talent

LESSON 85

Translation English - Polish

1. Andrzej had a car so he arrived at the Nowickis at six. I came at half past six because I had to walk.
2. He was driving down the hill too quickly and he ran over a dog which was running across the street.
3. I walked away from his desk and went out of the room.
4. Every day he passes by my house. When he reaches Długa Street he approaches an old man who sells flowers on the corner and talks with him for five minutes.
5. My train leaves Warsaw at 1500 hrs., passes through Tarnów at 1905 hrs. and arrives in Kraków at 2030 hrs.
6. I saw several small boats by the bank of the river, but there were no oars in the boats.
7. At first I rowed but soon I was tired, so my brother rowed and I steered.
8. It was a lovely morning, so we went to swim in the lake.
9. I found my hatchet in the bushes on the island.
10. We took many nice snapshots during our vacation in southern Italy.
11. From the upper deck of the cruiser I could see the whole port.

LESSON 85

Translation
Polish - English

MIASTO, KTÓRE WRÓCIŁO DO ŻYCIA

Wszyscy jeszcze pamiętają jak bardzo zniszczone zostało w czasie wojny miasto Kazimierz nad Wisłą. Większość ludzi wracających po wojnie do miasta musiała mieszkać w rozbitych domach, w mieszkaniach bez sufitów, a często nawet w starych stodołach czy oborach. Wkrótce ludzie zaczęli naprawiać uszkodzone ściany i sufity domów i budować nowe domy na miejscu kompletnie rozbitych. Największą trudność mieli oni z przewożeniem materiałów do budowania. Często dowódcy oddziałów wojskowych pozwalali żołnierzom przywozić ciężarówkami potrzebne materiały do miasta. Dużo materiału przynieśli jednak sami mieszkańcy na plecach. Wysokość brzegu na jakim leży miasto i zły stan dróg były przeszkodą w szybkiej pracy. Praca nie szła szybko, ale dzisiaj już można powiedzieć, że miasto to wygląda tak jak dawniej, a może nawet ładniej.

Dzielnica mieszkaniowa jest zupełnie nowa. Szerokość, długość a nawet kierunki ulic zostały zmienione, ale Stary Rynek i stara część miasta jest taka sama jak trzysta lub czterysta lat temu. Przyjemnie jest przyjechać do tego miasta na wiosnę i cieszyć się świeżością sadów i ogrodów i czystością ulic. Nic tu już ludziom nie przypomina, że kilkanaście lat temu na ulicach tego miasta były ciężkie walki.

Questions

1. Co wszyscy pamiętają?
2. Nad jaką rzeką leży Kazimierz?
3. W jakich domach musiała mieszkać większość wracających?
4. Co zaczęli naprawiać ludzie?
5. Z czym mieli ludzie największą trudność?
6. Na co często pozwalali dowódcy oddziałów wojskowych?
7. Co przynieśli ludzie na plecach?
8. Co było przeszkodą w pracy?
9. Jak wygląda dziś Kazimierz?
10. Co zostało zmienione w Kazimierzu?
11. Co jest takie same jak trzysta lub czterysta lat temu?
12. Czym można się cieszyć na wiosnę w tym mieście?
13. Co było kilkanaście lat temu na ulicach Kazimierza?

LESSON 85

Reading Text

Wczoraj żołnierze 3 plutonu 8 kompanii mieli wykład o walce piechoty z czołgami. Podczas tego wykładu pokazano im film: "Piechota w walce z czołgami."

To był film zrobiony podczas wojny Rosji z Niemcami. Na tym filmie żołnierze 3 plutonu zobaczyli, że przed rozpoczęciem ataku czołgów, samoloty ostrzelały piechotę w okopach z działek i karabinów maszynowych osadzonych w skrzydłach. Kiedy samoloty spełniły swoją rolę, odleciały i dopiero teraz żołnierze w okopach zobaczyli zbliżające się czołgi i zaczęli strzelać do nich.

Zadaniem piechoty było odciąć nieprzyjacielskie czołgi od piechoty. Dobrze wyszkoleni żołnierze walcząc przeciw czołgom stosują między innymi następujące sposoby walki: rzucają miny ppanc pod czołgi lub na czołgi, rzucają granaty ręczne lub dymne, kładą bańki z benzyną na czołgi. Oprócz tych sposobów walki, żołnierze zobaczyli na tym filmie broń jaką piechota posiada do walki z czołgami.

Po filmie, dowódca plutonu w dalszej części wykładu postawił żołnierzom kilka pytań, na które oni odpowiedzieli z łatwością, bo uważali w czasie filmu.

Film spełnił swoje zadanie, bo żołnierze dowiedzieli się, jakie są sposoby obrony przed czołgami. Podczas przerwy jeden z podoficerów, który brał udział w wojnie

polsko-niemieckiej opowiadał o walkach z czołgami na odcinku Brodnice-Chojnice. On opowiedział im także jakie sposoby obrony stosuje załoga czołgu.

Wojna między Polską a Niemcami we wrześniu 1939 roku była początkiem Drugiej Wojny Światowej.

Questions

1. O czym mieli żołnierze wykład?
2. Którego oddziału żołnierze mieli wykład?
3. Jaki film pokazano podczas wykładu?
4. Kiedy ten film był zrobiony?
5. Co żołnierze zobaczyli na tym filmie?
6. Z czego samoloty ostrzelały piechotę?
7. W czym kaemy były osadzone?
8. Kiedy samoloty odleciały?
9. Co później żołnierze zobaczyli?
10. Co było zadaniem piechoty?
11. Jakie sposoby walki stosują żołnierze przeciw czołgom?
12. Co jeszcze żołnierze zobaczyli na tym filmie?
13. Co zrobił dowódca plutonu w dalszej części wykładu?
14. Jak żołnierze odpowiedzieli na pytanie?
15. Co spełniło swoje zadanie?
16. Czego żołnierze dowiedzieli się na filmie?
17. O czym opowiadał jeden z podoficerów?
18. W jakiej wojnie brał udział ten podoficer?

19. O jakich walkach on opowiadał?
20. Co on im także opowiedział?
21. Co było we wrześniu 1939 roku?
22. Co było początkiem Drugiej Wojny Światowej?

LESSON 85

Oral-Aural Drill

Part I - Dialog

1. Na jakim froncie był Niemiec w czasie wojny?
2. W jakiej jednostce służył Niemiec?
3. Jak był wyszkolony Niemiec?
4. Co jest trudnym zadaniem?
5. Kiedy Niemcy mieli duże trudności?
6. O co starali się żołnierze niemieccy walcząc z czołgami?
7. Kto wykonywał resztę zadania?
8. Czy to były jakieś specjalne zespoły?
9. Jakie zadanie mieli żołnierze tych zespołów?
10. Jakiej broni oni używali?
11. Jakiej grubości pancerze przebijały granatniki?
12. Na co czekali żołnierze niemieccy?
13. W jakim polu znajdował się wtedy żołnierz, kiedy rzucał granatem?
14. Co robili żołnierze, kiedy czołg się zbliżył?
15. Na co rzucał żołnierz granaty?

16. Pod co podkładał żołnierz ładunki wybuchowe?

17. O czym Niemiec opowie jutro Amerykaninowi?

Part II - General Questions

1. Co można nosić w bańce?
2. Czy tylko czołgi mają gąsienice?
3. Do czego się używa ładunków wybuchowych?
4. Jak nazywamy obywatela kraju na zachód od Polski?
5. Czym się osłaniają panie, kiedy słońce mocno świeci?
6. Jakiej grubości może być pancerz czołgu?
7. Jakie polskie porty pan zna?
8. Co może przebić pocisk artyleryjski?
9. Jakie wojska stoją na wschodniej granicy Polski?
10. Jaką rolę spełnia nauczyciel w klasie?
11. Jakie środki może zastosować lekarz, kiedy pacjenta boli głowa?

Part III - Conversational Situation

Na manewrach

Sierżant ma odprawę z zespołem, który ma "zaskoczyć" czołgi nieprzyjacielskie. Sprawdza czy żołnierze pamiętają wszystkie sposoby walki z czołgami.

Osoby: Sierżant i 4 żołnierzy.

LESSON 85

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. The reconnaissance patrol brought information about the depth and width of the river.
2. I swam across the river which is two meters deep and fifty meters wide.
3. From an altitude of three hundred meters I saw a war ship sailing out of the harbor.
4. We drove at a speed of fifty five miles an hour.
5. He crossed the Black Sea in a small boat.
6. Our ship sailed into the port of Gdynia on the fourteenth of October 1954.
7. The walls of our bunker are 50 centimeters thick.
8. He only played in his youth, and now in his old age he has no money.
9. I will spend Christmas with you with great pleasure.

Part II

Write a composition about a war film you have seen.

LESSON 85

Vocabulary

bańka, f.	- can, canister, bubble
dymny, dymna, dymne	- smoke (as adj.)
gariacz, m. gariacza, gen. s.	- rifle grenade, dis- charger
gąsienica, f.	- track, caterpillar
ładunek, m. ładunku, gen. s.	- charge, load
martwe pole	- dead space, blind area, defiladed zone
martwy, martwa, martwe	- dead
naprzód	- forward, ahead
następujący, następująca, następujące	- following
następująco	- in the following way
Niemiec, m. Niemca, gen. s. Niemcy, nom. pl.	- German (man)
odciąć, p.(odcinać, i. odetnę odcinam odetnie odcina)	- to cut off, to isolate
osadzony, osadzona, osadzone	- fix, set
osłaniać, i. (osłonić, p. osłaniam osłonię osłania osłoni)	- to cover, to shelter, to protect
pancerz, m. pancerza, gen. s.	- armour
podkładać, i. (podłożyć, p. podkładam podłożę podkłada podłoży)	- to put under, to place under
port, m. portu, gen. s.	- port, harbor

przebić, i. (przebić, p. przebijam przebiję przebija przebiję)	- to penetrate, to pierce, to break through
przydusić, p. (przyduszać, i. przyduszę przyduszam przydusi przydusza)	- to pin down
rola, f.	- role, part
rosyjski, rosyjska, rosyj- skie	- Russian (as adj.)
rozpocząć, p. (rozpoczynać, i. rozpocznę rozpoczynam rozpocznie rozpoczyna)	- to begin, to start, to initiate, to commence
spełnić, p. (spełniać, i. spełnię spełniam spełni spełnia)	- to perform, to accomplish, to fulfill
sposób, m. sposobu, gen. s.	- way, method, means, manner
stosować (się), i. (zastosować /się/, p. stosuję (się) zastosuję /się/ stosuje (się) zastosuje /się/)	- to apply, to use, (to comply), to adapt
zbliżać (się), i. (zbliżyć /się/, p. zbliżam (się) zbliżę /się/ zbliża (się) zbliży /się/)	- to approach, to near
zespół, m.	- team, group, band

LESSON 86

Dialog (Detective's report to
the chief of police)

K.: Komendant milicji, Antoni Paszkowski

W.: Wywiadowca, Jerzy Zieliński

K.: Niech pan siada, panie Zieliński. Jakie wiadomości ma pan dzisiaj o Ignacym Kociołku?

W.: Śledziłem go przez cały dzień i jestem teraz pewny, że on jest szpiegiem i należy do sieci szpiegowskiej.

K.: Proszę, niech pan opowie, jak to było?

W.: Dziś rano, Kociołek wyszedłszy z domu pojechał taksówką do kawiarni Michalika.

K.: Czy on w tym lokalu z kimś rozmawiał?

W.: Nie, ale zjadłszy śniadanie telefonował do jakiegoś Jerzego.

K.: Czy podsłuchiwał pan ich rozmowę?

W.: Tak. Kociołek kazał Jerzemu czekać o jedenastej w parku Poniatowskiego koło bramy.

K.: Co dalej?

W.: O oznaczonej godzinie jakiś człowiek siadł na ławce obok Kociołka i zaczął czytać gazetę.

K.: Czy oni rozmawiali ze sobą?

W.: Nie, przejrzawszy gazetę ten człowiek zostawił ją na ławce i wyszedł z parku. Po chwili Kociołek zabrawszy gazetę pojechał do laboratorium, w którym pracuje.

K.: Czy ma pan rysopis tego Jerzego?

W.: Owszem, jest to ciemny blondyn, waży około 80 kilo i jest mojego wzrostu.

LESSON 86

Grammar Analysis

THE PLUPERFECT ACTIVE PARTICIPLE

Part I

The pluperfect active participle can be formed only from perfective verbs.

Verbs whose third person singular (masculine) of the past tense ends in a consonant+i form their pluperfect active participle by attaching the ending -szy,

e.g.:

zjad*ł*+szy = zjadłszy

Verbs whose third person singular (masculine) of the past tense ends in a vowel + i form their pluperfect active participle by dropping -i and attaching the ending -wszy,

e.g.:

wypi*ł*-i = wypi; wypi+wszy = wypiwszy

The pluperfect active participle is used to simplify:

1. a subordinate clause starting with kiedy - when,

Kiedy zjadłem obiad, poszedłem do domu.
When I had eaten my dinner, I went home.

Notice that the subject in the subordinate clause is the same as in the main clause.

Zjadłszy obiad, poszedłem do domu.
Having eaten my dinner, I went home.

2. a subordinate clause starting with the preposition po followed by a verbal noun,

Po zjedzeniu obiadu, poszedłem do domu.
After having eaten my dinner (after the eating of a dinner), I went home.

Zjadłszy obiad, poszedłem do domu.

↑
subordinate
clause

↑
main
clause

Note that the action of the subordinate clause takes place earlier than that of the main clause. First I ate my dinner and then only I went home.

The pluperfect active participle can in some instances simplify a subordinate clause starting with chociaż - though, although,

e.g.:

Chociaż znalazł się w kłopotach - Having found himself in
pieniężnych mieszkał dalej w financial difficulties
drogim hotelu. he continued to live in
an expensive hotel.

Znalazłszy się w kłopotach pie-
niężnych mieszkał jednak dalej
w drogim hotelu.

Part II

Declension of first names ending in -y or -i.

Almost all Polish first names (Christian names) are declined like nouns. However some of them (those ending in -y or -i) are declined like adjectives, namely:

Jerzy	- George
Antoni	- Anthony
Ignacy	- Ignatius

e.g.:

Wczoraj rozmawiałem z Jerzym - Yesterday I talked with
i Antonim o Ignacym. George and Anthony about
Ignatius.

Part III

Neuter nouns ending in -um retain the ending -um in all cases in singular. In plural they are declined as all other neuter nouns except that the genitive case ending is -ów,

e.g.:

Nie znam tych laboratoriów.	- I don't know these laboratories.
W Warszawie jest dużo liceów.	- There are many junior colleges in Warsaw.

LESSON 86

Translation English - Polish

1. Jerzy Bienkowski was born in Nowa Wieś near Jasło on the fourteenth of February nineteen forty-three.
2. He attended school in Jasło. When he was fourteen his father, who was a bookkeeper, got a job in an atomic weapons plant located ten kilometers north of Starachowice.
3. Young Bienkowski's father wanted to choose a good school for the boy. A friend told him that there was a good school in Bielany, near Warsaw. Professor Bulanda, who taught at the Warsaw University confirmed this opinion.
4. Lt. Burak sent five men on reconnaissance. He told them to reconnoiter the terrain between Torskie and Chmielowa on the right bank of the Dżuryn.
5. Cpl. Kownacki saw the approaching enemy patrol. Quickly he hid in the brush and thus avoided death.
6. The MPs arrested and brought two drunken soldiers to the guardhouse.
7. Basia quarrelled with her sister Zosia, because Zosia was singing French songs and Basia could not write her homework.
8. This civilian who just went out is the owner of that bar on Bracka Street. I don't know his last name - his first name is Stanisław.

LESSON 86

Translation
Polish - English

(KARTKA Z RAPORTU KOMENDANTA MILICJI RAWICZA)

Przejrzawszy dokumenty przyniesione mi przez wywiadowcę Kwiatkowskiego, wyszedłem z biura. Kilka minut później siedziałem w kawiarni Złota Kaczka, mając przed sobą na ścianie lustro, w którym widziałem drzwi wejściowe. Zamówiwszy filiżankę kawy, wziąłem z teczek fotografię kobiety, którą nasi agenci śledzili od kilku tygodni. Wiedzieliśmy o niej tylko to, że należy do organizacji szpiegowskiej. Nie aresztowaliśmy jej, bo chcieliśmy złapać wszystkich członków tej organizacji. Wiedzieliśmy od naszych tajnych agentów, że nieprzyjaciel otrzymuje informacje o naszym najnowszym pocisku międzykontynentalnym, ale z powodu braku (lack) dowodów nie mogliśmy oskarżyć żadnego z pracowników fabryki o podawanie informacji nieprzyjacielowi.

W lustrze zobaczyłem wysoką blondynę. Była to kobieta, której zdjęcie miałem przed sobą. Tak jak wtedy, kiedy po raz pierwszy zobaczyłem jej fotografię pomyślałem sobie: "Tę kobietę już kiedyś widziałem. Ale kiedy i gdzie?" Wszedłszy do kawiarni usiadła przy stole za mną przy jakimś starszym panu. Chciałem podsłuchać ich rozmowę, ale mówili cicho. W pewnej chwili blondyna wzięła z torebki kartkę papieru i szybko zaczęła pisać.

Widząc ją piszącą natychmiast zrozumiałem dlaczego zdawało mi się, że już kiedyś ją widziałem. Była ona bardzo podobna do panny Dorosz, sekretarki dyrektora fabryki pocisków międzykontynentalnych.

Wkrótce dowiedzieliśmy się, że to panna Dorosz fotografowała rysunki nowych pocisków i dawała je swojej siostrze, tajemniczej blondynie.

Questions

1. Kiedy Rawicz wyszedł z biura?
2. Do jakiej kawiarni poszedł Rawicz?
3. W czym widział Rawicz drzwi wejściowe?
4. Kiedy Rawicz wziął z teczki fotografię?
5. Czyją fotografię wziął Rawicz z teczki?
6. Do jakiej organizacji należała ta kobieta?
7. Dlaczego Rawicz nie zaaresztował tej kobiety?
8. Co Rawicz wiedział od tajnych agentów?
9. O czym nieprzyjaciel otrzymywał informacje?
10. Kogo Rawicz nie mógł oskarżyć o podawanie informacji nieprzyjacielowi?
11. Kogo Rawicz zobaczył w lustrze?
12. Kim była ta kobieta?
13. Co pomyślał Rawicz, kiedy pierwszy raz zobaczył zdjęcie tej kobiety?
14. Przy kim usiadła blondyna?

15. Co chciał podsłuchać Rawicz?
16. Jak rozmawiała blondyna ze starszym panem?
17. Co pomyślał Rawicz, kiedy pierwszy raz zobaczył fotografię tej blondyny?
18. Co zrobiła blondyna po chwili?
19. Kiedy Rawicz zrozumiał, że już kiedyś tę kobietę widział?
20. Do kogo była ta blondyna bardzo podobna?
21. Kto fotografował rysunki nowych pocisków?
22. Kim była tajemnicza blondyna?

LESSON 86

Reading Text

Po kilkunastu dniach, wywiadowca Zieliński podczas rozmowy z komendantem milicji Paszkowskim, powiedział mu, że ma więcej wiadomości o Kociołku i o tajnej organizacji, do której Kociołek należy. Powiedział on Paszkowskiemu, że Kociołek wróciwszy do domu czytał gazetę, którą przyniósł z parku. To nie była zwykła gazeta. Wewnątrz tej gazety znajdowały się jakieś rysunki, które Kociołek sfotografował. Zieliński to widział przez okno, bo Kociołek siedział przy lampie przy otwartym oknie. Kociołka śledzono i dowiedziano się, że on jest członkiem organizacji szpiegowskiej pracującej na rzecz obcego państwa. Głównym zadaniem Kociołka i organizacji, do której on należał, było zbieranie informacji o produkcji rakiet i pocisków

międzykontynentalnych. Udało się tej organizacji zdobyć rysunki rakiet, które mogą przenieść na dużą odległość głowicę z ładunkiem atomowym. Oprócz tych wiadomości mieli oni dokładne dane o produkcji bomby atomowej i wodorowej. Otrzymawszy te informacje, komendant milicji zawiadomił prokuratora, który kazał aresztować Kociołka i innych członków sieci szpiegowskiej. Zaaresztowawszy członków tej organizacji, milicja zrobiła rewizję w lokalu organizacji i mieszkaniach członków organizacji. Podczas rewizji znaleziono też krótkofalowe aparaty radiowe i laboratorium fotograficzne. Mając te dowody w ręku, prokurator podczas rozprawy sądowej zażądał dla Kociołka kary śmierci, a dla innych oskarżonych kary więzienia od trzech do piętnastu lat.

Questions

1. Kiedy Zieliński powiedział Paszkowskiemu, że ma więcej wiadomości o Kociołku?
2. O czym jeszcze Zieliński miał wiadomości?
3. Co robił Kociołek wróciwszy do domu?
4. Skąd on przyniósł tę gazetę?
5. Co było wewnątrz gazety?
6. Co zrobił Kociołek z tymi rysunkami?
7. Dlaczego Zieliński mógł to zobaczyć?
8. Czego dowiedziano się o Kociołku?
9. Dla kogo pracowała ta organizacja?

10. Co było głównym zadaniem Kociołka i organizacji?
11. O czym Kociołek zbierał informacje?
12. Co udało się zdobyć tej organizacji?
13. Jaką głowicę mają te rakiety?
14. Oprócz tych wiadomości, jakie dane miał ta organizacja?
15. Co zrobił komendant milicji otrzymawszy te informacje?
16. Kto kazał aresztować Kociołka?
17. Co zrobiła milicja zaaresztowawszy członków sieci szpiegowskiej?
18. Co znaleziono podczas rewizji w lokalu organizacji?
19. Co zrobił prokurator mając takie dowody w ręku?
20. Dla kogo prokurator zażądał kary śmierci?
21. Jakiej kary zażądał prokurator dla innych oskarżonych?

LESSON 86

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Kim jest Zieliński, a kim Paszkowski?
2. Do kogo Paszkowski powiedział "niech pan siada"?
3. O kim ma wiadomości wywiadowca?
4. Kogo Zieliński śledził?
5. Jaka to była sieć?
6. Co zrobił Kociołek wyszedłszy z domu?
7. Do której kawiarni pojechał Kociołek?
8. Co Kociołek zrobił zjadłszy śniadanie?
9. Kiedy Kociołek zatelefonował?
10. Czyją rozmowę podsłuchał wywiadowca?
11. Komu Kociołek kazał czekać?
12. O której Jerzy miał czekać w parku?
13. Gdzie Jerzy miał czekać?
14. Gdzie siadł jakiś człowiek?
15. Obok kogo siadł ten człowiek?
16. Kiedy ten człowiek zostawił gazetę?
17. Co ten człowiek zrobił przejrzawszy gazetę?
18. Kiedy Kociołek pojechał do laboratorium?
19. Czyj rysopis ma wywiadowca?
20. Jak wygląda ten Jerzy?
21. Ile waży ten Jerzy?

Part II - General Questions

1. Który z panów jest blondynem?

2. Co się robi w laboratorium?
3. Gdzie zbierają się członkowie organizacji?
4. Jaki ładunek mają pociski międzykontynentalne?
5. Co prokurator robi w sądzie?
6. Co robią szpiegzy?
7. Dla kogo szpieg pracuje?
8. Kto walczy ze szpiegami?
9. Co robią wywiadowcy policji?
10. Niech pan poda rysopis sąsiada pana.
11. Czy wolno podsłuchiwać rozmowy telefoniczne w Ameryce?
12. Jaka jest praca wywiadowcy?
13. Dlaczego obce państwo przysyła szpiegów?
14. Gdzie członkowie tajnej organizacji spotykają się?
15. Jakie rysunki starają się zdobyć szpiegzy?

Part III - Conversational Situation

W biurze komendanta milicji

Dwaj wywiadowcy przyprowadzają Ignacego Kociołka, którego aresztowali pół godziny temu w lokalu tajnej organizacji. W lokalu tym był krótkofalowy aparat radiowy. Było tam również dobrze urządzone laboratorium fotograficzne, w którym Kociołek pracował, gdy go aresztowano. Po aresztowaniu Kociołka wywiadowcy zrobili rewizję w tym lokalu.

Jaki raport złożyli pierwszy i drugi wywiadowca komendantowi milicji?

Osoby:

Komendant milicji

Pierwszy wywiadowca

Drugi wywiadowca

Ignacy Kociołek - szpieg pracujący na rzecz obcego państwa

LESSON 86

Homework

Part I

Translate into Polish using the past active participle whenever appropriate:

1. Having finished breakfast I phoned George and told him to bring me his drawings.
2. Having searched Anthony Borowy I arrested him. Later he admitted that he was working for a spy ring.
3. After telling the prosecutor about the conversation I had overheard in the restaurant, I went back to the laboratory.
4. Having notified Ignatius that I would arrive the next day, I went to the railway station and bought a ticket to Wieliczka.
5. Having hidden the secret documents under the floor I gave George Nalepa three thousand dollars and told him to go to South America.
6. I told Anthony that he should talk with Ignatius about George.

7. The militia has a description of the spy who was caught in our intercontinental missile plant.
8. The accused demanded a trial in his own state.
9. He said that we had no proofs that he had stolen information about the hydrogen bomb.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.

Tell in your own words the Reading Text L.82 in the first person, as told by the barber Benedykt Żurek.

LESSON 86

Vocabulary

blondyn, m.	- blond man
bomba, f.	- bomb
dowód, m. dowodu, gen. s.	- proof, evidence
komendant milicji	- chief of police
laboratorium, n.	- laboratory, lab
lokal, m. lokalu, gen. s.	- premises
międzykontynentalny, międzykontynentalna, międzykontynentalne	- intercontinental
okrążyć, p. (okrążyć, i. okrąże okrążam okrąży okrąży)	- to surround, to encircle

oskarżyć, p. (oskarżać, i. oskarżę oskarżam oskarży oskarża)	- to accuse, to charge
podśluchać, p. (podśluchiwać, i. podślucham podśluchuję podślucha podśluchuje)	- to overhear, to eaves- drop
pracować na rzecz + gen. (idiom)	- to work for (benefit of ...)
prokurator, m.	- prosecutor, attorney
przejrzeć, p. (przeoglądać, i. przejrzę przeoglądam przejrzy przeogląda)	- to look through, to peruse
rozmowa, f.	- conversation
rysopis, m. rysopisu, gen. s.	- physical description
rysunek, m. rysunku, gen. s.	- drawing, design, blue- print
sieć, f.	- net, network
szpieg, m.	- spy
śledzić, i. (wyśledzić, p. śledzę wyśledzę śledzi wyśledzi)	- to shadow, to investi- gate, to track
wewnątrz	- inside
wodorowy, wodorowa, wodorowe	- hydrogen (as adj.)
wywiadowca, m.	- detective
zażądać, p. (żądać, i. zażądam żądam zażąda żąda)	- to demand, to require, to claim, to insist
zgoda, f.	- agreement, concord, OK

LESSON 87

Dialog (Caught in the storm)

M.: Antoni Musiał

Z.: Czesław Zarzycki

M.: Co się z tobą dzieje? Dlaczego jesteś taki zdenerwowany?

Z.: Jeszcze teraz robi mi się gorąco, jak pomyślę, co się nam mogło stać.

M.: Czy masz na myśli tę wielką burzę?

Z.: Tak. Rano było bardzo ładnie i syn prosił mnie, żeby pójść z nim na ryby.

M.: Dokąd poszliście?

Z.: Poszliśmy nad Odrę. Kiedy siedliśmy nad wodą zaczęło się chmurzyć i wkrótce zrobiło się zupełnie ciemno.

M.: Czy zdążyliście uciec przed deszczem?

Z.: Na szczęście niedaleko widać było jakieś krzaki i kilka drzew. Tam się schowaliśmy.

M.: Przecież wiesz, że w czasie burzy nie powinno się chować pod wysokie drzewa.

Z.: Tak, ale kiedy wiatr wieje i deszcz pada nie bardzo można wybierać. Dobiegliśmy do krzaków, kiedy już grzmiało i błyskało się.

M.: Czy bardzo zmokliście?

Z.: Nie chodzi o to, że zmokliśmy. Gorzej było, bo piorun uderzył w drzewo niedaleko od nas.

M.: Mam nadzieję, że ani tobie ani synowi nic się nie stało.

Z.: Dzięki Bogu wszystko dobrze się skończyło. Z tego jednak jest taka nauka, że na drugi raz, zanim pójdziemy na ryby, posłuchamy komunikatu meteorologicznego.

LESSON 87

Grammar Analysis

IMPERSONAL EXPRESSIONS

If the agent of an action is not mentioned but a plural subject is implied an impersonal expression is used. An impersonal expression may consist of:

1. a verb in 3rd person singular with the reflexive pronoun się added (in the past and future tense with an ending -o),

<u>Past</u>	<u>Present</u>	<u>Future</u>
czekało się one waited	czeka się one waits	będzie się czekało one will wait
robiło się (zimno, ciemno) it was getting (cold, dark)	robi się (zimno, ciemno) it is getting (cold, dark)	będzie się robiło (zimno, ciemno) it will be getting (cold, dark)
zrobiło się (zimno, ciemno) it became (cold, dark)		zrobi się (zimno, ciemno) it will become (cold, dark)

2. a verb in 3rd person singular without się,

<u>Past</u>	<u>Present</u>	<u>Future</u>
padało it rained	pada it rains	będzie padało it will rain

3. verbs "widać, słychać" having the infinitive form only,

<u>Past</u>	<u>Present</u>	<u>Future</u>
było widać one saw it could be seen	widać one sees it can be seen	będzie widać one will see it will be seen

4. verb to be accompanied by an adverb,

<u>Past</u>	<u>Present</u>	<u>Future</u>
było zimno it was cold	jest zimno it is cold	będzie zimno it will be cold
warto było it was worth while	warto (jest) it is worth while	warto będzie it will be worth while

Note that the above type of phrases are not always used as impersonal expressions,

e.g.:

Zimno mi jest.   - I am cold.

5. a past participle passive voice with an ending -o,

Past

jedzono, i.	- <u>one</u> ate (people ate)
jadano, i. fr.	- <u>one</u> used to eat
zjedzono, p.	- <u>one</u> had eaten (people had eaten)

This type of impersonal expression is used when the speaker didn't take part in the action described by the verb,

e.g.:

Przed wojną jedzono mniej mięsa niż teraz.   - Before the war people (one) ate less meat than now.

Dawniej jadano więcej niż obecnie.   - Formerly people (one) ate more than nowadays.

6. of words like: trzeba, można, potrzeba, powinno się,

e.g.:

Trzeba kupić nowy samochód.   - It is necessary to buy a new car.

Na to potrzeba dużo czasu.   - This requires (needs) a lot of time.

Powinno się mówić prawdę. - One ought to say the truth.

Note that "potrzeba" is not always used as an impersonal expression,

e.g.:

Potrzeba mi więcej czasu. = Potrzebuję więcej czasu.
I need more time.

W tym sklepie można tanio - In this store one can buy
kupić meble. furniture cheaply.

LESSON 87

Structural Drill

Part I

Instructor:	Suggested words:	Students:
Co się robi, żeby mieć dużo wiadomości o szpiegach?	śledzić podejrzane osoby	Śledzi się podejrzane osoby.
	szukać tajnych stacji radiowych robić rewizję w lokalach tajnych organizacji	

Instructor:	Suggested words:
Co się robi, żeby być dobrym studentem?	uczyć się dużo czytać dużo pisać prace domowe uważać na lekcji słuchać nauczycieli nie pić wódki nie chodzić do knajp
Co się robi podczas szkolenia żołnierzy?	strzelać do tarcz na strzelnicy ćwiczyć musztrę zwartą

Co warto kupić
Co było warto kupić
Co będzie warto kupić } w tym sklepie?

Co można kupić w tym sklepie, ale nie warto?
Co można było kupić w tym sklepie, ale nie było
warto?

b/

Co trzeba mieć w czasie podróży?
Co będzie trzeba mieć w czasie podróży?

Co trzeba zrobić, jeśli się chce kupić dom?
Co będzie trzeba zrobić, jeśli się będzie chciało
kupić dom?

Co powinno się robić, kiedy rodzice są chorzy
i starzy?
Co powinno się robić, kiedy rodzice będą chorzy
i starzy?

Co się często robi, a czego się nie powinno robić?
Czego się często nie robi, a co się powinno robić?

Co można by zrobić, jeśli by się miało dużo pieniędzy?
Co powinno by się zrobić, jeśli by się miało dużo
pieniędzy?
Co warto by zrobić, jeśli by się miało dużo pie-
niędzy?

Na co { potrzeba dużo pieniędzy?
potrzeba było dużo pieniędzy?
potrzeba będzie dużo pieniędzy?

Czego nie wolno robić w klasie podczas lekcji?
Co wolno robić podczas przerwy?

LESSON 87

Translation English - Polish

I left the house at 11 p.m. and quickly walked across the market place. I looked up to see the numbers of the houses. Here was number twenty-five. I walked into the house and ran up to the second floor. George was waiting for me. He took a map which was lying on the table and put it into his rucksack. We walked down the stairs silently, because we didn't want to wake anybody. We took two bicycles which were hidden in the garden. An hour later we rode out of the city. After crossing the bridge on the Vistula we turned south. We reached the border at 2 a.m. We hid in a thicket on the hill. When a cloud covered the moon we rode down the hill. An hour later we rode into the village where George's friend Zieliński was waiting for us. We were very tired but we could not sleep, because planes were flying over the village all night. We slept all day. The next night we helped Zieliński to carry several crates with weapons from his house to his brother's barn.

Translation Polish - English

Państwo Nowiccy mieszkali w Warszawie i mieli dwóch synów, Janka i Władka.

Pewnego dnia chłopcy zdecydowali się pojechać na wy-

cieczkę. Po zapakowaniu jedzenia do plecaków, chłopcy pojechali taksówką na stację kolejową. Na stacji kupili bilety i o 9.45 rano wyjechali do Konstancina. Ponieważ to była niedziela, dużo ludzi było w pociągu. Chłopcy siedzieli w wagonie dla niepalących. O 10.15 rano pociąg przyszedł do Konstancina. W Konstancinie jest duży las i rzeka, która płynie przez las. Kiedy chłopcy przechodzili obok kościoła, słysząc było śpiewanie ludzi w kościele. Po przyjeździe nad rzekę, chłopcy usiedli na brzegu pod drzewami i zjedli śniadanie. Po śniadaniu jeździli łódką, kąpali się w rzece i grzali się na słońcu. Była już godzina szósta wieczorem, a oni byli jeszcze w lesie i zupełnie zapomnieli o komunikacie meteorologicznym. Nagle zrobiło się ciemno, zaczęło błyskać się i grzmieć. Chłopcy ubrali się szybko i pobiegli na stację kolejową. Zanim przyszli na stację, zaczął padać duży deszcz, więc bardzo zmokli. Żaden z nich jednak nie przeziębził się i po powrocie do Warszawy obaj wesoło wspominali wycieczkę do Konstancina.

Questions

1. Gdzie mieszkali państwo Nowiccy?
2. Ilu synów mieli Nowiccy?
3. Dokąd zdecydowali się pojechać synowie Nowickich?
4. O której godzinie chłopcy wyjechali do Konstancina?

5. Gdzie było dużo ludzi?
6. Jaki był napis w wagonie?
7. Co było słychać w kościele?
8. Gdzie zjedli chłopcy śniadanie?
9. Co oni tam robili cały dzień?
10. Co się stało o szóstej wieczorem?
11. Co się stało z chłopcami, zanim przyszedli na stację?
12. Co wspominali wesoło chłopcy po powrocie do Warszawy?

LESSON 87

Reading Text

Polska, która znajduje się w środkowej Europie, ma klimat podobny do klimatu północnej części Stanów Zjednoczonych i południowej Kanady. W Polsce są wszystkie cztery pory roku: wiosna, lato, jesień i zima.

Wiosna jest najpiękniejszą porą roku. Dnie są coraz dłuższe i cieplejsze; słońce dłużej świeci i zaczyna grzać. Śnieg topnieje, a na polach i w lasach zaczyna się nowe życie. Przylatują wtedy ptaki, które spędzały zimę w ciepłych krajach. Na drzewach pokazują się młode liście; wiele drzew i krzaków zaczyna kwitnąć.

Po wiosnie przychodzi lato. Dnie są bardzo długie i robi się gorąco. Ludzie, którzy mieszkają w miastach, biorą wtedy urlopy i wyjeżdżają nad morze, w góry albo na wieś. Na wsi w lecie ludzie ciężko pracują na gospodarstwie i w polu. Trzeba kosić zboże i wozić je do stodoły. Od czasu do czasu przychodzi burza i wtedy chmury się, grzmi, błyska się i biją pioruny. W czasie burzy pada, a czasami nawet leje.

W jesieni, która jest następną porą roku, dojrzewają owoce. Kopie się wtedy kartofle, buraki i marchew. Jesień w Polsce jest zwykle ciepła i pogoda przeważnie jest ładna. Dopiero w październiku i w listopadzie pada deszcz. Liście najpierw tracą swój zielony kolor, robią się czerwone i żółte, a potem opadają. Gospodarze orzą pola oraz sieją żyto i pszenicę.

Pod koniec jesieni robi się coraz zimniej i zaczyna padać śnieg. To jest znak, że zaczęła się zima. Śniegu pada coraz więcej i wkrótce pokrywa on wszystko: pola, lasy i góry. Wszędzie jest białe. W zimie dzieci jeżdżą na sankach i ślizgają się. W końcu grudnia dnie są najkrótsze, a noce najdłuższe.

Questions

1. Jaki klimat ma Polska?
2. Ile pór roku jest w Polsce?
3. Która pora jest najpiękniejsza w Polsce?

4. Dlaczego wiosna jest najpiękniejszą porą roku?
5. Co dłużej świeci i co zaczyna grzać?
6. Co topnieje na polach i w lasach?
7. Jakie życie zaczyna się na polach i w lasach?
8. Co wtedy przylatuje?
9. Gdzie ptaki spędzały zimę?
10. Co pokazuje się na drzewach i co zaczyna kwitnąć?
11. Jaka pora roku przychodzi po wiosnie?
12. Jakie są dni w lecie?
13. Co robią wtedy ludzie, którzy mieszkają w miastach?
14. Dokąd wyjeżdżają ludzie w lecie?
15. Kiedy ludzie ciężko pracują na wsi?
16. Co trzeba kosić i wozić do stodoły?
17. Co przychodzi od czasu do czasu?
18. Co się wtedy dzieje?
19. Co się dzieje w czasie burzy?
20. Jak nazywa się następna pora roku?
21. Co dojrzewa w jesieni?
22. Co się wtedy kopie?
23. Jaka jest w Polsce jesień?
24. Jaka jest wtedy pogoda?
25. Kiedy zaczynają się deszcze?
26. Co się w jesieni dzieje z liśćmi?
27. Kto wtedy orze pola i siewa żyto i pszenicę?
28. Kiedy robi się coraz zimniej i zaczyna padać śnieg?
29. Czego to jest znak?

30. Czego w zimie pada coraz więcej?
31. Co pokrywa śnieg?
32. Co się dzieje, kiedy przychodzi mróz?
33. Co zamarza?
34. Na czym jeżdżą dzieci w zimie?
35. Kto jeździ na sankach i ślizga się?
36. Jakie są dni w końcu grudnia?

LESSON 87

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Jak się nazywają osoby w tej lekcji?
2. O co Musiał zapytał się Zarzyckiego?
3. Dlaczego Zarzyckiemu robi się gorąco?
4. Co Zarzycki ma na myśli?
5. Jak było rano?
6. O co syn prosił Zarzyckiego?
7. Dokąd Zarzycki z synem poszli na ryby?
8. Co się stało, kiedy ojciec i syn usiedli?
9. Przed czym oni chcieli uciec?
10. Co było widać niedaleko?
11. Gdzie oni schowali się?
12. Co powinien wiedzieć Zarzycki?
13. Pod co nie powinno się chować w czasie burzy?
14. Dlaczego oni nie mogli wybierać miejsca?

15. Do czego oni dobiegli?
16. Kiedy oni dobiegli do krzaków?
17. Co się stało, kiedy oni byli pod drzewem?
18. W co uderzył piorun?
19. Komu nic się nie stało?
20. Jak się wszystko skończyło?
21. Jaka jest z tego nauka?
22. Co oni zrobią na drugi raz, zanim pójda na ryby?
23. Kiedy oni posłuchają komunikatu meteorologicznego?

Part II - General Questions

1. Jak było dziś rano?
2. Kiedy było bardzo ładnie?
3. Kiedy było bardzo brzydko?
4. Co widać przez okno?
5. Kiedy pan zmókł?
6. Kiedy pan słucha komunikatów meteorologicznych?
7. Kiedy przez radio podają komunikaty meteorologiczne?
8. Co może się stać podczas burzy?
9. Kiedy w Polsce padają deszcze?
10. Czy zawsze podczas burzy grzmi i błyska się?
11. Dlaczego nie powinno się chować pod drzewo podczas burzy?
12. Z którego kierunku zwykle wieje silny wiatr w Monterey?
13. Kiedy robi się ciemno w zimie?
14. Czego trzeba się spodziewać, kiedy się chmurzy?

15. Co się dzieje ze statkiem, kiedy jest duża burza?
16. O jakiej porze dnia w lecie zwykle robi się gorąco?
17. Co pan ma na myśli, kiedy pan mówi, że życie w Monterey jest drogie?
18. Jak się kończy jazda samochodem, kiedy kierowca jest urżnięty?
19. Dlaczego nie powinno się trzymać pieniędzy w pończosze?

Part III - Conversational Situation

Jeden ze studentów w klasie, wyznaczony przez instruktora, opowiada kolegom o Wojskowej Szkole Języków. Reszta studentów udaje, że tylko co przyjechali i nic o szkole nie wiedzą. Nowi studenci pytają się starego studenta:

Co wolno, a czego nie wolno w szkole robić?

Jak powinno się uczyć?

Co trzeba robić, żeby być pierwszym studentem w klasie?

Co pewien czas studenci zmieniają role.

LESSON 87

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Take your umbrella, Jadzia, I think it's going to rain.
2. My wife never listens to me, so she put on her most expensive hat and left her umbrella on the hanger.
3. She said that it was going to be fine all day.
4. Half an hour later it began to get dark.
5. The sun, which had been shining so brightly, was now covered by heavy black clouds.
6. It wasn't raining; it was pouring! My wife got very wet, and I still shudder to think what happened to her new hat.
7. There was a big storm last night. It was thundering and lightning. A lightning bolt struck the electric power plant, so we had no light for several hours.
8. The first leaf fell from that tree in front of my house. It was the end of summer.
9. It's getting colder. I think that the pond will freeze over during the night, and we will be able to skate tomorrow.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.

Describe the climate in that part of the country where you spent most of your life.

LESSON 87

Vocabulary

błyskać się, i., błysnąć się, p.	- to lighten
błyska się, i.	- it is lightning
błyskało się, błysnęło się, p.	- it was lightning
ciepły, ciepła, ciepłe	- warm
ciepło	- warmly
chmurzy się, i., zachmurzy się, p.	- it is clouding over
chmurzyło się zachmurzyło się	- it was clouding over
deszcz, m.	- rain
deszczu, gen. s.	
dobrze się skończyło	- it ended all right, it ended well
dziać się	- to happen
dzieje się	- it happens
działo się	- it happened
grzmieć, i., zagrzmieć, p.	- to thunder
grzmi, i., zagrzmi, p.	- it is thundering
grzmiało, zagrzmiało	- it was thundering
komunikat meteorologiczny	- weather report
kwitnąć, i. (zakwitnąć, p.	- to blossom, to bloom
kwitnę zakwitnę	
kwitnie zakwitnie)	

lać, i. leje leje	- to pour, to rain heavily
liść, m. liścia, gen. s.	- tree leaf
mieć na myśli	- to be thinking about, to mean; to have in mind
nauka, f.	- studies, science, learning; here: con- clusion
nie chodzi o to	- it doesn't matter, it is not the point
Odra, f.	- Odra River(in Western Poland)
opadać, i. (opaść, p. opadam opadnę opada opadnie)	- to fall down, to drop
piorun, m. pioruna, gen. s.	- thunder, thunder bolt
pokrywać, i. (pokryć, p. pokrywam pokryję pokrywa pokryje)	- to cover
potrzeba potrzeba (mi) potrzeba, f.	- it is needed - (I) need - the need
robić się, i. (zrobić się, p. robię się zrobię się robi się zrobi się)	- to become
robi mi się (zimno) robi się	- I am getting (cold) - it is getting, it becomes
robi mi się gorąco jak pomyśle	- I shudder at the thought of it
sanki, f. (pl. only)	- sleigh, toboggan
ślizgać się, i. ślizgam się ślizga się	- to skate, to slide

świecić, i. (zaświecić, p. świecę zaświecę świeci zaświeci)	- to shine, to light up
topnieć, i. (stopnieć, p. topnieję stopnieję topnieje stopnieje)	- to melt, to thaw
uderzać, i. (uderzyć, p. uderzam uderzę uderza uderzy)	- to hit, to strike
warto	- it is worth while
wiać, i. wieje wieje	- to blow (wind)
zamarzać, i. (zamarznąć, p. zamarzam zamarznę zamarza zamarźnie)	- to freeze
zjednoczony, zjednoczona, zjednoczone (Stany Zjedno- czone)	- united (United States)
zmoknąć, p. (moknąć, i. zmoknę moknę zmoknie moknie)	- to get wet, to be soaked, to be drenched

LESSON 88

Dialog (Big attack initiated)

A.: Antek

J.: Józek

A.: Kogo tu widzę! Ty, Józek, w szpitalu?

J.: Dostałem wczoraj odłamkiem granatu w ramię. Na szczęście nic poważnego.

A.: To prawda, wasza kompania zdobywała bunkry. Myśmy wspierali was ogniem naszych setek. No, jak tam było?

J.: Gorąco. Jak wiesz nad ranem opuściliśmy miejsce koncentracji i wkrótce znaleźliśmy się nad rzeką.

A.: A jakście się dostali na drugą stronę? Przecież most był wysadzony.

J.: Saperzy przewieźli nas łodziami gumowymi na drugą stronę rzeki. Tam zajęliśmy naszą podstawę wyjściową do natarcia.

A.: Toście musieli stracić sporo ludzi przy przeprawie.

J.: Nie, gdyż samoloty i moździerze stworzyły zasłonę dymną.

A.: Jak posuwaliście się potem naprzód?

J.: Skokami. Najgorsze były te CKMy w bunkrach. Aleśmy ich w końcu wykończyli miotaczami ognia.

A.: Kiedy zostałeś ranny?

J.: Przy ostatnim bunkrze. Jeden z załogi bunkra udawał, że się poddaje, a potem rzucił w nas granatem. Sierżant Cieplak go wykończył.

LESSON 88

Grammar Analysis

TRANSPOSITION OF PAST TENSE ENDINGS

In everyday speech the endings of the second person singular and first and second person plural of the past tense, that is -eś (-ś), -śmy, -ście, may be dropped from the verb and -ś, -śmy, -ście attached to personal or interrogative pronouns, adverbs, indefinite numerals, adjectives and nouns. These endings are usually combined with words in the sentence which require emphasis,

e.g.:

ty robi <u>eś</u>	= tyś robił
my robili <u>śmy</u>	= my <u>śmy</u> robili
wy robili <u>ście</u>	= wy <u>ście</u> robili

co jadła <u>ś</u> ?	= coś jadła?
co jady <u>śmy</u> ?	= co <u>śmy</u> jady?
co jady <u>ście</u> ?	= co <u>ście</u> jady?

gdzie byle <u>ś</u> ?	= gdzieś był?
gdzie byli <u>śmy</u> ?	= gdzie <u>śmy</u> byli?
gdzie byli <u>ście</u> ?	= gdzie <u>ście</u> byli?

mało nauczyliśmy się = małośmy się nauczyli

pięknie graliście = pięknieście grali

w szkole nauczy- = w szkoleśmy się nauczyli
liśmy się czytać. czytać.

These idiomatic transpositions occur most often with the following words: czy, kto, co, który, jaki, to, bo, gdzie, kiedy, dlaczego, nikt, nic, ile, tu, jak (how), tak (so), ale, po co.

The endings -ś, -śmy, -ście can be attached to any case ending (except nikt and nic in nom. case),

e.g.:

Czego nie napisaliście? = Czegoście nie napisali?

Czemu przyglądali <u>ście</u> się?	= Czemu <u>ście</u> się przyglądali?
Co napisali <u>ście</u> ?	= Co <u>ście</u> napisali?
Pod czym stali <u>ście</u> ?	= Pod czym <u>ście</u> stali?
To jest student, z którym rozmawiały <u>śmy</u> .	= To jest student, z którym <u>śmy</u> rozmawiały.
Czy wczoraj uczyłeś się?	= Czyś wczoraj uczył się?
Tu przyszedłeś?	= Tuś przyszedł?
Kogo poznałeś?	= Kogoś poznała?
Ile zapłacili <u>ście</u> ?	= Ile <u>ście</u> zapłacili?

Jak - how and tak - so, this way and a few other words ending in a consonant get endings -eś, -eśmy, -eście,

e.g.:

Jake <u>śmy</u> to zrobili?	- How did we do it?
Take <u>śmy</u> to zrobili.	- We did it that way.

Sometimes the ending -m of the first person singular of the past tense is dropped from the verb and is attached to another word which requires emphasis,

e.g.:

ja robi <u>łem</u>	= ja <u>m</u> robił
ja robi <u>łam</u>	= ja <u>m</u> robiła
gdzie by <u>łem</u>	= gd <u>ziem</u> był
mało nauczy <u>łem</u> się	= ma <u>łom</u> nauczył się
pięknie gra <u>łam</u>	= pi <u>ękniem</u> grała
w szkole by <u>łem</u>	= w szkole <u>m</u> był

Note, however, that the transposition of past tense endings is avoided in writing.

LESSON 88

Translation English - Polish

1. In spite of many difficulties Węgrzynek finished school this year.
2. Bolek hit his brother in anger. Now he is sorry because he loves his brother.
3. In her youth she was a great beauty.
4. The majority of the members wanted to send delegates to the manager of the plant.
5. The enemy bombed the electric power station and we sat for several hours in the dark.
6. Our ship sailed from the port of Gdynia on 12 June at 1400 hrs. From the upper deck I saw a damaged cruiser sailing into the port.
7. Carefully the young soldier approached the enemy tank. When he reached the tank's blind spot, he knew he was safe, because the soldiers who were in the tank could not see him there.
8. I greeted the delegation of the workers' union at the railroad station.
9. The meeting will take place in room Nr.20 which is on the other side of the corridor.

Translation
Polish - English

K.: Karol }
L.: Ludwik} koledzy biurowi

K.: Jak się masz, Ludwik. Słyszałem, żeście wczoraj byli na wycieczce. Dokądście pojechali?

L.: Byliśmy z żoną i dziećmi w Płocku. Zwiedzaliśmy miasto a potemśmy pływali w Wiśle. W Płocku są piękne stare kościoły.

K.: Czymście pojechali do Płocka?

L.: Popłynęliśmy statkiem Wisłą, a wróciliśmy autobusem do Warszawy.

K.: Kiedyście wyjechali, rano czy po południu?

L.: Ranośmy wyjechali i o czwartej po południu byliśmy na miejscu.

K.: Czy bilety na taką wycieczkę trzeba zamówić naprzód?

L.: Tak. Bilety zamawia się w biurze podróży "Orbis".

K.: Jakście wracali- wzdłuż Wisły, czy przez Płońsk?

L.: Jechaliśmy wzdłuż Wisły, bośmy chcieli odwiedzić znajomych, którzy mieszkają w Wyszogrodzie. Przez Płońsk droga jest lepsza, ale jedzie się o godzinę dłużej.

K.: Czyście mieli dobrą pogodę?

L.: Jadąc mieliśmy śliczną pogodę, ale gdy wracaliśmy padało.

K.: Opowiem żonie o waszej wycieczce. Może w następną sobotę i my pojedziemy do Płocka.

Questions

1. Jak jest na imię tym dwu panom, którzy rozmawiają ze sobą?
2. Co słyszał Karol?

3. Dokąd pojechał Ludwik z żoną i dziećmi?
4. Co Ludwik z żoną i dziećmi robili w Płocku?
5. Co można zwiedzać w Płocku?
6. Czym oni pojechali do Płocka, a czym wrócili?
7. Kiedy oni byli na miejscu?
8. Gdzie można zamówić bilety na statek do Płocka?
9. Czy Ludwik z rodziną był w Płońsku?
10. Która droga jest lepsza - przez Płońsk, czy wzdłuż Wisły?
11. Jaka była pogoda podczas jazdy statkiem, a jaka podczas jazdy autobusem?
12. Komu Karol opowie o wycieczce Ludwika?
13. Co Karol ma zamiar zrobić w następną sobotę?

LESSON 88

Reading Text
(based on IMS #9)

Dowódca dywizji razem z oficerami sztabu stoją przed mapą i omawiają rozkaz operacyjny (operation order), który dywizja otrzymała z armii. Według tego rozkazu dywizja ma zaatakować stanowiska nieprzyjacielskie znajdujące się za rzeką. Sztab dywizji opracowuje szczegółowy rozkaz bojowy (combat order) dla pułków, a nawet dla niektórych batalionów. Dowódca dywizji ocenia sytuację biorąc pod uwagę położenie sił własnych i informacje, które ma o nie-

przyjacielu. Oficerowie, którzy opracowują rozkaz bojowy pamiętają, że ten rozkaz między innymi czynnikami musi brać pod uwagę czynnik ruchu, ognia, zaskoczenia i współpracy różnych rodzajów broni.

Rozkazy bojowe są wysyłane do wszystkich oddziałów dywizji. Każda kompania, każdy pluton, każda drużyna a nawet każdy żołnierz wie co ma robić podczas natarcia. W ciemności nad ranem, Kompania 7, której szefem jest starszy sierżant Cieplak, opuszcza miejsce koncentracji (assembly area), gdzie spędziła noc i maszeruje w kierunku rzeki. Na rzece nie ma mostu, bo został wysadzony wczoraj pod wieczór. Jest tu duży oddział saperów, który przewozi piechotę na podstawy wyjściowe. W tym czasie, kiedy piechota przeprawia się przez rzekę, artyleria dywizyjna ostrzeliwuje stanowiska nieprzyjacielskie, które znajdują się na wzgórzach w odległości 800 do 1000 metrów za rzeką. Samoloty i moździerze stworzyły zasłonę dymną, aby ukryć przed nieprzyjacielem posuwanie się wojsk własnych i zasłonić miejsca, w których przeprawia się piechota. Pod osłoną ognia artyleryjskiego i karabinów maszynowych kompania st. sierżanta Cieplaka w sile 3 plutonów strzeleckich i plutonu broni towarzyszącej dochodzi na odległość szturmową. St. sierżant, mimo że jest szefem kompanii, przeprawił się z plutonami i teraz jest przy dowódcy kompanii. Kompania 7 posuwa się skokami naprzód. Zostaje jeszcze tylko 80 m., najtrudniejszych 80 m., aby

dojść do bunkrów. Druty kolczaste nie były przeszkodą, bo zostały częściowo zniszczone ogniem artylerii i moździerzy. Nieprzyjaciel broni się w bunkrach, strzela celnie. Kompania ma sporo zabitych i rannych. St. sierżant zajmuje się ewakuacją rannych. Walka trwa dalej. Na pomoc 7 Kompanii przychodzą miotacze ognia i one zmuszają załogi bunkrów do poddania się. Kompania 7 bierze kilkunastu jeńców, którymi zajmuje się st. sierżant.

Natarcie skończyło się pełnym powodzeniem. Dwa bataliony piechoty po ciężkiej walce uchwyciły przyczółek mostowy i są gotowe do dalszej akcji.

Questions

1. Z kim dowódca dywizji stoi przed mapą?
2. Co oni robią przed mapą?
3. Skąd dywizja otrzymała rozkaz operacyjny?
4. Jakie zadanie ma dywizja?
5. Co robi sztab dywizji?
6. Dla kogo sztab dywizji opracowuje rozkaz bojowy?
7. Co dowódca dywizji bierze pod uwagę, kiedy ocenia sytuację?
8. O czym pamiętają oficerowie, którzy piszą rozkaz bojowy?
9. Dokąd są wysyłane rozkazy bojowe?
10. Kiedy Kompania 7 opuszcza miejsce koncentracji?

11. Kim jest st. sierżant Cieplak?
12. Dokąd maszeruje 7 Kompania?
13. Kiedy most został wysadzony?
14. Co robią saperzy?
15. Dokąd saperzy przewożą piechotę?
16. Co ostrzeliwuje artyleria?
17. Gdzie znajdują się stanowiska nieprzyjacielskie?
18. Co stworzyły samoloty i moździerze?
19. Dlaczego samoloty i moździerze stworzyły zasłonę dymną?
20. Pod osłoną czego kompania dochodzi na odległość szturmową?
21. Przy kim jest szef kompanii?
22. Jak się posuwa 7 Kompania?
23. Ile metrów zostaje jeszcze do bunkrów?
24. Dlaczego druty kolczaste nie były przeszkodą?
25. Czym zajmuje się st. sierżant Cieplak?
26. Co przychodzi na pomoc 7 Kompanii?
27. Do czego miotacze płomieni zmuszają załogi bunkrów?
28. Ilu jeńców bierze 7 Kompania?
29. Ile batalionów uchwyciło przyczółek mostowy?

LESSON 88

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Kogo zobaczył Antek w szpitalu?
2. Kto został ranny odłamkiem granatu i w co on został ranny?
3. Jak on został ranny?
4. Co wiedział Antek o kompanii Józka?
5. Czyj oddział wspierał kompanię Józka i w jaki sposób?
6. Kiedy kompania ruszyła z miejsca koncentracji i dokąd ona doszła?
7. Co się stało z mostem, który był na rzece?
8. Kto przewiózł kompanię na drugą stronę rzeki i czym kompania została przewieziona?
9. Co zajęła kompania?
10. Dlaczego kompania Józka nie straciła dużo ludzi podczas przeprawy?
11. W jaki sposób kompania posuwała się naprzód na drugim brzegu rzeki i dlaczego tak się posuwała?
12. Gdzie znajdowały się CKMy i czym zostały zniszczone?
13. Gdzie i kiedy został ranny Józek?
14. Co się stało z żołnierzem nieprzyjacielskim z załogi bunkra?

Part II - General Questions

1. Co robią chorzy i ranni w szpitalu; kto opiekuje się

- nimi i kiedy oni opuszczają szpital?
2. Jakiej amunicji używa artyleria, jakiego rodzaju i kalibru dział i kogo ona wspiera ogniem?
  3. Co budują saperzy podczas przygotowania natarcia i co niszczą saperzy podczas obrony?
  4. Kiedy oddziały używają na froncie zasłony dymnej i po co?
  5. Jakie jednostki w piechocie są mniejsze od pułku, a jakie są większe?
  6. Jakie jednostki w artylerii są mniejsze od pułku?
  7. W jaki sposób odbywa się ewakuacja rannych i czym przewozi się rannych podczas ewakuacji?
  8. W jaki sposób można przeprowadzić się na drugi brzeg rzeki, jeżeli most jest zniszczony?

Part III

1. Proszę opowiedzieć o współpracy saperów i artylerii z piechotą.
2. Co opracowuje sztab dywizji przed natarciem i jakie informacje zbiera?

LESSON 88

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. I know that I don't speak English well, but you must take into consideration that I started to learn it two months ago.
2. Mrs. Nowicka bought rubber shoes for her granddaughter Wanda.
3. Before the attack our air force bombed enemy concentrations on the left bank of the Narew.
4. Enemy planes bombed our city during the night.
When I came to the office all the windows were broken, and I saw splinters of shells on my desk.
5. Captain Rogalski worked out the operational order and then discussed it with his assistant.
6. We do not know whether the enemy will defend the city after the evacuation of civilians or whether he will surrender.
7. Thanks to the cooperation of the infantry, artillery and air force we captured the enemy positions.
8. My uncle Jan is my father's youngest brother.
9. We will spend Christmas in the country.

Part II

Rewrite the following sentences using the idiomatic form, attaching the personal endings to pronouns and adverbs,

e.g.:

Co robiliście wczoraj?   - Coście robili wczoraj?

1. Gdzie byłeś Marysiu, gdy wołaliśmy ciebie?
2. Dlaczego nie broniłeś się, gdy Bolek ciebie bił?
3. Ty powiedziałeś mi, że zostawiłeś legitymację w domu.
4. Kogo poznaliście na zabawie u Nowickich?
5. My zmartwiliśmy się, kiedy Kowalski powiedział nam, że wy zostaliście wywiezieni do obozu pracy przymusowej.
6. U kogo mieszkaliście w Warszawie?
7. Kiedy otrzymaliście tę wiadomość?
8. Widziałem, że byłeś zmęczony wczoraj.

LESSON 88

Vocabulary

armia, f.	- army as a unit
brać pod uwagę, i., wziąć pod uwagę, p.	- to take into consideration
bronić (się), i. (obronić /się/, p. bronię (się) obronię /się/ broni (się) obroni /się/)	- to defend (oneself), to protect (oneself)
czynnik, m. czynnika, gen. s.	- factor, agent, element
ewakuacja, f.	- evacuation

gumowy, gumowa, gumowe	- rubber (as adj.)
koncentracja, f.	- concentration
łódź gumowa	- rubber boat
miotacz, m. miotacza, gen. s.	- thrower, projector
oceniać, i. (ocenić, p. oceniam ocenię ocenia oceni)	- to estimate, to rate, to value, to judge
odległość szturmowa	- assault position
odłamek, m. odłamka, gen. s.	- splinter
omawiać, i. (omówić, p. omawiam omówię omawia omówi)	- to discuss, to talk over
operacyjny, operacyjna, operacyjne	- operation (as adj.), operational
opracować, p. (opracowywać, i. opracuję opracowuję opracuje opracowuje)	- to map out, to work out, to elaborate, to compile
opuścić, p. (opuszczać, i. opuszczę opuszczam opuści opuszcza)	- to abandon, to drop, to haul down, to leave
poddać (się), p. (poddawać /się/, i. poddam (się) poddaje /się/ podda (się) poddaje /się/)	- to surrender, to give up
podstawa wyjściowa	- line of departure
posiadać, i. (posiąść, p. posiadam posiąde posiada posiadzie)	- to own, to possess
skok, m. skoku, gen. s.	- bound, jump, leap

szturmowy, szturmowa, szturmowe	- assault (as adj.)
uchwycić, p. (i. not used) uchwycę uchwyci	- to seize, to capture
uwaga, f.	- attention, remark, warning
współpraca, f.	- cooperation, col- laboration
wykończyć, p. (wykańczać, i. wykończę wykańczam wykończy wykańcza)	- to finish, to fix, to end
wysadzić, p. (wysadzać, i. wysadzę wysadzam wysadzi wysadza)	- to blow up, to blast
zasłona dymna	- smoke screen
zmuszać, i. (zmusić, p. zmuszam zmuszę zmusza zmusi)	- to force, to compel, to make

LESSON 89

Dialog (The attack and the breakthrough)

W.: Władek

B.: Bolek

W.: Bolek, co ty tu robisz?

B.: Jestem gońcem na punkcie dowodzenia, który już jest po tej stronie rzeki.

W.: Czy osiągnęliście wszystkie przedmioty natarcia?

B.: Tak, atak rozwija się świetnie. Nasza piechota zniszczyła gniazda oporu npla.

W.: Dokąd teraz jedziesz?

B.: Wiozę meldunek do dowództwa dywizji.

W.: Czy nasze czołgi miały jakieś straty? Mam brata w plutonie czołgów i boję się o niego.

B.: Nieprzyjaciel unieruchomił nam kilka czołgów. Podobno nie było strat w ludziach. A co ty teraz robisz?

W.: Wybudowaliśmy ten most, żeby ułatwić siłom głównym przeprawę i utworzenie przyczółka. Już siedzę przy tym moście 24 godziny i czekam na rozkazy.

B.: Zdaje mi się, że będziecie musieli budować drugi most.

W.: Dlaczego tak myślisz?

B.: Słyszałem, jak dowódca mówił, że front będzie lada moment przełamany.

W.: To znowu będzie nowa robota.

LESSON 89

Grammar Analysis

THE USE OF TENSES

1. In Polish the present tense must be used to describe an action or a state which began in the past, but still continues in the present,

e.g.:

Jak długo uczy się pan
polskiego języka?

- How long have you been
studying Polish?

On jest już dwa tygodnie
chory.

- He has been sick for two
weeks already.

2. In Polish, when the narration is in the past tense, the reported words of the direct speech are put in the same tense in which they were uttered by the first speaker,

e.g.:

Profesor wczoraj zapytał
ucznia czy umie lekcję.

- The professor asked the
student if he knew his les-
son.

(At the time when the professor was speaking to the student
he said: "Do you know your lesson?" /present/)

Bolek wczoraj mi powiedział,
że pojedzie do Warszawy.

- Yesterday, Bolek told me
that he would go to Warsaw.

(At the time when Bolek spoke, he said: "I will go to
Warsaw")

By the same token:

Kowalski popatrzył na zega-
rek, zobaczył, że ma jeszcze
czas zatelefonować do żony.

- Kowalski looked at his watch
and saw that he still had
time to phone his wife.

3. In Polish some conditional sentences have the future tense
in the main and the subordinate clause,

e.g.:

Jeśli pan nie będzie praco-
wał prędzej, to straci pan
pracę.

- If you don't work faster,
you will lose your job.

LESSON 89

Translation English - Polish

1. Having placed the mine under the tank tracks George threw himself on the ground and waited for the explosion.
2. Having opened the door George saw that it was pouring.
3. Having lit the lamp in front of the house George returned quickly because he did not want to get wet.
4. Having given chief of police Anthony Miller the physical description of George Kowal, detective Stecki went back to his desk.
5. During his conversation with George Bukowski in the laboratory, Anthony found out many interesting things about intercontinental missiles.
6. "All the fish are in the net" said the chief of police, having surrounded the premises where members of the secret organization had a meeting.
7. Nowicki said that he did not know Mrs. Zieliński, but then he suddenly remembered that she was the wife of his old school friend, Ignatius Zieliński. Ignatius had married her when Nowicki was abroad.
8. Mrs. Rawicz was angry because her husband sold their old couch. He bought a new couch, but it was smaller and less comfortable than the old one.
9. Mrs. Wirska is a neighbor of the Zielińskis' granddaughter.

Translation
Polish - English

Obecnie, tak samo jak to było przed wojną, każde dziecko w Polsce, musi być zapisane (enrolled) do szkoły podstawowej w siódmym roku życia. Nauka w tej szkole trwa 8 lat (od 1966/67). Prawie w każdej miejscowości znajduje się taka szkoła. Po skończeniu szkoły podstawowej chłopiec lub dziewczyna mając 14 lat przechodzi do liceum i tu uczy się przez 4 lata. W liceum pogłębiają i poszerzają uczniowie swoje wiadomości (knowledge) i przygotowują się do uniwersytetu. Przy końcu ostatniego roku liceum uczniowie mają trudny egzamin państwowy. Przyjęcie na uniwersytet zależy od tego, ile jest wolnych miejsc dla studentów. Największe trudności mają ci wszyscy, którzy chcą być lekarzami, gdyż w laboratoriach wyższych szkół jest mało miejsc. Nauka na uniwersytecie trwa 4 1/2 - 6 lat, jeżeli student chce osiągnąć jakiś stopień naukowy (academic). Oprócz liceów, które przygotowują do uniwersytetów, utworzono w Polsce dużo szkół zawodowych. Umożliwiają one młodym chłopcom i dziewczynom szybkie nauczanie się jakiegoś zawodu. Do szkół tych zapisują się uczniowie po 8 klasach szkoły podstawowej i nauka tu trwa od dwóch do czterech lat.

Questions

1. W którym roku życia musi być zapisane dziecko w Polsce do szkoły?
2. Jak się nazywa ta szkoła?
3. Ile lat trwa nauka w tej szkole?
4. Gdzie znajdują się szkoły podstawowe?
5. Do jakiej szkoły przechodzi następnie chłopiec czy dziewczyna?
6. Ile lat ma wtedy chłopiec lub dziewczyna?
7. Ile lat uczą się w tej szkole?
8. Co pogłębiają i poszerzają w tej szkole uczniowie?
9. Do czego się uczniowie przygotowują?
10. Co mają uczniowie na końcu ostatniego roku?
11. Od czego zależy przyjęcie na uniwersytet?
12. Kto ma największe trudności i dlaczego?
13. Jak długo trwa nauka na uniwersytecie?
14. Ile lat musi student pozostać na uniwersytecie, jeżeli chce osiągnąć stopień naukowy?
15. Jakie szkoły utworzono w Polsce oprócz liceów?
16. Co umożliwiają te szkoły uczniom?
17. Po jakiej szkole uczniowie zapisują się do szkoły zawodowej?
18. Ile lat trwa nauka w tej szkole?

LESSON 89

Reading Text
(based on IMS #10)

Wczoraj ppłk Kuczyński, który jest dowódcą przyczółka otrzymał nowe zadanie: utworzyć przyczółek na drugim brzegu rzeki i utrzymać go do chwili rozpoczęcia natarcia. Trzeba było więc umożliwić saperom rozpoczęcie budowy mostu i ułatwić przeprawę głównym siłom dywizji. Siły główne dywizji składały się z piechoty, z artylerii, czołgów i oddziałów służb. Saperzy skończyli już budowę mostu pontonowego, a artyleria i czołgi przekraczają rzekę. Zadaniem czołgów i artylerii będzie wspieranie piechoty, która ma powiększyć przyczółek. Placówki są wystawione, patrole wysłane na przedpole. Teraz zaczyna się natarcie z przyczółka. Piechota i czołgi są już na podstawie wyjściowej. Artyleria ostrzeliwuje nieprzyjacielskie stanowiska. Atak się już zaczął, piechota i czołgi posuwają się naprzód niszcząc nieprzyjacielskie gniazda oporu (pockets of resistance.) W kilku miejscach dochodzi do walki wręcz (close combat.) W końcu gniazda oporu pierwszej linii są zniszczone, piechota bierze dużą ilość jeńców. Ale to jeszcze nie koniec walki. Przyczółek trzeba poszerzyć i pogłębić. Oddziały walczące posuwają się naprzód, a z nimi punkty dowodzenia (command posts).

Nieprzyjacielscy strzelcy wyborowi strzelają z granat-

ników przeciwpancernych do czołgów; kilka czołgów zostaje unieruchomionych. Podmuchy do tyłu (blast) zdradzają stanowiska tej broni. Artyleria i moździerze niszczą granatniki przeciwpancerne. Nic już nie może zatrzymać ataku. Atak rozwija się według planu opracowanego przed dwoma dniami w dywizji. W krótkim czasie, front zostanie przełamany (breakthrough) i zacznie się pościg za uciekającym nieprzyjacielem. Oddziały ppłka Kuczyńskiego nie wezmą udziału w pościgu, bo on wczoraj zameldował, że ma duże straty.

Questions

1. Co otrzymał wczoraj ppułk Kuczyński?
2. Jakie było to nowe zadanie?
3. Co trzeba było umożliwić saperom?
4. Z czego składały się główne siły dywizji?
5. Co robiły czołgi i artyleria, kiedy saperzy skończyli budowę mostu pontonowego?
6. Jakie będzie zadanie czołgów i artylerii?
7. Co jest wysłane na przedpole?
8. Co jest na podstawie wyjściowej?
9. Co ostrzeliwuje artyleria?
10. Co robi piechota po rozpoczęciu ataku?

11. Do czego dochodzi w kilku miejscach?
12. Co jest w końcu zniszczone?
13. Co należy zrobić z przyczółkiem?
14. Co się posuwa z walczącymi oddziałami?
15. Z czego strzelają nieprzyjacielscy strzelcy wyborowi?
16. Co się stało z kilku czołgami?
17. Co zdradzają podmuchy z granatników przeciwpancernych?
18. Co niszczy artyleria i moździerze?
19. Jak rozwija się atak?
20. Co stanie się z frontem?
21. Co będzie po przełamaniu frontu?
22. Dlaczego oddziały ppłka Kuczyńskiego nie wezmą udziału w pościgu?

LESSON 89

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Gdzie jest Bolek?
2. Gdzie jest punkt dowodzenia?
3. Co osiągnęła jednostka Boleka?
4. Co rozwija się świetnie?
5. Co zniszczyła nasza piechota?
6. Dokąd Bolek wiezie meldunek?
7. Gdzie Władek ma brata?
8. O kogo boi się Władek?

9. Co zrobił nieprzyjaciół?
10. Czy jednostka Bolka miała straty w ludziach?
11. Po co wybudowała jednostka Władka most?
12. Co teraz robi Władek?
13. Na co czeka Władek?
14. Co zdaje się Bolkowi?
15. Co mówił dowódca Bolka?
16. Co Władek znowu będzie miał?

Part II - General Questions

1. Co trzeba zrobić, aby przełamać front npla?
2. Z czego mogą składać się gniazda oporu?
3. Z czego jest silniejszy podmuch, z granatu ręcznego, czy z dużej bomby samolotowej i proszę powiedzieć dlaczego?
4. Kiedy jest przeprawa przez rzekę trudna?
5. Jakiej broni używają żołnierze podczas walki wręcz?
6. Kto jest zwykle na punkcie dowodzenia większych jednostek?
7. Jak musi być wyszkolony strzelec wyborowy?
8. W jaki sposób można unieruchomić czołg?
9. W jaki sposób można zniszczyć most?
10. Jakie kierunki świata pan zna?
11. Jak długo trwa budowa domu w Ameryce?

Part III - Conversational Situation

Odprawa przed rozpoczęciem głównego ataku, który ma

za zadanie przełamanie frontu.

Osoby: Dca pułku, dca pierwszego batalionu, dca drugiego batalionu, dca saperów, dca artylerii.

Temat odprawy:

Rozpoznanie lotnicze, patrole rozpoznawcze, przygotowanie artyleryjskie, sforsowanie rzeki, stworzenie przyczółka.

LESSON 89

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. We have been living in Monterey for a year.
2. He has been working in this office since 1943.
3. How long have you known this man?
4. I asked Mary yesterday if she wanted to go to the movies.
5. Bolek gave Janek a coat this morning because Janek said that he was cold.
6. My father told me that he would be home at seven.
7. The Kowalskis said that they would not be at the Zielińskis tomorrow because they are going to Warsaw.
8. If you don't stop talking (to talk) nonsense I will not talk with you.
9. If you don't write your homework now it will not be ready for tomorrow.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

Form 10 sentences, using in each at least one word from Vocabulary L.88 and Vocabulary L.89.

LESSON 89

Vocabulary

atak, m. ataku, gen. s.	- attack
budowa, f.	- construction, building
gniazdo oporu	- stronghold, nest of resistance
lada moment	- any moment, any time
moment, m. momentu, gen. s.	- moment
opór, m. oporu, gen. s.	- resistance, opposition
osiągnąć, p. (osiągać, i. osiągnę osiągam osiągnie osiąga)	- to reach, to gain, to obtain
podmuch, m. podmuchu, gen. s.	- blow, blast
podobno	- it seems, apparently
pogłębić, p. (pogłębiać, i. pogłębię pogłębiam pogłębi pogłębia)	- to deepen, to dredge
poszerzyć, p. (poszerzać, i. poszerzę poszerzam poszerzy poszerza)	- to extend, to widen
pościg, m. pościgu, gen. s.	- pursuit, chase

powiększyć, p. (powiększać, i. powiększę powiększam powiększy powiększa)	- to enlarge, to in- crease, to magnify
przekraczać, i. (przekroczyć, p. przekraczam przekroczę przekracza przekroczy)	- to cross, to violate, to exceed
przełamać, p. (przełamywać, i. przełamie przełamuję przełamie przełamuje)	- to break through
przeprawa, f.	- crossing, crossing place
punkt dowodzenia (abbrev.P.D.)	- command post
strzelec wyborowy	- sharpshooter, sniper
ułatwić, p. (ułatwiać, i. ułatwię ułatwiam ułatwi ułatwia)	- to facilitate, to make easy
umożliwić, p. (umożliwiać, i. umożliwię umożliwiam umożliwi umożliwia)	- to enable, to render possible
unieruchomić, p. (unieruchamiać, i. unieruchomię unieruchamiam unieruchomi unieruchamia)	- to stop, to put out of action, to immobilize
utworzyć, p. (here no i.) utworzę utworzy	- to establish, to form, to create
walka wręcz	- close combat
zdradzać, i. (zdradzić, p. zdradzam zdradzę zdradza zdradzi)	- to betray, to give away
znowu/znów	- again, once more

Instructor:

Gdzie leży Gdańsk?

W jakim kierunku od Warszawy
znajduje się Gdańsk?
W jakim kierunku leci samolot
lecząc z Warszawy do Gdańska?
W jakiej części Polski leży
Gdańsk?

Students:

Gdańsk leży na
północy.
Gdańsk leży na
północ od Warszawy.
Ten samolot leci
na północ.
Gdańsk leży w pół-
nocnej Polsce.

Drill the following according to the pattern above.

Instructor:

Gdzie leży Łódź?

W jakim kierunku od Krakowa znajduje się Łódź?
W jakim kierunku leci samolot z Krakowa do Łodzi?
W jakiej części Polski leży Łódź?

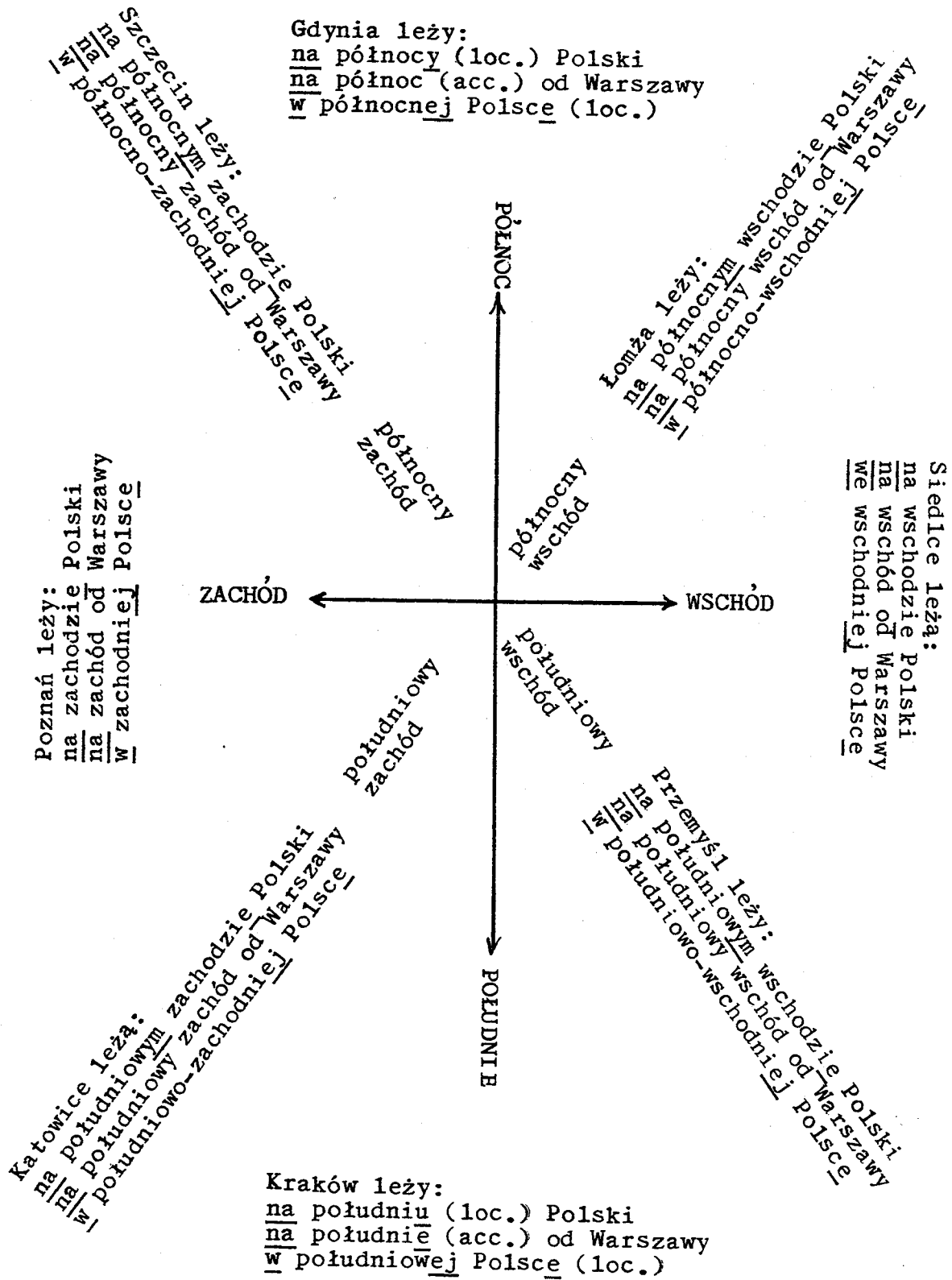
Gdzie leży Lublin?

W jakim kierunku od Bydgoszczy znajduje się Lublin?
W jakim kierunku leci samolot z Bydgoszczy do Lublina?
W jakiej części Polski znajduje się Lublin?

Gdzie leży Wrocław?

W jakim kierunku od Olsztyna znajduje się Wrocław?
W jakim kierunku leci samolot z Olsztyna do Wrocławia?
W jakiej części Polski znajduje się Lublin?

STRONY ŚWIATA

LESSON 90

Dialog (Interrogation of a
prisoner)

O.: Oficer Drugiego Oddziału
J.: Jeniec

O.: Proszę siadać. Widzę, że pan jest ranny. Czy już
zmieniono panu opatrunek?

J.: Tak, sanitariuszka zmieniła mi opatrunek.

O.: Czy to jest pański żeton rozpoznawczy?

J.: Tak jest. Zawsze noszę go na szyi, ale w czasie re-
wizji miałem go w kieszeni.

O.: Tu są pańskie rzeczy osobiste, które panu zabrano.
Od kogo jest ten list?

J.: Od mojej narzeczonej. Dlaczego pan mnie o to pyta?

O.: Pytam się o to, bo chcę się dowiedzieć, gdzie znajdują
się zakłady energii jądrowej, w których ona pracuje.

J.: Trzydzieści kilometrów na północ od Wilna.

O.: Czy pan był tam kiedyś i czy pan może mi narysować,
jak są rozmieszczone budynki tych zakładów?

J.: Główny budynek znajduje się na zachód od Podbrodzia,
a biura 2 km na wschód.

O.: Pan mówi słabo po rosyjsku. Gdzie się pan urodził?

J.: W południowej Polsce.

O.: Pańskie zeznania są bardzo cenne. Chciałbym jeszcze,
żeby pan nam podał krótki życiorys generała Boruty.

J.: Mogę to zrobić, bo znam go dobrze.

LESSON 90

Grammar Analysis

HOW TO USE EXPRESSIONS OF DIRECTION (Cardinal points)

In order to express that something is located in the north, south, east or west the preposition na and the respective cardinal point in the locative case must be used,

e.g.:

Gdynia leży na północy (loc.) - Gdynia lies in the north.

In order to express that something is located to the north, south, east or west of some specific point of reference the preposition na and the respective cardinal point in the accusative case must be used,

e.g.:

Gdzie leży Gdynia w stosunku
do Warszawy?

Gdynia leży na północ (acc.) - Gdynia lies to the north
od Warszawy. of Warsaw.

The same construction is used to express a motion towards any of the cardinal points,

e.g.:

On jedzie na północ. (acc.) - He is going north.

In order to express that something is located in the northern, southern, eastern or western part of an area, the preposition w and the adjectival form of the respective cardinal point in the locative case must be used,

e.g.:

Gdynia leży w północnej
Polsce. (loc.)

- Gdynia lies in
northern Poland.

The same rules apply to the intermediate directions
as: north-east, north-west, etc,

e.g.:

Szczecin leży na północnym zachodzie. (loc.)

Szczecin leży na północny zachód (acc.) od Warszawy.

On jedzie na północny zachód. (acc.)

Szczecin leży w północno-zachodniej Polsce. (loc.)

W jakim kierunku leci się
z Warszawy do:

Brodów
Lublina
Puław

LESSON 90

Translation
English - Polish

1. It's clouding over, I think that it will rain.
2. Do I hear the artillery? No, it's thundering. I saw a few seconds ago that it was lightning in the west.
3. The sun was shining, it was warm in the garden but red and golden leaves were covering the earth, so I knew it was already fall.
4. Soon it will get cold, the wind will start to blow, the lake will freeze over and we will know that winter has begun.
5. Mr. Malinowski heard the weather report this morning. He says that it will snow again, so we will go to church by sleigh.
6. Mary was standing under that tree when the thunder-bolt struck it. I still shudder when I think about it.

7. The snow is melting. In a few weeks the trees will be covered with young green leaves and many flowers will start to bloom.
8. For these rooms one pays more because one can see the sea from the windows.
9. One fishes in lakes, rivers, ponds and in the sea.
10. The mailman brought several letters and also a post card addressed to my grandfather.

Translation
Polish - English

Jan Borowski był Amerykaninem i urodził się w Bostonie. Rodzice Borowskiego przyjechali do Bostonu z Polski. Matka Borowskiego często opowiadała mu o Polsce. Po skończeniu uniwersytetu, Borowski został profesorem w liceum. W czasie wakacji szkolnych zdecydował się pojechać do Polski. Przed wyjazdem przeczytał kilka książek o Polsce i dowiedział się, że Polska leży w środkowej Europie, i że największym miastem jest Warszawa. Warszawa jest położona nad Wisłą, która jest największą rzeką w Polsce. Wisła wypływa z południowej części Polski i płynie w północnym kierunku. Na północ od Warszawy nad Bałtykiem leży Gdańsk. Z Warszawy można pojechać statkiem do Gdańska. W południowej części Polski leży Kraków. Jest to bardzo stare i ładne miasto. Na południowym zachodzie leżą Katowice. W Katowicach jest dużo fabryk, a pod Katowicami są

kopalnie węgla. W zachodniej części Polski, która się nazywa Wielkopolska, leży duże i stare miasto Poznań nad rzeką Wartą. Warta wypływa z południowej części Polski i płynie w północno-zachodnim kierunku. Borowski czytał także o Łodzi, która leży na południowy zachód od Warszawy. W Łodzi jest dużo fabryk, które robią materiały na ubrania. Borowski kupił mapę Polski i zamówił bilet na samolot, który odleci do Warszawy z Bostonu 5 lipca o godzinie 14.15. Według rozkładu jazdy, samolot ten będzie w Warszawie 7 lipca o godzinie 11.00. Borowski ma zamiar zostać w Polsce 6 tygodni i myśli, że zwiedzi wszystkie miasta, o których czytał w Bostonie.

Questions

1. Czy Borowski był Polakiem?
2. Gdzie on urodził się?
3. Skąd przyjechali rodzice Borowskiego do Bostonu?
4. Kto opowiadał często o Polsce?
5. Co robił Borowski?
6. W jakim czasie Borowski zdecydował się pojechać do Polski?
7. Gdzie leży Polska?
8. Jak się nazywa największe miasto w Polsce?
9. Nad jaką rzeką leży Warszawa?
10. Jak nazywa się największa rzeka w Polsce?
11. Skąd wypływa Wisła i w jakim kierunku płynie?

12. Gdzie leży Gdańsk?
13. Czy można pojechać statkiem z Warszawy do Gdańska?
14. Jaką rzeką można pojechać z Warszawy do Gdańska?
15. Gdzie leży Kraków i jakim miastem jest Kraków?
16. Jakie miasto leży na południowym zachodzie i czego tam jest dużo?
17. Jak się nazywa największe miasto w Wielkopolsce?
18. Nad jaką rzeką leży Poznań?
19. W jakim kierunku płynie Warta?
20. Gdzie leży Łódź?
21. Czego jest dużo w Łodzi i co robią w Łodzi?
22. Co kupił Borowski i na co zamówił bilet?
23. Kiedy samolot odleci z Bostonu?
24. Kiedy samolot przyleci do Warszawy?
25. Jak długo Borowski zostanie w Polsce?
26. Co ma zamiar zrobić Borowski w Polsce?

LESSON 90

Reading Text
(based on IMS #11)

Do namiotu, w którym siedział oficer "Dwójki", przyprowadzono rannego jeńca, którego złapano przed kilkunastu minutami. Zanim przyprowadzono jeńca na przesłuchanie, zrewidowano go dokładnie. Jeniec nie miał przy sobie broni, ale miał papiery. Te papiery zabrano mu, bo one mogły za-

wierać wiadomości wojskowe. Przed przesłuchaniem jeńca, oficer przejrzał papiery i z tych papierów już dowiedział się czegoś o jeńcu i o oddziale, do którego jeniec należał. Teraz po przejrzeniu tych papierów oficer kazał wartownikowi wprowadzić jeńca. Jeniec bał się, była więc nadzieja, że będzie można dowiedzieć się czegoś więcej od niego poza nazwiskiem, stopniem wojskowym i datą urodzenia. Po kilku słowach oficer zdał sobie sprawę, że ten jeniec powie więcej niż powinien. Oficer kazał jeńcowi usiąść, dał mu papierosa i jeniec zaczął mówić.

On zeznał, że był na patrolu, który miał rozpoznać wzgórze na południowy wschód od mostu. 3 kompania, do której jeniec należy, zajmowała odcinek na grzbiecie wzgórza na północny wschód od mostu. Dalej jeniec powiedział, jaka jednostka znajdowała się na zachód i na wschód od 3 kompanii, że dowództwo baonu znajdowało się około 1 kilometra na północ od stanowisk 3 kompanii. Po zapaleniu drugiego papierosa jeniec powiedział, że 57 pułk piechoty ma nacierać w kierunku południowym, a sąsiednie pułki w kierunku południowo-wschodnim i południowo-zachodnim. To natarcie będzie poprzedzone ogniem artylerii i wsparte czołgami. Na pytanie oficera gdzie znajdują się czołgi i artyleria, jeniec odpowiedział, że widział czołgi koło zakrętu rzeki, na północny zachód od stanowisk 3 kompanii. O artylerii nie mógł nic powiedzieć, wiedział on tylko, że jedna bateria będzie wspierać natarcie baonu,

w skład którego wchodzi 3 kompania. Oficer zapisywał to wszystko, co zeznawał jeniec. Po tym przesłuchaniu oficer wziął jeńca do mapy i jeniec pokazał na mapie to wszystko o czym mówił. Teraz oficer kazał mu opisać drogę, którą posuwał się patrol. Opisuując drogę pokazywał on na mapie, którędy patrol szedł. Patrol wyruszył ze stanowisk kompanii w kierunku południowo-zachodnim i doszedł do mostu. Kiedy doszli do rzeki zobaczyli inny patrol po drugiej stronie drogi, który posuwał się w północnym kierunku; prawdopodobnie wracał z rozpoznania.

Po tym przesłuchaniu wartownik zabrał jeńca i zaprowadził go do obozu. Po wyjściu jeńca, oficer przesłuchujący porównał to, co powiedział ten jeniec z informacjami, które zebrał przedtem. Sprawdzając te dane, przekonał się, że jeniec mówił prawdę, bo wiadomości były prawdziwe.

Questions

1. Kto siedział w namiocie?
2. Dokąd przyprowadzono rannego jeńca?
3. Kiedy jeniec został złapany?
4. Co zrobiono przed przesłuchaniem jeńca?
5. Dlaczego zabrano papiery jeńcowi?
6. Dlaczego oficer przejrzał papiery przed przesłuchaniem?
7. Co żołnierz wzięty do niewoli musi powiedzieć?
8. Kiedy oficer zdał sobie sprawę, że jeniec powie więcej niż powinien?

9. Co oficer kazał jeńcowi zrobić?
10. Co miał rozpoznać patrol?
11. Jaki odcinek zajmowała trzecia kompania?
12. Gdzie znajdowało się dowództwo batalionu?
13. Co powiedział jeńiec po otrzymaniu drugiego papierosa?
14. W jakim kierunku mają nacierać sąsiednie pułki?
15. Co poprzedzi natarcie?
16. Czym natarcie będzie wsparte?
17. Gdzie jeńiec widział czołgi?
18. Co oficer zapisywał?
19. Co zrobił oficer po przesłuchaniu jeńca?
20. Co jeńiec opisywał i pokazywał na mapie?
21. Skąd patrol wyruszył?
22. Co patrol zobaczył po drugiej stronie drogi?
23. Dokąd wartownik zaprowadził jeńca?
24. Co oficer zrobił po wyjściu jeńca?
25. O czym przekonał się oficer?

LESSON 90

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Kto rozmawia z jeńcem?
2. Co widzi oficer Drugiego Oddziału?
3. Komu zmieniono opatrunek?
4. Gdzie jeńiec miał żeton rozpoznawczy?

5. Co zabrano jeńcowi przy rewizji?
6. Jakie rzeczy oficer pokazał jeńcowi?
7. Od kogo był list, który miał jeniec przy sobie?
8. W jakich zakładach pracuje narzeczona jeńca?
9. Gdzie znajdują się zakłady energii jądrowej?
10. Co jeniec ma narysować?
11. Gdzie znajduje się główny budynek?
12. Co znajduje się 2 km na wschód od Podbrodzia?
13. Jak jeniec mówi po rosyjsku?
14. Gdzie urodził się jeniec?
15. Czyje zeznania są bardzo cenne?
16. Co jeszcze jeniec ma podać?
17. Kim jest Boruta?

Part II - General Questions

1. Jakie cenne rzeczy ma pan w domu?
2. Który oddział sztabu zbiera wiadomości o nplu?
3. Kto robi zwykle opatrunki?
4. Co zwykle poprzedza natarcie piechoty?
5. Jak długo stoi wartownik na posterunku?
6. Po co żołnierze mają żetony rozpoznawcze?
7. Co pisze się w życiorysie?
8. Kto zapisuje zeznania jeńców?
9. Jak często sanitariuszka zmienia opatrunki?
10. Jak są rozmieszczone fabryki samolotów w Kalifornii?
11. Jakim ołówkiem pan lubi rysować?
12. Jakie rodzaje energii pan zna?

13. Czy gazety w krajach pod okupacją podają prawdziwe wiadomości?
14. Czym są pokryte grzbiety górskie koło Monterey?
15. Czy pan może porównać życie w Europie z życiem w Ameryce?
16. Po co są znaki drogowe przed zakrętami?

Part III - Conversational Situation (based on Reading Text L.90)

Przesłuchiwanie jeńca. Jeniec ten został wzięty do niewoli, kiedy wracał z patrolu. Marszruta patrolu jest opisana w czytance w lekcji 90.

Osoby: Kapitan przesłuchujący jeńca,
podporucznik - jego zastępcą,
jeniec,
podoficer rewidujący jeńca,
wartownik.

Podporucznik rysuje na tablicy mapę terenu, który opisuje jeniec i oznacza położenie jednostek npla.

LESSON 90

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Bogucki's fiancée is an army nurse. She works in a large army hospital located five kilometers to the north-east of Kielce.
2. The reconnaissance platoon went west along the crest of the mountain. After half an hour it turned south

and started going down towards the river.

3. A G-2 officer wrote down the prisoner's life history; his date of birth, place of birth, the schools which he attended, his profession.
4. Realizing that it is difficult to find his house Buraczek drew a map of the road for his guests.
5. Zosia's fiancé was born in a village in northern Poland, but now he lives in southwestern Poland and works in a nuclear weapons plant.
6. Mr. Smith had an interesting conversation with Mr. Zieliński who arrived from Poland a month ago. Zieliński was comparing life in Poland with life in America.
7. Colonel Brown spent six weeks in Poland. He visited Sandomierz on the Vistula in central Poland, Poznań and Gniezno in the west, the two ports Gdynia and Gdańsk in northern Poland. Afterwards he went east to visit his aunt who lives in Przemyśl.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

Write (or record on tape) what information you would try to obtain from an enemy POW.

LESSON 90

Vocabulary

cenny, cenna, cenne	- valuable, precious
data urodzenia	- date of birth
Drugi Oddział ("Dwójka")	- G-2, S-2, intelligence branch (section)
energia, f.	- energy
grzbiet, m. grzbietu, gen. s.	- crest, back
jądrowy, jądrowa, jądrowe	- nuclear
kieszon, f.	- pocket
którędy	- which way
narysować, p. (rysować, i. narysuję rysuję narysuje rysuje)	- to draw
narzeczona, f.	- fiancée
narzeczony, m.	- fiancé
opatrunek, m. opatrunku, gen. s.	- first-aid, dressing
poprzedzić, p. (poprzedzać, i. poprzedzę poprzedzam poprzedzi poprzedza)	- to precede
porównać, p. (porównywać, i. porównam porównuję porówna porównuje)	- to compare
prawdziwy, prawdziwa, prawdzi- we	- true, genuine
rozmieścić, p. (roz mieszczać, i. roz mieszczę rozmieszczam rozmieści rozmieszcza)	- to locate, to quarter, to deploy, to spread
sanitariuszka, f.	- army nurse's aid
stosunek, m. stosunku, gen. s. stosunki, nom. pl.	- relation, contact, attitude - conditions

wartownik, m. wartownika, gen. s.	- guard, sentinel, sentry
wyruszyć, p. (wyruszać, i. wyruszę wyruszam wyruszy wyrusza)	- to set out, to start
zakręt, m. zakrętu, gen. s.	- curve, bend, turn
zaprowadzić, p. (zaprowadzać, i. zaprowadzę zaprowadzam zaprowadzi zaprowadza)	- to take to, to bring
zawierać, i. (here no p.) zawieram zawiera	- to contain, to hold, to comprehend, to comprise
zdawać sobie sprawę (z cze- goś, i.)	- to realize (something), to be aware
zdaje " "	
zdaje " "	
zdają " " 3rd pers.pl.	
zdać " " (z czegoś, p.)	
zdam " "	
zda " "	
zdadzą " " 3rd pers.pl.	
zeznać, p. (zeznawać, i. zeznam zeznaję zezna zeznaje)	- to state, to give evidence, to confess
żeton rozpoznawczy, m. żetonu rozpoznawczego, gen. s.	- identification tag
życiorys, m. życiorysu, gen. s.	- life history, bio- graphical sketch, background

LESSON 91

Dialog (The baby and the nursery)

A.: Andrzej
Z.: Zosia

A.: Zdaje mi się, że trzeba pomyśleć o meblach do dzieciennego pokoju.

Z.: Ty zawsze jesteś taki niecierpliwy, Andrzejku. Wiesz przecież, że mamy jeszcze trochę czasu, zanim się dziecko urodzi.

A.: Racja, ale chciałbym, żeby nasz synek miał już wszystko gotowe; łóżeczko, wózek, wanienkę do kąpieli.

Z.: Andrzejku, mówiłam ci już wiele razy, że to będzie dziewczynka.

A.: Pewny jestem, że to będzie chłopczyk. Ale nie sprzecząjmy się o to. Chciałbym, żebyśmy obejrzeliby jakieś mebelki dziecięce i zabawki.

Z.: Dobrze. Rozumiem, że chciałbyś już zobaczyć nasz dziecienny pokój gotowy.

A.: Zosieńko, właśnie wczoraj widziałem na wystawie śliczne meble dla dzieci. Naprawdę okazja.

Z.: Ile one kosztują?

A.: Nie powiem ci teraz. Musisz najpierw zobaczyć, jak miłutko one wyglądają. Widziałem także piękne kocyki.

Z.: Chętnie obejrzę. Tylko powiedz mi jeszcze, dlaczego nie chcesz, żeby to była córeczka?

A.: To jasne. Wiesz, że nigdy nie mogę znaleźć partnera do pokera.

LESSON 91

Grammar Analysis

FORMATION OF DIMINUTIVES AND AUGMENTATIVES

Part I - Nouns

Diminutives are extensively used in Polish. There are two degrees of diminutives in Polish: the first degree and the higher degree. Both degrees of diminutives often imply affection. The endings -ek, -ka, -ko when added to the stem of some masculine, feminine and neuter nouns respectively form the first degree of diminutives,

e.g.:

First degree diminutive

dom	domek	- little house
lampa	lampka	- little lamp
drzewo	drzewko	- young tree, little tree

The stem (as mentioned above) of the feminine and neuter nouns is the "zero ending form" of the genitive plural,

e.g.: wanna

gen. pl. wanien+ka = wanienka - small tub

okno

gen. pl. okien+ko = okienko - little window

Some masculine nouns ending in a soft consonant or -t take -ik to form a first degree diminutive,

e.g.:

koń	konik	- small horse
pokój	pokoik	- small room
hotel	hotelik	- small hotel
but	bucik	- small shoe

Some masculine nouns ending in an expalatal take -yk to form a first degree diminutive,

e.g.:

płaszcz	płaszcz <u>yk</u>	- small overcoat
nóż	noż <u>yk</u>	- small knife

In order to form a higher degree of diminutive the endings -eczek (-iczek), -eczka (-iczka, seldom used), -eczko must be added to the stem of masculine, feminine and neuter nouns respectively,

e.g.:

	<u>First degree</u> <u>diminutive</u>	<u>Higher degree</u> <u>diminutive</u>	
dom	domek	domec <u>zek</u>	- tiny (minute) house
lampa	lampka	lampec <u>zka</u>	- tiny (minute) lamp
okno	okienko	okienec <u>zko</u>	- tiny (minute) window
pokój	pokoik	pokoic <u>zek</u>	- tiny (minute) room

Many masculine nouns ending in -k, feminine nouns ending in -ka and neuter nouns ending in -ko used today in the standard meaning are diminutives of the first degree in form which have lost their diminutive meaning in the course of time. Those nouns take the higher degree diminutive endings in order to express the first degree,

e.g.:

ołówek	ołów <u>eczek</u>	- small pencil
córka	córec <u>zka</u>	- little daughter
biurko	biurec <u>zko</u>	- little desk

Diminutives in both degrees are declined like all other nouns,

e.g.:

Rozmawiałem z moją córeczką.

On mieszka w małym pokoiku.

Some masculine nouns ending in -ek, -ik, feminine nouns ending in -ka and neuter nouns ending in -ko, which have no diminutive meaning have augmentative forms. The augmentative form has sometimes a derogatory implication,

e.g.:

<u>Augmentative form</u>		<u>Diminutive form</u>
waliza	walizka a (standard) suitcase	walizeczka a small suitcase
zegar a clock	zegarek a watch	zegareczek a small watch
pudło a big box	pudełko a box	pudełeczko a small box
wór a large sack (shabby)	worek a sack	woreczek a handbag

Part II - Adjectives

Some adjectives take the endings -utki, -utka, -utkie for the masculine, feminine and neuter gender respectively to form a diminutive,

e.g.:

	<u>Diminutive</u>
miły	milutki
miła	milutka
miłe	milutkie
czarny	czarnutki
czarna	czarnutka
czarne	czarnutkie

The diminutive adjectives are declined like any other adjective,

e.g.:

Mówię o milutkim dziecku. - I speak about a nice
(cute) child.

LESSON 91

Translation English - Polish

(Require students to use colloquial personal forms e.g.:
myśmy, wyście, coście etc., introduced in Lesson 88.)

1. Zygmunt, did you take into consideration that we must still work out the combat order for the first and second battalion?
2. We surrendered on the fourteenth, but the second and third company continued fighting for two days.
3. Why did you (people) abandon your positions?
4. What were you (people) defending, the bridge or the ford?
5. For whom did you work last year, Stefan?
6. When did you (people) cross the river and break through the enemy lines?
7. Before retreating the enemy blew up the bridge, but we had pontoons and assault boats ready.
8. Several soldiers were still defending that position, but Rogalski finished them off with his machine gun.
9. At whom were you so angry today, Michał?
10. Put the overcoats, hats and grandmother's umbrella on the front seat.
11. To whom did you give the headache powders, Mary?
12. Why didn't you take the suitcases from the compartment before the train stopped, Bolek? Don't you know the train stops here for only two minutes?

LESSON 91

Reading Text

Było to bardzo dawno temu jeszcze przed pierwszą wojną. W małej wiosce, w górach Karpatach, mieszkała dziewczynka, której na imię było Zosia. Biedna to była dziewczynka, gdyż nie miała już rodziców i nie miała pieniędzy. Tatuś jej był szewcem i umarł kiedy Zosia była malutka. Mamusia umarła trochę później, kiedy Zosia zaczęła chodzić do wiejskiej szkółki. Mieszkała więc Zosia ze starą, bardzo starą babcią w małym domu za wsią. Mały to był domek z ogródkiem na kwiatki. Zosia nie miała zabawek, więc bawiła się w tym ogródku. Bawiła się w ogrodniczkę, więc była to i zabawa i praca. Nikt też w całej wiosce nie miał tak pięknych kwiatów i tak ładnego ogródeczka. Przy drodze niedaleko domu babci stał nieduży kościółek. Zosia często chodziła do tego kościółka i zanosila tam swoje piękne kwiaty. Prosiła ona wtedy Boga, by jej pomógł, gdyż uczyła się dobrze i chciała iść do liceum do dużego miasta, by zostać nauczycielką, ale nie miała pieniędzy. Ksiądz, który znał Zosię, myślał często, że dobre ma ona serduszko i pewno Bóg jej pomoże. Pewnego dnia przyjechała do księdza jego znajoma, bogata wdowa z niedalekiego miasteczka. Powiedziała ona księdzu, że chciałaby zaadoptować jakieś biedne dziecko z wioski, gdyż sama nie ma dzieci. Ksiądz bardzo się ucieszył i powiedział jej o Zosi. Kiedy ta pani zobaczyła

czyściutką i milutką Zosię, postanowiła zaadoptować ją i wysłać do szkoły do dużego miasta. I tak pragnienia Zosi się spełniły i została nauczycielką. Nie zapomniała ona oczywiście nigdy o babci i o swoim ogródku i kościółku w małej wiosce i często tam w czasie wakacji przyjeżdżała.

Questions

1. Jak dawno temu to było?
2. Gdzie mieszkała mała dziewczynka?
3. Jak się nazywała ta dziewczynka?
4. Dlaczego ta dziewczynka była biedna?
5. Kim był tatuś Zosi?
6. Kiedy on umarł?
7. Kiedy umarła mamusia Zosi?
8. Z kim mieszkała Zosia?
9. Gdzie mieszkała Zosia?
10. Jaki był ten domek?
11. Czego nie miała Zosia?
12. Gdzie bawiła się Zosia?
13. W co bawiła się Zosia?
14. Czy to była tylko zabawa?
15. Czy ktoś we wsi miał tak piękne kwiaty i tak ładny ogródeczek?
16. Co stało niedaleko domu babci?
17. Gdzie stał kościółek?

18. Kto chodził często do kościółka?
19. Co zanosila Zosia do kościółka?
20. Co Zosia robila w kościółku?
21. Czym chciala byc Zosia?
22. Co myslal ksiazdz o Zosi?
23. Kto przyjechal pewnego dnia do ksiedza?
24. Co ta pani powiedziala ksiedzu?
25. Dlaczego ta pani chciala adoptowac dziecko?
26. O kim ksiazdz powiedzial tej pani?
27. Co postanowila zrobic bogata wdowa?
28. Jaka byla Zosia?
29. Co sie spenilo?
30. O kim i o czym Zosia nigdy nie zapomniala?
31. Kiedy Zosia przyjezdziala do wioski?

LESSON 91

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Co zdawalo sie Andrzejowi?
2. O czym, wedlug Andrzeja, trzeba bylo pomyslec?
3. O jakich meblach trzeba bylo pomyslec?
4. Co myslil Zosia o Andrzeju?
5. O czym wie Andrzej i Zosia?
6. Ile jest jeszcze czasu do urodzenia dziecka?
7. Co chcialby Andrzej?

8. Co chciałby Andrzej mieć gotowe?
9. O czym Zosia mówiła już wiele razy Andrzejowi?
10. Czego pewny był Andrzej?
11. Czego Andrzej nie chciał?
12. Co chciałby obejrzeć Andrzej?
13. Jaki pokój chciałby Andrzej już widzieć gotowy?
14. Kiedy Andrzej widział śliczne meble dla dzieci?
15. Jakie meble widział Andrzej wczoraj na wystawie?
16. Co Andrzej myślał o nich?
17. Jak wyglądają te mebelki?
18. Co chciała Zosia wiedzieć o mebelkach?
19. Czego Andrzej nie chciał Zosi powiedzieć?
20. Co jeszcze widział Andrzej na wystawie oprócz mebelków?
21. Co jeszcze chciała wiedzieć Zosia?
22. Dlaczego Andrzej chce mieć synka?

Part II - General Questions

1. Co rodzice kupują do dzieciennego pokoju?
2. W czym matka kąpie małe dzieci?
3. W czym wozi się małe dzieci na spacer?
4. W czym śpią małe dzieci?
5. Jak się mówi po polsku na mały koc?
6. Jak nazywamy człowieka, który nie ma pieniędzy?
7. Jak się nazywają góry na południu Polski?
8. Czy biedne dzieci mają dużo zabawek?
9. Jakie zabawki pan zna?
10. Co rośnie na wsi w ogródkach?

11. Czym zajmują się ogrodnicy?
12. O co ludzie proszą Boga?
13. Jakie osoby zwykle adoptują dzieci?
14. Jakim osobom wolno zaadoptować dziecko w Ameryce?
15. Jakie pragnienia pan ma?
16. O kim nigdy nie zapominamy w życiu?
17. Jakich języków uczą się studenci w Polsce w liceach?
18. Gdzie pan woli spędzać wakacje - w mieście czy w małej wiosce?

Part III - Conversational Situation

Państwo Górscy z dziećmi są w sklepie z zabawkami. Państwo Górscy mają dwóch synów i córkę. Najstarszy syn, Jaś, ma 10 lat, młodszy syn, Adaś, ma 8 lat, a córeczka, Zosia, ma 6 lat.

Osoby: Pan Górski, pani Górka, sprzedawca, Jaś, Adaś i Zosia.

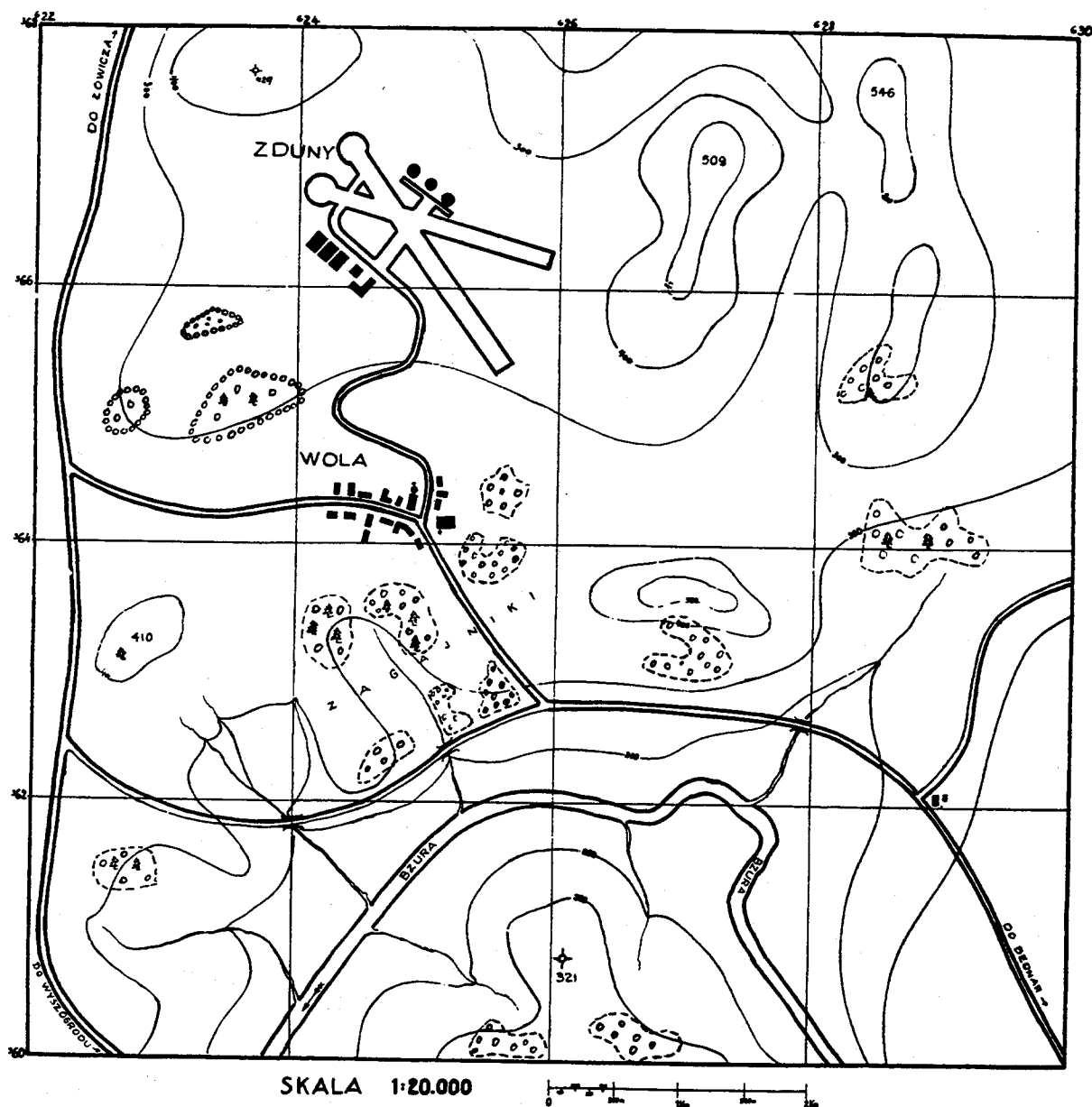
Temat rozmowy: Państwo Górscy chcą kupić prezenty dzieciom. Sprzedawca pokazuje zabawki dzieciom.

LESSON 91

MILITARY INTERPRETING PRACTICE #7

POLISH LANGUAGE DEPARTMENT

TOPOGRAPHIC MAP OF THE TRAINING TERRAIN TABLE

LESSON 91

Military Interpreting Practice #7

1. What were you doing on this side of the river?

Sierżant, zastępca dowódcy plutonu, kazał nam rozpoznać teren znajdujący się przy zakręcie rzeki Bzury.

2. How deep is the river at that point?

Na wiosnę woda jest dosyć głęboka, ale w lecie można przejść rzekę w bród.

3. From where did you come here?

Przyszedłem ze wsi Zduny. Tam jest nasz pluton.

4. How many men were in the patrol?

Wyszło nas ośmiu, ale jeden zgubił się po drodze.

5. When did you notice that you were only seven?

Kiedy doszliśmy do rozwidlenia dróg w Woli. Było nas już tylko siedmiu.

6. Describe the terrain near the village Zduny.

Sama wioska znajduje się na wysokości 500 m. Blisko niej jest lotnisko. Dwa kilometry na wschód są małe wzgórza. Tam znajduje się inna kompania.

7. Do you know what company is located there?

Na wzgórzu 509 są dwa plutony 3 kompanii.

8. And where is the rest of the 3rd company located?

Słyszałem, że reszta kompanii jest w lesku na południowy-wschód od wzgórza 509.

9. What unit is to the west of your platoon?
10. How wide is your company front?
11. Please describe your way from Wola to the place where you were captured.
12. To which wood?
13. What did you see there?
14. Where?
15. Do you know what they were doing there?
16. Continue.
17. What did you do afterwards?
18. How did you cross the river Bzura?

Nasza kompania zajmuje odcinek od lotniska do drogi Łomża - Wyszogród. Co jest na zachód od tej drogi, nie wiem.

Nasza kompania zajmuje odcinek o długości 2 1/2 km.

Z wioski poszliśmy do lasu, który znajduje się na zachód od drogi prowadzącej do Bednar.

Do tego, który jest bliżej drogi. Potem posuwaliśmy się wzdłuż małej rzeczki do mostku na drodze do Bednar.

Widziałem tam kilku naszych żołnierzy.

Przy tym mostku.

Nie wiem. Wzdłuż drogi była dróżka i nią poszliśmy na wschód aż do rozwidlenia dróg.

Tam zatrzymaliśmy się, żeby odpocząć.

Dalej maszerowaliśmy drogą aż do tej rzeczki, która jest na północ od zakrętu Bzury.

W krzakach przy rzece znalazłem łódkę. Łódką tą przepłynąłem na drugi brzeg Bzury i tam, jak pan już wie, zostałem złapany.

LESSON 91

Homework

Part I

Translate into Polish:

(Use appropriate diminutives when translating nouns preceded by the adjectives small, little, tiny, etc.)

1. The Bednarski's wedding took place in a small church on the outskirts of the city.
2. The enemy had two mortars hidden in the small wood north-east of the village Mrówki.
3. "I don't want much, only a little house in a small garden" said Basia. "I understand" answered Bolek, who knew his wife well. "You want only twelve little rooms, a kitchenette and a tiny foreign car!"
4. For his birthday our little grandson received several little books, a new cot (little bed), a little table and four little chairs.
5. Mr. Żarski took his four year old granddaughter Jadzia for a walk. He spoke to her about doggies, kitties, little cows, little horses, little pigs, various fishes, little clouds, little trees and little flowers. After an hour the little girl said: "Grandfather, are you younger than I?" "Why do you ask?" asked Mr. Żarski. "Because" answered Jadzia, "only children talk that way. Mother, father and I say dogs, cats, cows, horses, pigs, fishes, clouds, trees, flowers."

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

Describe in no less than 50 words shopping for Christmas presents for the whole family.

LESSON 91

Vocabulary

biedny, biedna, biedne	- poor
biednie	- poorly
czyściutki, czyściutka czyściutkie	- clean (diminutive or affectionate)
dróżka, f.	- path
dziecinny, dziecinna, dziecinne	- child (as adj.), childlike, childish
dziecinnie	- childishly
Karpaty	- Carpathian mountains
kąpiel, f.	- bath
malutki, malutka, malutkie	- very small, tiny, minute
milutki, milutka, milutkie	- a darling, very nice, cute
niecierpliwy, niecierpliwa niecierpliwe	- impatient
niecierpliwie	- impatiently
ogrodniczka, f.	- female gardener
partner, m.	- male partner
poker, m. pokera, gen. s.	- poker (game)

postanowić, p. (postanawiać, i. postanowie postanawiam postanowi postanawia)	- to decide, to make a resolution
pragnienie, n.	- desire, wish, thirst
pudło, n.	- large box
raczej	- rather
serduszko, n.	- heart (affectionate and endearing)
sprzeczać się, i. (posprzeczać się, p. sprzeczam się posprzeczam się sprzecza się posprzecza się)	- to quarrel, to argue
tatuś, m.	- dad, daddy
waliza, f.	- large suitcase
wioska, f.	- hamlet, small village
zaadoptować, p. (adoptować, i. zaadoptuję adoptuję zaadoptuje adoptuje)	- to adopt
zabawka, f.	- toy
zegar, m. zegara, gen. s.	- clock

LESSON 92

Dialog (Breaking through)

P.: Por. Stefan Olchowicz dca 2 plut. 3 komp. 24 pp.

K.: Kpt. Jan Wróblewski dca 3 komp. 24 pp.

P.: Melduję się na rozkaz, panie kapitanie.

K.: Pański pluton wyruszy pierwszy na drugi brzeg rzeki.

P.: Kiedy mamy wyruszyć?

K.: Wyruszyście o świcie. Teraz chciałbym zapoznać pana z sytuacją na naszym odcinku frontu.

P.: Rozkaz, panie kapitanie.

K.: Nasza Grupa Operacyjna przeprawiła się przez rzekę wczoraj i uderzyła na lewe skrzydło nieprzyjaciela. Nasz pułk jest w odwodzie.

P.: Panie kapitanie, czy front nieprzyjaciela został przerwany na tym odcinku?

K.: Tak. Punkty oporu nieprzyjaciela zostały zniszczone przy wsparciu naszego lotnictwa i artylerii.

P.: Słyszałem w Dowództwie Dywizji, że samoloty nieprzyjacielskie wykonały szereg nalotów i bombardowały nasze oddziały.

K.: Tak, to prawda. Jednak dzięki naszemu manewrowi oskrzydłającemu udało nam się pobić nieprzyjaciela. Tylko kilku oddziałom nieprzyjaciela udało się przebić.

P.: Kiedy mój pluton ma pobrać amunicję i żywność?

K.: Zaraz.

P.: Tak jest, panie kapitanie.

LESSON 92

Grammar Analysis

ROOT VERBS AND DERIVATIVES

Part I

The root verb bić, pobić, zbić

Imperfective

bić (się)
ja biję (się)

Perfective

pobić (się)   zbić
ja pobiję (się)   ja zbiję

e.g.:

On bije psa.	- He beats the dog.
Janek bije się z Władkiem.	- Janek fights with Władek.
Ci żołnierze biją się dobrze.	- Those soldiers fight well.
Janek pobił Władka.	- Janek beat up Władek.
Janek pobił się z Władkiem.	- Janek had a fight with Władek.
Pobiliśmy nieprzyjaciela.	- We defeated the enemy.
On zbił szklankę.	- He broke the glass.
Janek zbił Władka.	- Janek beat up Władek.

The following are some derivatives of the root verb bić,

Imperfective

przebijać (się)
ja przebijam

Perfective

przebić (się)
ja przebiję

e.g.:

On przebija worek bagnetem.	- He pierces the sack with a bayonet.
Nasz oddział przebija się przez linię npla.	- Our detachment breaks through the enemy (forces its way through) line.
Ten pocisk może przebić gruby pancerz.	- This shell can pierce a thick armor.

Imperfective

wbijać
ja wbijam

e.g.:

Oni wbijają kołki w ziemię (do ziemi).
Oni wbili kołki w ziemię (do ziemi).

Perfective

wbić
ja wbiję

- They drive pegs into the ground.
- They drove pegs into the ground.

Imperfective

zabijać (się)
ja zabijam

e.g.:

Stefan zabija świnię.
Bomba zabiła jego brata.
On się zabił na motocyklu.

Perfective

zabić (się)
ja zabiję

- Stefan kills a pig.
- A bomb killed his brother.
- He killed (himself) on a motorcycle.

Part II

The root verb łamać, złamać

Imperfective

łamać (się)
ja łamię

e.g.:

On łamie zapalną.
On złamał nogę.
Te zapalniczki łatwo się łamią.
Uważaj, bo złamiesz ołówek.

Perfective

złamać (się)
ja złamię

- He breaks a match.
- He broke his leg.
- Those matches break easily.
- Be careful, you can break the pencil.

The following are some derivatives of the root verb łamać,

Imperfective

odłamywać
ja odłamuję

Perfective

odłamać
ja odłamię

e.g.:

On odłamuje nogę od stołu.

On odłamał kawałek chleba.

- He breaks off the leg of the table.
- He broke off a piece of bread.

Imperfective

przełamywać
ja przełamuję

Perfective

przełamać
ja przełamie

e.g.:

Oddziały szturmowe przełamują opór npla.

Nasze oddziały przełamały pierwszą rubież obrony.

- Shock units break the enemy's resistance.
- Our units broke the first line of defense.

Imperfective

włamywać się
ja włamuję się

Perfective

włamać się
ja włamię się

e.g.:

On włamuje się do kasy.
Złodzieje włamali się do mieszkania.

- He breaks into the safe.
- Thieves broke into the apartment.

Part III

Whenever two reflexive verbs follow each other, one of the two reflexive pronouns is usually dropped,

e.g.:

Udało nam się przebić przez linię frontu.

W czasie burzy nie powinno się chować pod wysokie drzewa.

- We succeeded in breaking through the front line.
- During a storm one shouldn't take cover under high trees.

Part III

Drill according to the pattern in Part I and II using pronouns: ja, ty, my, wy, oni.

Part IV

Instructor:	Suggested words:	Students:
Co można złamać?	noga ręka palec nos opór npla pióro ołówek krzesło kołek nóż bagnet zapałka karabin	Można złamać nogę.
Co można przerwać?	rozmowa front drut łączność ogień lekcja obrad film wakacje urlop	Można przerwać rozmowę.
Co można zbić?	szklanka okno butelka okulary filiżanka talerz garnki lampa	Można zbić szklankę.

LESSON 92

Translation English - Polish

1. The chief of police said that today they will shadow the blond man whose personal description he received from detective Zieliński.
2. I still shudder at the thought of the last hand-to-hand combat.
3. The spy was accused of the theft of the blueprints of the intercontinental missile from the military lab.
4. They reported yesterday that they had widened and deepened the bridgehead, and that today they will cross the Warsaw-Radom railway line.
5. The planes and mortars laid a smoke screen in order to conceal our position from enemy observers.
6. Any moment now our infantrymen will surround the last stronghold.
7. Apparently the blast from a hydrogen bomb can destroy every shelter, so is it worth while to spend so much money on building these shelters?
8. If we enlarge this photograph, we will know more about the terrain now occupied by the enemy and that will make it easier to plan our attack.
9. He has been a prosecutor in the military court for two years.

Translation
Polish - English

Wywiadowca Wąsik miał bardzo trudne zadanie. Miał on znaleźć złodziei, którzy włamali się do biura podróży "Orbis". Złodzieje przebili ścianę budynku biura od strony parku i w ten sposób dostali się na główny korytarz budynku a stąd do biura. Kasa biura była bardzo nowoczesna, ale złodzieje potrafili rozbić ją i zabrać wszystkie pieniądze. Podczas tej roboty musieli oni na chwilę zapalić światło. Przechodzący milicjant zauważył to światło. Chcąc sprawdzić dlaczego światło się świeci, wszedł do budynku. Złodzieje słysząc, że ktoś wchodzi, odłamali nogi od krzesła i rzucili się na milicjanta. Zbili oni go tak, że na drugi dzień umarł. Wąsik przypuszczał, że złodzieje także pobili się między sobą i to prawdopodobnie o pieniądze, gdyż znalazł on w biurze kilka połamanych krzeseł, złamaną ławkę pod ścianą i nóż wbity w drzwi. Wąsik miał przynajmniej jakieś dowody.

Questions

1. Jakie zadanie miał wywiadowca Wąsik?
2. Kogo miał znaleźć Wąsik?
3. Co zrobili złodzieje?
4. W jaki sposób złodzieje dostali się do biura?
5. Co potrafili rozbić złodzieje?
6. Jaka była kasa?
7. Co musieli zapalić złodzieje w czasie roboty?

8. Na jak długo musieli złodzieje zapalić światło?
9. Kto zauważył światło?
10. Dlaczego milicjant wszedł do budynku?
11. Co zrobili złodzieje słysząc, że ktoś wchodzi?
12. Jak zbili złodzieje milicjanta?
13. Co przypuszczał Wąsik?
14. O co pobili się prawdopodobnie złodzieje?
15. Co znalazł w biurze Wąsik?
16. Co miał Wąsik?

LESSON 92

Reading Text
(based on IMS #12)

Po paru dniach ciężkich walk udało się naszym oddziałom sforsować rzekę i przełamać front nieprzyjaciela po obu stronach drogi biegnącej na północ od rzeki. Z przedmościa poszły duże zagony pancerne na tyły nieprzyjacielskie. Zadaniem tych zagonów było przebić się przez rubież obronną, a potem wykonać manewr oskrzydlający na prawe i lewe skrzydło, od tyłu. Jednocześnie inne oddziały starały się przełamać rubież w innych miejscach. Dzięki dobremu współdziałaniu piechoty, broni pancernej, artylerii, saperów, łączności i lotnictwa duże siły nieprzyjaciela zostały oskrzydłone i zamknięte w kotle. Po kilku godzinach dalszych walk zniszczono ostatnie punkty oporu i kilka tysięcy jeńców wzięto do niewoli. Po zlikwidowaniu kotła saperzy rozminowali drogi i

wybudowali most o dużej nośności. Drogami tymi szło zaopatrzenie potrzebne do dalszej operacji i ewakuowano też jeńców i zdobyty sprzęt do tyłu. Te oddziały, którym udało się przebić przez nasze linie i uciec z kotła, były pod ogniem naszego lotnictwa. Mieliśmy dużą przewagę lotniczą i dlatego lotnictwo nieprzyjacielskie rzadko pokazywało się nad nami. Nasze ciężkie bombowce pod osłoną eskadr myśliwskich wykonały wiele nalotów na dalekie tyły nieprzyjaciela. Celem tych nalotów były fabryki, elektrownie, stacje kolejowe, ważne mosty i ważniejsze węzły kolejowe i drogowe. Miasta w nocy były zaciemnione, a w niektórych, bardziej zniszczonych wprowadzono nawet godzinę policyjną od zachodu słońca do świtu. Podczas tych nalotów straciliśmy jednak kilka maszyn w walkach powietrznych. Wyniki tych bombardowań widać było wszędzie. Na drogach prowadzących w kierunku frontu leżało dużo zniszczonego sprzętu wojennego. Nieprzyjaciel bez zaopatrzenia nie mógł dłużej walczyć i zaczął się poddawać. Widać już było, że koniec wojny jest bliski.

Questions

1. Komu udało się sforsować rzekę i przełamać front?
2. Gdzie nasze oddziały przerwały front?
3. Co poszło z przedmościa?
4. Jakie było zadanie zagonów?

5. Co miały wykonać zagony po przebiciu się przez rubież obronną?
6. Dzięki czemu duże siły zostały zamknięte w kotle?
7. Co zniszczono po kilku godzinach walk?
8. Ilu jeńców wzięto do niewoli?
9. Kiedy saperzy rozminowali drogi?
10. Jaki most wybudowali saperzy?
11. Dokąd ewakuowano jeńców i sprzęt?
12. Jakie oddziały były pod ogniem lotnictwa?
13. Dlaczego lotnictwo npla rzadko pokazywało się?
14. Co wykonały bombowce w osłonie myśliwców?
15. Co było celem nalotów?
16. Co wprowadzono w niektórych miastach?
17. Kiedy straciliśmy kilka samolotów?
18. Co leżało na drogach prowadzących w kierunku frontu?
19. Bez czego nieprzyjaciół nie mógł walczyć?
20. Co było już widać?

LESSON 92

Oral-Aural Drill

Part I - Dialog

1. U kogo zameldował się por. Olchowicz?
2. Dokąd miał wyruszyć pluton por. Olchowicza?
3. Kiedy miał wyruszyć 2 pluton?
4. Z czym zapoznał kapitan Wróblewski por. Olchowicza?
5. Gdzie był 24 pp.?

6. Jakie zadanie wykonała Grupa Operacyjna?
7. Co zostało przerwane przez oddziały Grupy Operacyjnej?
8. Co się stało z punktami oporu nieprzyjaciela?
9. Przy czym wsparciu ośrodki oporu zostały zniszczone?
10. Co wykonały samoloty nieprzyjaciela?
11. Dzięki czemu udało się pobić nieprzyjaciela?
12. Komu udało się przebić?
13. Co ma pobrać pluton por. Olchowicza?

Part II - General Questions

1. Jakie rodzaje broni dają wsparcie piechocie?
2. Z ilu dywizji może składać się Grupa Operacyjna?
3. Które państwo miało przewagę lotniczą przy końcu Drugiej Wojny Światowej?
4. Kiedy uczniowie w Wojskowej Szkole Języków pobierają książki?
5. Co można złamać?
6. Ile kompanii w odwodzie ma zwykle pułk?
7. Dzięki czemu czołgi mogą wykonać manewr oskrzydlający?
8. Jaka jest nośność dużych samolotów?
9. Od której do której jest godzina policyjna?
10. Dlaczego zasłania się okna podczas nalotu?
11. Które miasto w Polsce jest największym węzłem kolejowym?
12. Dokąd ewakuuje się rannych?
13. Dlaczego walki o zdobycie przedmościa są ciężkie?
14. Jakie jest zadanie zagonu pancernego?

15. Co jest dobrą rubieżą obronną?
16. Co kucharz gotuje w kotle?
17. Co można zlikwidować?
18. Ile kawałków cukru pan bierze do herbaty?
19. Kiedy otwierają kasę w kinie?
20. Co jest wcześniej, świt czy południe?
21. Gdzie kupuje się żywność?
22. Jak można przerwać linię telefoniczną?
23. W ilu szeregach stoją żołnierze na zbiórce?

Part III - Conversational Situation

Agent "dwójki" wrócił z poza linii npla i składa meldunek z tego co widział na terenach okrążonych przez nas.

Osoby:

Agent "dwójki"
Oficer Drugiego Oddziału
Oficer lotnictwa
Dca Grupy Operacyjnej

Temat rozmowy:

Ilość (rozmieszczenie) wojsk, stan dróg, składy żywności i amunicji, stosunek ludności cywilnej do wojsk okupacyjnych na terenach jeszcze nie zajętych przez nasze wojska.

LESSON 92

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Don't fight in the kitchen, boys, because you will break all the plates and glasses.
2. The second company tried to break through the enemy lines, but the enemy received artillery support and our men were defeated.
3. Kowalski is killing himself with work because he must support his wife, eight children and his mother.
4. A man broke into Bednarek's apartment and when Mrs. Bednarek screamed, he broke off the leg of a chair, struck her with it and killed her.
5. Warecki's son always drove too fast. Last week he collided with another car and was killed (killed himself).
6. Bolek is in the hospital now, because he broke his leg while jumping on the obstacle course.
7. They are building a small bridge, and they have already driven all the pegs into the ground.
8. An artillery shell splinter pierced his lungs, but the doctors say he will live.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available.)

Answer in not less than 50 words the following question.
Elaborate on the subject as much as you can.

Jakie rodzaje broni i w jaki sposób mogą wspierać piechotę w natarciu?

LESSON 92

Vocabulary

cel, ^m célũ; gen. s.	- target, aim, purpose
ewakuować, i. (wyewakuować, p. ewakuuje wyewakuuje ewakuuje wyewakuuje)	- to evacuate
godzina policyjna	- curfew hour
grupa, f.	- group
grupa operacyjna	- task force
kasa, f.	- safe, cashier's booth, ticket office
kawałek, m. kawałka, gen. s.	- piece
kocioł, m. kotła, gen. s.	- sack, kettle, boiler pocket, encirclement
manewr oskrzydłający	- outflanking movement, enveloping movement
nalot, m. nalotu, gen. s.	- air raid
nośność, f.	- weight capacity, load carrying capacity
odwód, m. odwodu, gen. s.	- reserve force
oskrzydlać, i. (oskrzydlić, p. oskrzydla oskrzydłę oskrzydla oskrzydli)	- to outflank
pobrać, p. (pobierać, i. pobiorę pobieram pobierze pobiera)	- to draw (ammunition, rations)

przedmoście, n.	- bridgehead
przerwać (się), p. (przerywać /się/, i. przerwę (się) przerywam /się/ przerwie (się) przerywa /się/)	- to break, to interrupt
przewaga, f. (no pl.)	- superiority, advantage
punkt, m. punktu, gen. s.	- point, center
rozminować, p. (rozminowywać, i. rozminuję rozminowuję rozminuje rozminowuje)	- to de-mine, to clear mines
rubież, f. rubieży, gen. s.	- line, border
rzadko	- seldom, rarely
szereg, m. szeregu, gen. s.	- number, line, rank
świt, m. świtu, gen. s.	- dawn
walka powietrzna	- dogfight
węzeł, m. węzła, gen. s.	- junction, knot
wsparcie, n.	- support, aid
współdziałać, i. (no p.) współdziałam współdziała	- to cooperate
zaciemnić, p. (zaciemniać, i. zaciemnię zaciemniam zaciemni zaciemnia)	- to black-out, to dim, to darken
zagon, m. zagonu, gen. s.	- raid (ground forces only), deep penetration
zlikwidować, p. (likwidować, i. zlikwiduję likwiduje zlikwiduje likwiduje)	- to liquidate, to cancel, to wind up, to destroy
żywność, f.	- food, nourishment

LESSON 93

Dialog (In the employment office)

D.: Dziennikarka

K.: Kierowniczka urzędu pośrednictwa pracy

D.: Miło mi poznać panią.

K.: Mnie również. Słyszałam, że pani chce dowiedzieć się czegoś o sytuacji na rynku pracy.

D.: To prawda. Interesuje mnie przede wszystkim, ile osób obecnie poszukuje pracy?

K.: Obecnie mamy tu 4000 zgłoszeń od bezrobotnych.

D.: Jakie zawody mają ci ludzie?

K.: Różne. Najwięcej jest kucharzy i kucharek, kelnerów i kelnerek.

D.: To ciekawe. Widocznie nasze restauracje, stołówki i hotele mają mało klientów.

K.: Nie sędzę. Po prostu przyjmują niewykwalifikowanych pracowników. My z tym walczymy.

D.: Z którymi zawodami macie najmniej trudności?

K.: Najłatwiej znajdujemy pracę dla robotników fabrycznych, zwłaszcza dla robotnic. Nie mamy też kłopotu z fryzjerami i fryzjerkami.

D.: A czy urząd ten stara się o pracę też dla osób z wyższym wykształceniem?

K.: Tak. Przyjmujemy zgłoszenia nauczycieli, dentystów, aktorów, aktorek itp.

D.: A jak na tym polu przedstawia się sytuacja?

K.: Nauczyciele i nauczycielki otrzymują natychmiast posady. Tak samo dentyści i dentystki. Trudniej jest z buchalterkami. Kombinaty wolą buchalterów.

D.: Dziękuję bardzo za informacje.

LESSON 93

Grammar Analysis

FORMATION OF NOUNS DENOTING FEMALE AGENTS AND PROPER NAMES DERIVED FROM COUNTRIES.

Nouns denoting female persons performing an action occasionally or as their profession are formed from nouns denoting male persons of the same profession by adding the ending -ka (endings -rz and -ik change into -rka, -iczka or -ca respectively),

e.g.:

<u>Male</u>	<u>Female</u>
nauczyciel	nauczycielka
artysta	artystka
dziennikarz	dziennikarka
ogrodnik	ogrodniczka
robotnik	robotnica

e.g.:

W tej fabryce pracuje
stu robotników i sto
robotnic.

- A hundred male and a
hundred female workers
work in this factory.

Nouns denoting female persons inhabitants of a particular country are formed from nouns denoting male inhabitants of the same country by adding the ending -ka (with appropriate changes of the stem),

e.g.:

<u>Male</u>	<u>Female</u>
Węgier	Węgierka
Polak	Polka
Rosjanin	Rosjanka
Amerykanin	Amerykanka
Czech	Czeszka
Niemiec	Niemka

Instructor:

Students:

Komu pan się przygląda?
Kogo pan tu widzi?
Z kim pan rozmawia?
O kim pan mówi?

Point at a picture of two or more female teachers.

To są nauczycielki.

Kto to jest?

To są nauczycielki

Kogo pan szuka?

Komu pan się przygląda?

Kogo pan tu widzi?

Z kim pan rozmawia?

O kim pan mówi?

LESSON 93

Translation
English-Polish

1. On the first day of the maneuvers our company marched for six hours to the south and then turned southeast.
2. In the fall many birds fly south in order to find a warmer climate. They return north when the winter is over (ends).
3. The city of Szczecin is located about 450 km northwest of Warsaw.
4. There are many forests in the northeastern part of Poland.
5. New York, the biggest city in the world, is located on the east coast of North America.
6. The city of Kraków is located in southern Poland,

southwest of Warsaw.

7. The Vistula river flows northeast then turns to the northwest and then again north to the Baltic Sea.
8. I spent my leave in the northern part of South America.
9. I realize that the construction of a nuclear power plant costs a lot of money.
10. My friend told me the date of birth of his fiancée. She is eighteen years old.

LESSON 93

Reading Text

Michał Witkowski, który kilka dni temu został zwolniony z wojska, poszedł do swojego związku zawodowego. Sekretarz związku wysłał Witkowskiego do urzędu pośrednictwa pracy. Siedząc w poczekalni na ławce i czekając na swoją kolej rozmawiał z bezrobotnymi. W tym czasie było dosyć duże bezrobocie i w poczekalni można było spotkać ludzi wielu zawodów. Siedząc i paląc papierosy bezrobotni rozmawiali o zasiłkach dla bezrobotnych i ubezpieczeniach społecznych.

Kiedy przyszła kolej na Witkowskiego, podszedł on

do okienka nr. 7. Przy tym okienku pracowała młoda urzędniczka. Ona powiedziała Witkowskiemu, że on może dostać pracę łatwiej niż inni, ponieważ on zna trzy obce języki i umie dobrze pisać na maszynie. Urzędniczka zatelefonowała do państwowej firmy eksportowej "Bałtyk" i powiedziała sekretarce kierownika o Witkovskim. Potem powiedziała Witkowskiemu, aby zgłosił się następnego dnia o 8 rano do kierownika firmy "Bałtyk".

Michał rozmawiając z urzędniczką zauważył, że była już pora obiadowa i że ona z powodu niego nie zdąży zjeść obiadu. Zaprosił ją więc na obiad. Dziewczyna nie zgodziła się zaraz, ale po paru minutach udało się Witkowskiemu ją przekonać. Wkrótce jechali oni motocyklem Michała do małej restauracji nad Wisłą.

Na drugi dzień Witkowski był przed ósmą w firmie "Bałtyk". Kierownik rozmawiał z nim przez kilka minut, następnie kazał sekretarce zapisać dane osobiste Witkowskiego.

O dziewiątej Michał zatelefonował do urzędniczki z urzędu pośrednictwa pracy, aby jej powiedzieć, że pracuje już w firmie "Bałtyk" jako tłumacz języka angielskiego i francuskiego. Jego zarobki będą wynosiły 1500 zł miesięcznie. Poza tym będzie on miał ubezpieczenie chorobowe i dwa tygodnie płatnego urlopu rocznie.

Questions

1. Dokąd poszedł Michał Witkowski po zwolnieniu z wojska?
2. Dokąd wysłał go sekretarz związku?
3. Co Michał robił czekając na swoją kolej?
4. Czy wszyscy mieli pracę w tym czasie?
5. O czym rozmawiali bezrobotni?
6. Kiedy Witkowski podszedł do okienka No.7?
7. Kto pracował przy tym okienku?
8. Dlaczego Witkowski może dostać pracę łatwiej niż inni?
9. Dokąd zatelefonowała urzędniczka?
10. Kiedy i u kogo miał zgłosić się Witkowski?
11. Co zauważył Michał rozmawiając z urzędniczką?
12. Na co ona może się spóźnić z powodu Michała?
13. Co wobec tego zrobił Michał?
14. Czy urzędniczka zgodziła się?
15. Dokąd oni pojechali na obiad?
16. Z kim Witkowski rozmawiał w firmie "Bałtyk"?
17. Co kierownik kazał zrobić sekretarce?
18. Jaką pracę dostał Witkowski?
19. Ile będą wynosiły jego zarobki?
20. Co on będzie miał oprócz 1500 zł?

LESSON 93

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. W jakim urzędzie rozmawiają dziennikarka i kierowniczką?
2. O czym chce dowiedzieć się dziennikarka?
3. Co interesuje przede wszystkim dziennikarkę?
4. Ile zgłoszeń ma kierowniczka?
5. Czyje to są zgłoszenia?
6. Czyich zgłoszeń jest najwięcej?
7. Dlaczego urzędniczka ma najwięcej podań od kelnerek i kucharek?
8. Kogo przyjmują do pracy stołówki i hotele?
9. Dla kogo urząd znajduje pracę najłatwiej?
10. Z jakimi zawodami kierowniczka nie ma kłopotu?
11. Czyje zgłoszenia załatwia też urzędniczka?
12. Kto otrzymuje natychmiast posadę?
13. Komu trudniej otrzymać posadę?
14. Kogo kombinaty wolą przyjmować?

Part II - General Questions

1. Jaka jest obecnie sytuacja na rynku pracy w Ameryce?
2. W których latach było duże bezrobocie w Ameryce?
3. Do jakiego lekarza idzie pan, kiedy pana bolą zęby?
4. Jak nazywa się człowiek, który nie ma pracy?
5. Co otrzymują bezrobotni?

6. Co składają bezrobotni w biurze pośrednictwa pracy?
7. Jakie jest zadanie biura pośrednictwa pracy?
8. Jacy robotnicy najłatwiej dostają pracę?
9. Dlaczego kierownicy fabryk wolą mieć robotników wykwalifikowanych niż niewykwalifikowanych?
10. Która z aktorek amerykańskich i europejskich jest według pana najlepsza?
11. Jaki zawód wybrałby pan dla swojej córki? Proszę powiedzieć, jakie są dobre i złe strony tego zawodu.
12. Jakie zakłady amerykańskie są kombinatami?
13. Do kogo pan pójdzie, jeśli pana będą bolały zęby?
14. Jakie wykształcenie pan ma?
15. Jakie związki zawodowe w Ameryce pan zna?
16. Czy w Ameryce jest obecnie większe bezrobocie, niż dwa lata temu?
17. Przez ile tygodni bezrobotni w Ameryce otrzymują zasiłki dla bezrobotnych?
18. W jakich krajach ubezpieczenia społeczne są najbardziej rozwinięte?
19. Jakie są zadania kierownika biura?
20. Ile wynoszą roczne zarobki niewykwalifikowanego robotnika fabrycznego w Ameryce?
21. Czy żołnierze w wojsku amerykańskim mają płatne urlopy?
22. Ile tygodni płatnego urlopu mają podoficerowie w wojsku amerykańskim?

23. Ile wynosiły pańskie zarobki, zanim pan wstąpił do wojska?

Part III - Conversational situation

W biurze pośrednictwa pracy.

Jeden ze studentów jest urzędnikiem biura, a inni studenci są bezrobotnymi i szukają pracy. Bezrobotni należą do różnych zawodów. Jeden ze studentów jest kierownikiem fabryki wyrobów skórzanych i poszukuje robotników do swojej fabryki.

LESSON 93

Military Interpreting Practice #8

Messenger

1. What is your job in the 2nd Regiment, corporal?

Jestem kierowcą i gońcem w pułkowej kompanii dowodzenia.

2. Does it mean that you drive a truck or do you deliver (rozwozić) messages?

Od czasu do czasu wożę starszych podoficerów lub oficerów, ale głównym moim zajęciem jest rozwożenie poczty, rozkazów i meldunków.

3. Do you drive a car all the time or do you carry the messages on foot?
4. How often do you drive to the companies and to the battalions?
5. What other duties do you have besides driving?
6. What is the location of your regimental CP?
7. Exactly where? Here is a map 1:100.000
8. Where is the CP of the regimental tank company?
9. Is the CP in tents or in abandoned buildings?
10. Is it camouflaged?
11. Do you have to cross any bridges on the main road between regiment and tank company?

Ja zawsze jeżdżę samochodem; jest zbyt daleko do różnych dowództw, aby chodzić pieszo.

Zwykle raz dziennie, ale są dni, kiedy jest coś ważnego - jak zeznania jeńców - to jeżdżę dwa, a nawet trzy razy dziennie.

Czasami w nocy stoję na warcie, albo mam służbę przy radiostacji lub telefonie.

Punkt dowodzenia pułku znajduje się w połowie drogi między główną linią oporu, a stacją kolejową.

O tutaj w tym budynku.

Przy tej samej drodze co i PD pułku, 800 m na zachód.

PD znajduje się w starym, opuszczonym budynku, na którym są ślady artyleryjskich pocisków. Nie ma tam ani jednego całego okna.

Sam budynek nie jest, bo rosną tam drzewa i krzaki.

Tak, są tam dwa mosty; jeden z nich znajduje się około 150 m na południe od lasu, a drugi przed elektrownią.

12. Are these pontoon bridges
or are they made of wood?
13. What is the weight capacity
of these bridges?
14. In what condition are the
roads during the rainy
weather?
15. In what kind of terrain is
the division CP located?
16. What is the composition of
HQ Company?
17. What is the name of your
company commander?

Pierwszy most jest zrobio-
ny z drzewa, a drugi pon-
tonowy wybudowany przez
naszych saperów.

Nie jestem pewny, ale wiem,
że most pontonowy nie jest
dość mocny dla czołgów.
Widziałem jak czołgi prze-
prawiały się w tym miejscu
w bród. Drugi most jest
mocniejszy.

Po głównej drodze można
jeździć nawet po dużym i
długim deszczu. Boczne
drogi są dobre tylko pod-
czas ładnej pogody.

Ja nigdy do dywizji nie
jeździłem. Z dywizji
przyjeżdżał zawsze ktoś,
albo któryś z oficerów
sztabu pułku jeździł tam.

W kompanii jest 21 ofice-
rów, 2 chorążych i 263
szeregowych.

Dowódcą kompanii od trzech
tygodni jest kpt. Banaś.

LESSON 93

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Poznań lies to the west of Warsaw and Kraków lies to the southeast of Poznań.
2. Kucharski was born in northern Poland, in a small village southwest of Wilno.
3. Mr. & Mrs. Bednarz are going south for their vacation.
4. France is in western Europe, Poland is in central Europe, Russia in eastern Europe and Italy in southern Europe.
5. The two prisoners who escaped from the forced labor camp went east along the river and reached Chmielowa at dawn.
6. Students are not allowed to draw pictures in their books.
7. When Bolek became ill, all his colleagues lent him money. He realized that they were true friends.
8. The movie will be preceded by a short lecture.
9. Górski's fiancée is the daughter of General Kownacki.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available.)

Answer in not less than 50 words the following question. Elaborate on the subject as much as you can:

W jakich zawodach pracują zwykle kobiety, a w jakich mężczyźni i dlaczego?

LESSON 93

Vocabulary

aktor, m.	- actor (male)
aktorka, f.	- actress
bezrobocie, n.	- unemployment
bezrobotny, bezrobotni, nom. pl.	- unemployed
dentysta, m. dentysty, gen. s. dentyści, nom. pl.	- dentist (male)
dziennikarka, f.	- journalist (female)
eksportowy, eksportowa, eksportowe	- export (as adj.)
firma, f.	- firm, company, corporation
jako	- as
kelner, m. kelnerzy, nom. pl.	- waiter
kierownik, m. kierownicy, nom. pl.	- manager, principal, supervisor, super- intendent (male)
kierownicza, f.	- manager, principal, supervisor, super- intendent (female)
kombinat, m. kombinatu, gen. s.	- concern, pool (in- dustrial)
niewykwalifikowany, nie- wykwalifikowana, nie- wykwalifikowane	- unskilled, without qualifications
wykwalifikowany, wy- kwalifikowana, wykwalifi- fikowane	- skilled, qualified
płatny, płatna, płatne	- payable, due, salaried

po prostu	- simply, plainly
poszukiwać, i.fr., poszukać, p. poszukuję poszukam poszukuje poszuka	- to look for, to seek, to search
szukać, i. szukam szuka	
pośrednictwo, n.	- intervention, mediation, good offices
pracownik, m. pracownicy, nom. pl.	- employee, worker (male)
sądzić, i. (here no p.) sądzę sądzi	- to judge, to think, to believe, to guess
stołówka, f.	- employees cafeteria or restaurant
społeczny, społeczna, społeczne	- social, community (as adj.)
społecznie	- socially, communally, communal
biuro zatrudnień	- employment office (state or federal)
wykształcenie, n.	- education
wynosić, i. (wynieść, p. wynosi wyniesie) /used in third pers. only/	- here: to amount to, to come to, to total
zasiłek, m. zasiłku, gen. s.	- compensation, relief
zgłoszenie, n.	- application, notification
z powodu	- because of
związek zawodowy	- trade union, labor union

LESSON 94

Dialog

(In a bank)

S.: Słowacki, klient

U.: Urzędnik bankowy

S.: Chciałbym wpłacić ten czek na moje konto.

U.: Czy wypełnił pan formularz?

S.: Tak, tu jest czek i formularz. A teraz, chciałbym podjąć pieniądze z mojego konta.

U.: Przy tym okienku pieniędzy nie wypłacamy. Tu załatwiamy tylko wpłaty. Musi pan pójść do okienka "wypłaty".

S.: Właśnie wróciłem z zagranicy i zupełnie o tym zapomniałem. (Idzie do innego okienka.) Chciałbym podjąć pieniądze.

U.: Czy wystawił pan czek?

S.: Tak. Proszę, tu jest czek na 110 zł. Czy może mi pan dać dwie pięćdziesiątki, a resztę drobnymi?

U.: Naturalnie.

S.: Przepraszam, że zabieram panu czas, ale chciałbym przy okazji sprawdzić, ile pieniędzy mam na moim koncie.

U.: Zaraz zobaczę. (Po chwili.) Na rachunku oszczędnościowym ma pan 878 zł, na czekowym 1.235 zł.

S.: Jeszcze jedno pytanie. Czy bank daje pożyczki na budowę domów?

U.: Tak. Sprawy pożyczek budowlanych załatwia zastępca dyrektora banku.

S.: Czy nie wie pan, na jaki procent bank daje takie pożyczki?

U.: O ile wiem, to na 6%.

S.: Dziękuję i do widzenia.

LESSON 94
Grammar Analysis

THE USE OF THE
PREPOSITION
NA

Part I

Some Polish nouns require the preposition na with the accusative case after verbs expressing motion to - wards (or to) a place (or the place of an event). The same nouns require the preposition na with the locative case after verbs expressing the idea of being at, in or on a place (or the place of an event).

There is no hard and fast rule to guide the student in knowing which nouns require the preposition na, and which require the prepositions do and w instead to express the same idea as mentioned before.

Below is the list of nouns already introduced in the course requiring the preposition na to express the idea of motion towards a place (or an event).

Places

gospodarstwo	wartownia	ulica
miejsce	uniwersytet	poczta
droga	lotnisko	przedmieście
morze	plaża	wybrzeże
rufa	dziób	pokład
okręt	wyspa	wieś
staw	ganek	rynek
góra	cmentarz	poligon
łąka	strzelnica	front
odcinek	postój	kwatery
placówka	przedpole	przystanek
skrzyżowanie dróg	podstawa wyjściowa	budowa
zakręt	przedmoście	punkt
rubież	północ	południe
wschód	zachód	schody
wystawa	świat	stacja kolejowa.

Events

urlop	wizyta	wieczór
kawa	herbata	wakacje
ślub	wesele	lekcja
przerwa	egzamin	zakupy
film	przepustka	randka
zabawa	śniadanie	apel
ćwiczenia	obiad	capstrzyk
wczasy	kolacja	manewry
wycieczka	imieniny	służba
zebranie	komisja	badanie
operacja	wyprawa	posada
zaręczyny	zebranie	nabożeństwo
rozpoznanie	urodziny	pogrzeb

e.g.:

Wladek pojechał na lotnisko. - Wladek went to the airport.
 Wladek jest na lotnisku. - Wladek is at the airport.

Wladek pojechał na wycieczkę. - Wladek went for a trip.
 Wladek jest na wycieczce. - Wladek is on a trip.

Part II - Examples

When preposition na is rendered in English by for

a/ The verb zaprosić - to invite requires the preposition na with the accusative case,

e.g.:

Zaprosiłem Nowickiego na kolację. - I invited Nowicki for supper.
 Zaprosiłem Nowickiego na niedzielę. - I invited Nowicki for Sunday.

b/ The preposition na is used to denote motive or intention,

e.g.:

My zbieramy na bezrobotnych. - We are collecting (money) for the unemployed.
 To są pieniądze na książki. - This is money for books.
Na co ci to? - What do you need it for?
 On dostał prezent na imieniny. - He got a present for his name day.

c/ The preposition na is used to denote the idea of staying or preparing for a period of time,

e.g.:

On przyjechał na dwa tygodnie. - He came for two weeks.
Ona przyjechała do nas na całe lato. - She came to us for the whole summer.

d/ The verb czekać - to wait requires the preposition na with the accusative case,

e.g.:

Czekam na żonę. - I am waiting for my wife.

e/ The preposition na is used in expressions referring to courses of a meal,

e.g.:

Jadłem jajka na śniadanie. - I had eggs for breakfast.

f/ The preposition na is used to denote the purpose the object serves.

e.g.:

To jest wazon na kwiaty. - This is a flower vase (for flowers).
Pudełko na znaczki. - A box for keeping stamps.

g/ The preposition na is used to denote idea - good for something,

e.g.:

To jest lekarstwo na ból głowy. - This is a medicine for headaches.

h/ The preposition na is used in the sense of exchanging something for something else,

e.g.:

Wymieniłem dolary na złote. - I exchanged dollars for zlotys.

i/ The verb zamówić - to make a reservation and zaprosić - to invite requires the preposition na with the accusative,

e.g.:

Zamówiłem pokój w hotelu na sobotę. - I made a reservation for a room in the hotel for Saturday.

Zaprosiłem go na niedzielę. - I invited him for Sunday.

j/ The expression "mieć ochotę na" takes the acc. case,
e.g.: Mam ochotę na kawę. - I feel like having cup of coffee.

Part III - Examples

When the preposition na is rendered in English by on,

a/ The preposition na (with the locative) is used to denote a position of an object on top of another,

e.g.:

Piłka leżała na ziemi. - The ball was lying on the ground.

Szklanka stoi na stole. - A glass is on the table.

The preposition na (with the accusative) is used in the sense as above when motion is implied,

e.g.:

Piłka spadła na ziemię. - The ball fell on the ground.

Postawiłem szklankę na stół. - I put the glass on the table.

b/ The verb - liczyć in the sense to count on something or somebody is rendered in Polish by liczyć na with the accusative case,

e.g.:

Nie licz na awans w tym roku. - Don't count on a promotion this year.

Part IV - Examples when the preposition na is rendered in English by in, into,

- a/ The preposition na with the accusative case is used in the sense of translating into,

e.g.:

Przetłumacz to zdanie na - Translate this sentence
język polski. into Polish.

- b/ The preposition na with the locative case is used in the expression: na obrazku - in the picture,

e.g.:

Na tym obrazku są ładne - There are beautiful trees
drzewa. in this picture.

- c/ The preposition na with the locative case is used in the sense of exposed to weather,

e.g.:

On stoi na deszczu. - He stands in the rain.

- d/ The preposition na is used with names of suburbs and borderlands, (also peninsulas and islands).

e.g.:

On mieszka na Pradze. - He lives in Praga.
On mieszka na Ukrainie. - He lives in the Ukraine.

- e/ The preposition na is used with the accusative case in the following expressions, e.g.: na wiosnę - in spring, na jesień - in fall.

Part V - Examples when the preposition na is rendered in English by to when the point of reference or direction is not clearly defined,

e.g.:

On skręcił na prawo. - He turned to the right.

LESSON 94

Translation English - Polish

1. We argued with my wife whether to adopt this poor child or not.
2. Impatient people shouldn't play poker.
3. I decided to go to that hamlet situated in the Carpathian Mountains.
4. I would like to take a hot bath because I am very tired.
5. I wish (you) that all your desires could be fulfilled.
6. Daddy, buy me many toys.
7. This path leads to the hamlet, which is behind that small wood.
8. According to that clock on the tower it is a quarter past five now.
9. We have a dozen large plates and only six small plates.
10. I wrote on small cards the Polish words, which I had to learn.

Translation Polish - English

W każdym większym mieście jest bank albo nawet kilka banków. Do banku przychodzi codziennie wiele ludzi. Zwykle mają oni wiele spraw do załatwienia. Niektórzy mają w banku swoje konta, a na koncie pieniądze. Jeżeli to jest konto oszczędnościowe, bank płaci im procenty.

Niektórzy klienci nie mają konta, a tylko przynoszą czeki, żeby je zrealizować. W takim wypadku klient podpisuje się na drugiej stronie czeku i oddaje go urzędnikowi. Urzędnik sprawdza czek oraz legitymację klienta i jeżeli wszystko jest w porządku wypłaca tyle, na ile czek był wystawiony.

Poza czekami, bank załatwia także pożyczki. Jeżeli ktoś potrzebuje pieniędzy na kupno mebli, samochodu, domu itd., może starać się o pożyczkę. Wypełnia on wtedy formularz i składa go w banku. Bank pożycza pieniądze na procent. Klient płaci procent za pożyczenie pieniędzy. Klient, który otrzymał pożyczkę musi płacić co miesiąc raty, aż pożyczkę spłaci.

Ktoś, kto potrzebuje drobnych, np. na telefon albo autobus, może także zmienić w banku pieniądze.

Questions

1. Czy banki znajdują się na wsi?
2. Po co wiele ludzi przychodzi codziennie do banku?
3. Co ludzie trzymają w banku?
4. Jakie konta mogą mieć ludzie w banku?
5. Od jakich pieniędzy bank płaci procenty?
6. Co można zrealizować w banku?
7. Co trzeba zrobić z czekiem, żeby go zrealizować?
8. Co sprawdza urzędnik bankowy przy wypłacie czeku?
9. Co jeszcze bank załatwia poza czekami?

10. Na co można otrzymać pożyczkę w banku?
11. Co trzeba płacić bankowi od pożyczki?
12. Co musi zrobić klient po otrzymaniu pożyczki?
13. Co jeszcze można zrobić w banku?

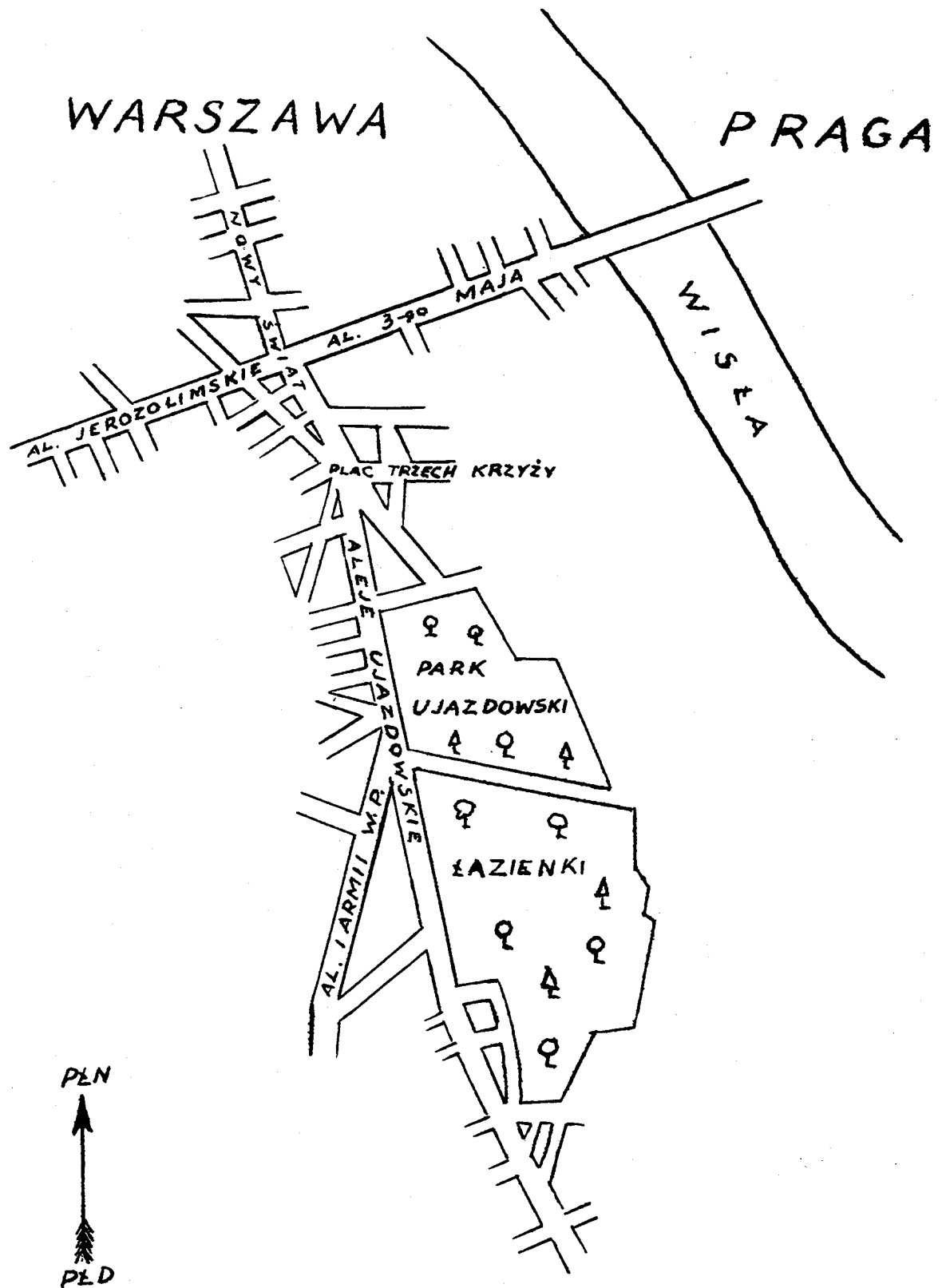
LESSON 94

Reading Text

Pan Józef Rościszewski wyszedł z domu o dziewiątej rano i poszedł do banku. Mieszkał on w Warszawie w Alei Armii Wojska Polskiego. Bank, do którego szedł pan Rościszewski, znajdował się w Alejach Jerozolimskich. Pan Rościszewski szedł Alejami Ujazdowskimi, które są najładniejszą ulicą Warszawy. Po obu stronach ulicy rosną piękne drzewa. Przy Alejach Ujazdowskich znajdują się ładne parki. Jest tam Park Ujazdowski i Łazienki. Po pewnym czasie, kiedy pan Rościszewski był na Placu Trzech Krzyży zauważył przed kościołem dużo ludzi. Byli to przeważnie starzy ludzie i małe dzieci. Pan Rościszewski przypomniał sobie, że dziś jest 3 maja. Dzień 3 maja był świętem narodowym przed wojną w Polsce. W tym dniu obchodzono rocznicę Konstytucji. Konstytucja ta nazywała się Konstytucją 3 Maja i była uchwalona w 1791 roku. Dawała ona Polsce ustrój demokratyczny.

Idąc Nowym Światem, pan Rościszewski zauważył, że ruch na ulicy jest duży. Na skrzyżowaniu Nowego Świata i Alei Jerozolimskich pan Rościszewski musiał skręcić na le-

wo, żeby dojść do banku. Kiedy pan Rościszewski dochodził do banku, przypomniał sobie, że ostatnio zmieniono tam organizację i wobec tego podszedł do okienka, nad którym był napis "Informacja". Przy okienku zapytał on urzędnika, gdzie mógłby wpłacić czek na swoje konto. Urzędnik zapytał się go, na jakie konto chce on wpłacić czek; oszczędnościowe czy czekowe. Pan Rościszewski odpowiedział, że chce wpłacić czek na konto czekowe. Wpłaty na rachunek czekowy były przyjmowane przy okienku numer 6. Przed okienkiem stało dużo ludzi w kolejce i pan Rościszewski musiał czekać piętnaście minut. Kiedy podszedł on do okienka, urzędnik sprawdził numer konta i dał pokwitowanie panu Rościszewskiemu. Pan Rościszewski chciał zrealizować inny czek. Urzędnik powiedział mu, że wypłata odbywa się przy okienku No.9. Pan Rościszewski zrealizował czek na 200 zł. Poprosił on urzędnika, żeby mu wypłacił pieniądze w dwóch pięćdziesiątkach a resztę dwudziestkami. Chciał on jeszcze dowiedzieć się, ile złotych płać za dolara. Urzędnik odpowiedział, że te informacje będzie on mógł otrzymać przy okienku, gdzie odbywa się wymiana pieniędzy zagranicznych. Płacono tego dnia 24 zł za 1 dolara. Po załatwieniu spraw w banku pan Rościszewski wrócił autobusem do domu.

LESSON 94

Vocabulary

aleja, f.	- avenue, alley, boulevard
bank, m. banku, gen. s.	- bank
budowlany, budowlana, budowlane	- building as adj.
czek, m. czeku, gen. s.	- check
demokratyczny, demokratyczna, demokratyczne	- democratic
drobne (pl.)	- change (money)
drobny, drobna, drobne	- slight, tiny, petty, small, fine
formularz, m. formularza, gen. s.	- form
kolejka, f.	- line, cue, turn, small train
konstytucja, f.	- constitution
konto, n.	- account
napis, m. napisu, gen. s.	- inscription, sign
o ile	- as far as, as much as, if, in case
oszczędnościowy, oszczędnościowa, oszczędnościowe	- saving as adj.
podjąć, p. (podejmować, i. podejmę podejmuje podejmie podejmuje)	- to withdraw (money), to pick up
pożyczka, f.	- loan
procent, m. procentu, gen. s.	- interest, percent, percentage
rocznica, f.	- anniversary

sprawa, f.		- affair, matter, business, question, problem
tłumaczyć, i. (przetłumaczyć, p- tłumacze przetłumacze tłumaczy przetłumaczy)		to translate, to inter - pret
	wytłumaczyć, p - wytłumacze wytłumaczy	to explain
uchwalić p. uchwałę uchwali	uchwalać, i uchwalam uchwala	- to pass a resolution, to resolve, to express by resolution and vote, to enact, to carry
Ukraina, f.		- Ukraine
ustrój, m. ustroju, gen.s.		- organization, regime
wpłata, f.		- payment, remittance
wypełnić, p. (wypełniać, i. wypełnię wypełniam wypełni wypełnia)		- to fill out, to execute, to perform
wypłacać, i. (wypłacić, p. wypłacam wypłacę wypłaca wypłaci)		- to pay out, to disburse
wypłata, f.		- payment
wystawić, p. (wystawiać, i. wystawię wystawiam wystawi wystawia)		- to write out, to draw, to issue, to exhibit, to display
zapalenie płuc		- pneumonia
zrealizować, p. (realizować, i- zrealizuję realizuję zrealizuje realizuje)		to cash, to materialize

LESSON 95

Dialog
(An incident at the Koluszki station)

A.: Adam Grzybowski

K.: Kierownik ruchu

A.: Panie kierowniku ja jadę z Częstochowy do Łodzi i tu w Koluszkach mam się przesiadać. Gdzie stoi pociąg jadący do Łodzi?

K.: Pociąg do Łodzi odjechał pół godziny temu.

A.: Co do diabła! To niemożliwe! Według rozkładu jazdy mój pociąg ma tu połączenie z Łodzią.

K.: Tak, ale pana pociąg miał godzinę spóźnienia.

A.: To mnie mało obchodzi. Co to za bałagan na tych kolejach.

K.: Niech się pan liczy ze słowami. Pan obraża nasz rząd i to w miejscu publicznym.

A.: Cóż to Pan będzie mnie, starego sierżanta, uczył jak się mam zachowywać?

K.: Jeśli się pan natychmiast nie uspokoi, to zawiadomię o tym Wojskową Służbę Wewnętrzną. Oni pana oduczą wymyślać władzom państwowym.

A.: Rozumiem. Ja nie mam żadnej pretensji. Ja chciałem się tylko dowiedzieć, z którego peronu odchodzi następny pociąg do Łodzi.

K.: Z peronu drugiego o 16.45.

LESSON 95

Grammar Analysis

THE USE OF THE PREPOSITION Z (ZE) AND U

Part I

Examples when the preposition z (ze) with instrumental case is rendered in English by with:

On poszedł <u>z</u> nami do kina.	- He went with us to the movies.
Walka <u>z</u> nieprzyjacielem trwała dwie godziny.	- The fight <u>with</u> the enemy lasted two hours.
On stoi <u>z</u> rękami w kieszeniach.	- He stands <u>with</u> his hands in his pockets.

Part II

a/
Examples when the preposition z (ze) with genitive case is rendered in English by from, out of:

Wziąłem pieniądze <u>z</u> pudełka.	- I took the money <u>from</u> the box.
Wziąłem pieniądze <u>ze</u> stołu.	- I took the money <u>from</u> the table.
On skoczył <u>ze</u> stołu.	- He jumped <u>from</u> the table.
On pochodzi <u>z</u> Warszawy. (On jest <u>z</u> Warszawy.)	- He comes <u>from</u> Warsaw.
Pociąg przyjechał <u>z</u> Krakowa.	- The train came <u>from</u> Cracow.

Wybrano dwóch delegatów z każdego miasta. - Two delegates were elected from every town.

On wyjął pieniądze z kieszeni. - He took the money out of his pocket.

b/
Examples when the preposition z (ze) with the genitive is rendered in English by made out of, of:

Ten pomnik jest z kamienia. - This monument is of stone.

c/
The preposition z (ze) with genitive is also used in the sense of cause, reason or motive

e.g.:

On zrobił to z miłości. - He did it out of love.

d/
Examples when the preposition z (ze) with the accusative case is rendered in English by about in the sense of approximation in number:

Czekałem ze trzy tygodnie na ten list. - I waited about three weeks for that letter.

Podczas wakacji zrobiłem ze sto zdjęć. - During the vacation I made about a hundred snapshots.

Part III.

The preposition u with the genitive case is used in the sense of at somebody's house, apartment, or store:

e.g.:

Byliśmy u ojca. - We were at our father's.

Kupiliśmy to ubranie u Holmana. - We bought this suit at Holman's.

babka
wuj pana Grzybowskiego
ciotka pani Grzybowskiej
bogaci krewni
przyjaciele

Whenever applicable drill the preposition "z" and "u" requiring students to use personal pronouns.

LESSON 95

Translation
English - Polish

1. During the Second World War, French artillery did not have anti-tank guns which were capable of piercing the thick armor of German tanks.
2. Units of the Medical Service were quartered on the opposite bank of the river. A heavy workload was awaiting them - the rapid evacuation of the wounded.
3. After a heavy battle, which lasted four days, units of the Third Infantry Division broke the enemy resistance.
4. A reconnaissance patrol dispatched to the enemy rear, penetrated the front line and returned to its company.
5. During the capture of Hill #175 the platoon leader was wounded in the leg by grenade shrapnel, and himself applied a dressing.
6. Units of the Second Infantry Division crossed the river and struck on the enemy flank.

7. After the regimental commander's briefing, the officers returned to their units and issued orders for withdrawal.
8. The infantry attack started with artillery fire support.

LESSON 95

Reading Text

Piotr Kmita jest starszym ogniomistrzem i służy w 12 Pułku Artylerii Lekkiej w Krakowie.

W tym roku po manewrach, Piotr dostał urlop i spędził go w Warszawie, gdzie miał wielu przyjaciół. Po skończonym urlopie Piotr przyszedł na dworzec główny w Warszawie pijany, ponieważ ostatnią noc urlopu spędził na imieninach dawnego kolegi z wojska, Zygmunta Kusia. Państwo Kuś obchodzili imieniny bardzo wesoło i pod koniec imienin wszyscy byli pijani. Na dworcu głównym Piotr obraził kierownika ruchu, który starał się wytłumaczyć Piotrowi, że pociąg już odszedł i Piotr będzie musiał czekać dwie godziny na następny pociąg do Krakowa. Piotr zaczął wymyślać i żądać, żeby kierownik ruchu wpuścił go na peron, bo pociąg na pewno jeszcze tam stoi.

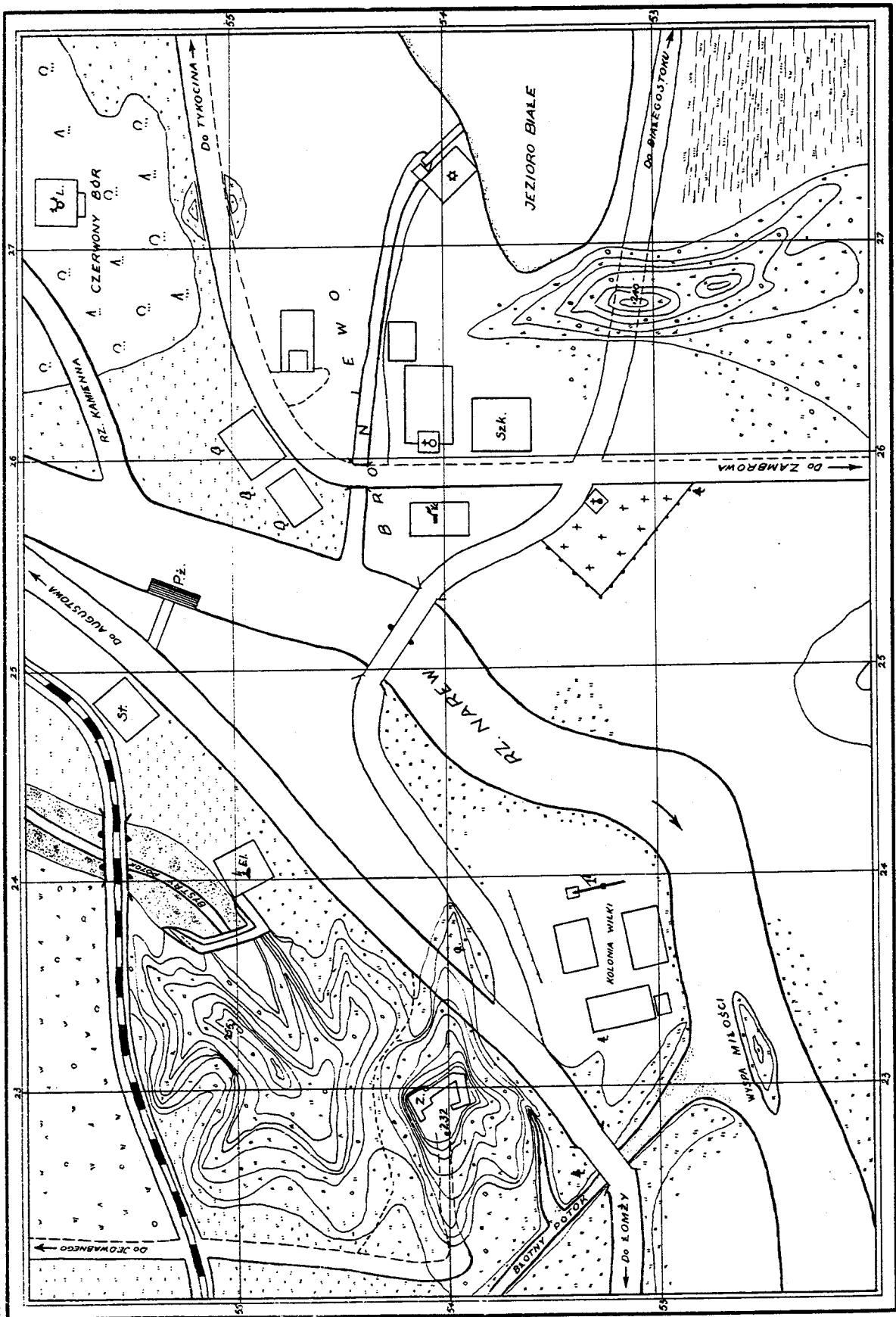
Zrobił on taką awanturę, że kierownik ruchu powiedział, że zatelefonuje na posterunek Wojskowej Służby Wewnętrznej, żeby oni nauczili Piotra, jak trzeba zachowywać się na dworcu. To uspokoiło trochę Piotra i kiedy przyszedł po-

ciąg, wsiadł do wagonu i usiadł w przedziale dla pałacnych.

W przedziale siedział już jeden pasażer. Okazało się, że pasażer ten był dawnym znajomym Piotra. Nazywał się on Walenty Sroka i podczas okupacji niemieckiej w Polsce sprzedawał razem z Piotrem różne towary na czarnym rynku. Piotr opowiedział Sroce o swoim zejściu z kierownikiem ruchu. Opowiadając, nazywał on kierownika ruchu głupim szczeniakiem, który jest tak bezczelny, że obraża starszych ludzi. Mówił on, że tacy jak ten kierownik ruchu, nie potrafią ocenić ludzi, którzy walczyli za ojczyznę.

Sroka przypomniał Piotrowi, że przecież nie przez cały czas walczyli za ojczyznę, ale i trochę handlowali. Sroka zapytał Piotra, czy pamięta, jak Piotr przewiózł świnie z Grójca do Warszawy podczas okupacji niemieckiej. W tym czasie nie wolno było przywozić mięsa ze wsi do miasta. Na granicy Warszawy stały posterunki niemieckie, które rewidowały wszystkie wozy wjeżdżające do miasta. Piotr włożył na świnie swoje stare ubranie i kapelusz i w ten sposób udało mu się przewieźć świnie do miasta. Na granicy miasta powiedział on żołnierzowi niemieckiemu, że wiezie chorego kolegę do szpitala. Ponieważ w tym czasie było dużo chorych ludzi w Polsce na różne choroby zakaźne, Niemiec nie rewidował wozu i pozwolił wjechać do miasta. Piotr miał szczęście, bo Niemcy nie lubili takich żartów i gdyby znaleźli świnie, zamknęliby Piotra do więzienia.

PLAN STOŁU PLASTYCZNEGO.

PODZIAŁKA: 300m

LESSON 95

Military Interpreting Practice #9 (based on Map #24011)

1. What is your serial number?
2. Where were you captured?
3. Where did you cross the river?
4. Where were you coming from?
5. Where is the Battalion Command Post located?
6. Describe the terrain where the Battalion Command Post is located.
7. What do you mean "part"?
8. What is to your right and left as you look to the east?
9. What important was between these two hills.

Tu jest mój żeton rozpoznawczy, a mój numer jest OT3215.

Po wschodniej stronie rzeki, na skrzyżowaniu dróg koło cmentarza.

Rzekę Narew przekroczyłem w miejscu, gdzie jest wyspa.

Szedłem z punktu dowodzenia naszego batalionu.

Punkt dowodzenia naszego batalionu znajdował się i prawdopodobnie znajduje się jeszcze na wzgórzu 232.

Jest tam wzgórze, na którym są stare budynki, w których jest m.p. dowódcy batalionu i część 3-ciej kompanii.

Reszta kompanii spała w namiotach.

Na lewo jest wzgórze 255, a dalej na północ linia kolejowa.

10. How do you know this?

W dolinie między tymi wzgórzami, 150 m na zachód od drogi Łomża-Augustów są moździerze naszego pułku. Te moździerze są wstrzelane w most w Broniewie.

11. What did you see on the road close to the creek (small river)?

Mój szwagier jest celowniczym w drużynie moździerzy i on powiedział mi o tym.

12. What were they doing?

Tam nie widziałem nikogo, ale koło Kolonii Wilki widziałem saperów.

13. Have a cigarette. Did you see somewhere any anti-tank weapons?

Skąd ja mogę to wiedzieć, tam nie mam żadnego krewnego, ale widziałem przez lornetkę dużo samochodów ze sprzętem do budowy mostów.

14. Where were they?

Nie, ale słyszałem o czołgach i artylerii samobieżnej.

15. Of course.

Czy mogę dostać jeszcze papierosa?

16. How is it possible? There is neither forest nor vegetation there. It is an open terrain.

Artyleria i czołgi są dobrze zamaskowane w rejonie elektrownia - stacja kolejowa.

17. You said that you crossed the river Narew at the place where there is an island. At what time were you there?

To prawda, ale dywizyjny baon saperów zamaskował działą i czołgi siatkami do maskowania.

18. Did you see anybody
in Broniewo?

Na wyspie byłem prawie dwie
godziny, do godziny dziewią-
tej. O dziewiątej saper
przewiózł nas na wschodni
brzeg łodzią gumową.

19. How long were you
waiting there?

Z cywili nie widziałem ni-
kogo. Kiedy czekałem na
nasz patrol, który miał
wracać przez Broniewo zo-
stałem złapany przez was.

Nie wiem, może 20 minut,
a może 30 minut. Nie wiem
dokładnie.

LESSON 95

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. My elder brother married the youngest daughter of
Mr. and Mrs. Balicki.
2. He intends to spend his leave at his mother's place.
3. The agent took the pistol out of his pocket and
started to shoot.
4. Our units had to withdraw from the main line of
defense.
5. This letter was sent from Kraków July 9, 1957.
6. These toys are very light; they are made of paper.
7. Mr. and Mrs. Kaweckie returned with me from the
meeting.

8. We were delighted with that good news.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available.)

Answer the following questions in no less than 50 words:

1. Jakie zajście miał pan w swoim życiu i o co?
2. Jakie żarty pan lubi?

LESSON 95

Vocabulary

bałagan, m. bałaganu, gen. s.	- mess, disorder
bezczelny, bezzelna, bezzelne	- brazen, insolent
diabeł, m. diabła, gen. s.	- devil
dworzec, m. dworca, gen. s.	- large railway station, terminal
handlować, i. (no p.) handluje handluje	- to trade, to deal in
kamień, m. kamienia, gen. s.	- stone
liczyć się ze słowami	- to watch one's language
mieć pretensje	- to be displeased (with) to bear one a grudge, to be angry at
obrażać, i. (obrazić, p.) obrażam obrazę obraża obrazi	- to offend, to hurt feelings

oduczyć (się), p. (oduczać /się/, i. oduczę (się) oduczam /się/ oduczy (się) oducza /się/	- to correct, to unteach (to learn not to do something)
ogniomistrz, m. ogniomistrze (nom. pl.)	- artillery sergeant
połączyć (się), p. (łączyć /się/, i.- (+z+instr.) (+z+instr.) połączę (się) łączę /się/ połączy (się) łączy /się/)	- to join, to combine to unite with
pretensja, f.	- claim, title
przesiąść się, p.(przesiadać się, i. przesiadę się przesiadam się przesiadzie się przesiada się)	- to change seats (trains, busses)
publiczny, publiczna, publiczne publicznie	- public - publicly, in public
rząd, m. rządu, gen. s.	- government, administration
szczeniak, m.	- puppy, cub, kid
wewnętrzny, wewnętrzna, wewnętrzne	- internal, interior (as adj.)
władza, f.	- authority, power
Wojskowa Służba Wewnętrzna	- Military Police
wpuścić, p. (wpuszczać, i.+do+gen. wpuszczę wpuszczam wpuści wpuszcza)	- to admit, to let in
wyjąć, p. (wyjmować, i. + z + Gen. wyjmę wyjmuję wyjmie wyjmuję)	- to take out, to extract
wymyślać, i. (zwymyślać, p. wymyślam zwymyślam wymyśla zwymyśla)	- to abuse, to scold, to chide
zachowywać się, i. (zachować się, p. zachowuję się zachowam się zachowuje się zachowa się)	- to behave

LESSON 96

Dialog

(The Rifle Company in the Attack)

M.: Mjr Brunicki, dca baonu.

P.: Por. Kropiwnicki, zastępca dcy kompanii.

M.: Co się u was dzieje? Od godziny nie mamy wiadomości o waszej kompanii.

P.: Panie majorze, melduję, ogień nieprzyjaciela zniszczył antenę naszego radia.

M.: Więc mówcie, co się dzieje?

P.: Kompania "L" wykonała natarcie na wzgórze Ślepe o 16.30.

M.: Czy uchwyciliście wzgórze?

P.: Tak jest, ale straciliśmy około jednej trzeciej stanu kompanii.

M.: Czy kompania będzie mogła przeprowadzić natarcie na wzgórze Łyse?

P.: Dowódca kompanii chce nacierać; nasz wysunięty obserwator trzyma wzgórze pod ostrzałem. Tylko cekaom brak amunicji taśmowanej.

M.: Natychmiast dostaniecie uzupełnienie w ludziach, amunicję i radio. Nie przerywać ognia na wzgórze!

P.: Na punkcie opatrunkowym jest dużo rannych.

M.: Helikoptery zabiorą ich, a dowódca kompanii dostanie do dyspozycji pluton czołgów.

P.: Tak jest, panie majorze! Tylko prędko, bo nieprzyjaciel wykorzysta sytuację i będzie przeciwnacierał.

M.: Niech pan zamelduje dowódcy kompanii, że za wszelką cenę musi odeprzeć nieprzyjaciela i uchwycić wzgórze Łyse!

LESSON 96

Grammar Analysis

THE USE OF THE PREPOSITION O

Examples when the preposition o with the locative case is rendered in English by about, on, of in the sense of concerning a person or a thing:

Rozmawialiśmy <u>o</u> Kowalskim.	- We were talking <u>about</u> Kowalski.
Mieliśmy wykład <u>o</u> Sienkiewicz.	- We had a lecture <u>on</u> Sienkiewicz.
On powiedział mi <u>o</u> swojej pracy.	- He told me <u>of</u> his work.

Examples when the preposition o with the locative case is rendered in English by at:

Zabawa u Kowalskich zacznie się <u>o</u> piątej.	- The party at Kowalskis' will start <u>at</u> five.
Pociąg przyszedł <u>o</u> północy.	- The train arrived <u>at</u> midnight.
On wstał <u>o</u> świcie.	- He got up <u>at</u> dawn.

Examples when the preposition o with the accusative case is rendered in English by by:

Ten dom jest dłuższy <u>o</u> metr od mojego domu.	- This house is longer <u>by</u> a meter than my house.

The verb prosić - to ask for, to request and pytać - to ask about, to inquire, require the use of the preposition o with the accusative case,

e.g.:

On <u>prosił</u> o pomoc.	- He asked for help.
On <u>pytał się</u> o pani zdrowie.	- He asked about your health.

Note the idiomatic expression:

O co chodzi?	- What is it all about?
O co panu chodzi?	- What are you driving at? What do you mean?

Following are examples of verbs requiring the preposition o with the accusative case:

On <u>dba</u> o zdrowie.	- He cares about his health.
Oni <u>walczą</u> o wolność.	- They <u>fight for</u> freedom.
Oni <u>biją się</u> o wolność.	- They <u>fight for</u> freedom.
Oni <u>sprzecniają się</u> o pieniądze.	- They <u>argue about</u> money.
Oni <u>kłóca się</u> o pieniądze.	- They <u>quarrel about</u> money.
Ona <u>oskarża go</u> o zabicie dziecka.	- She <u>accuses him of</u> killing the child.
Ona <u>podejrzewa go</u> o zabicie dziecka.	- She is <u>suspecting him for</u> killing the child.
Bolek <u>ma pretensje</u> do Władka o przejechanie jego psa.	- Bolek is <u>angry at</u> Władek for running over his dog.

The preposition o is used in an idiomatic expression o ile - as far as, if, in case, by how much,

e.g.:

<u>O ile</u> wiem, to on jest starszy od niej.	- <u>As far as</u> I know he is older than she.
<u>O ile</u> będę miał pieniądze, <u>kupię</u> ten samochód.	- If I have money, I will buy this car.
<u>O ile</u> nie będzie mnie w domu, <u>proszę</u> zadzwonić do biura.	- In case I will not be at home, please phone to the office.
<u>O ile</u> twój dom jest droższy od mojego?	- <u>By how much</u> is your house more expensive than mine?

hałas, który robią dzieci
pieniądze
każda mała rzecz
palenie odpadków w ogrodzie

Whenever applicable drill the preposition "O" requiring
Students to use personal pronouns.

LESSON 96

Translation English-Polish

1. I have many friends (acquaintances) of European descent.
For instance, Mary's mother is a Frenchwoman and her
father a Russian. Barbara's parents are German. John's
father is a Hungarian and his mother a Pole. Joseph's
grandfather was a Pole and his grandmother was a Russian.
2. About 5000 graduate engineers and many male workers and
female workers who arrived from Russia built a large
building in the center of Warsaw. It is a gift from the
Soviet Union to Poland. This building is 30 stories high
and has 2,300 rooms.
3. In 1945 General Dwight D. Eisenhower visited Poland.
General Eisenhower said that Warsaw was the most war-
damaged city he had seen.
4. Gdańsk was completely destroyed during the Second World
War. In the whole city only a few houses had not been
damaged.

5. Most of the members of our organization are working women; doctors, teachers, representatives and agents of large corporations, etc.
6. In all Polish towns people stand in line in front of the stores. One must wait in line in order to buy food, clothing, etc.
7. In Praga, a suburb of Warsaw, there is a street called Washington Boulevard.
8. In Poland nearly all the stores are state owned and they always lack merchandise. On the free market one can buy some American goods but the prices are very high. A pack of cigarettes costs one dollar and a pair of stockings eight dollars.

LESSON 96

Reading Text (Kompania piechoty w natarciu)

Kompania "L", która zajmowała pozycje na wzgórzach Jabłonkowskich, miała następnego dnia rano przeprowadzić natarcie. Pierwszym przedmiotem natarcia kompanii "L" było wzgórze "Ślepe", a następnym wzgórze "Łyse." Lewym sąsiadem kompanii "L" była kompania "K", a prawym drugi batalion tego samego pułku.

Kompania "L" składała się z trzech plutonów strzeleckich, każdy w sile 40 ludzi i plutonu broni towarzyszącej. Pluton broni towarzyszącej był wyposażony w moździerz kal. 60 mm i działka bezodrzutowe kal. 57 mm. Dowódcą kompanii "L" był kpt. Kowalski.

Kpt. Kowalski miał do swej dyspozycji pluton czołgów średnich z pułkowej kompanii czołgów i mały oddział saperów. Natarcie kompanii "L" było wspierane ogniem artylerii dywizyjnej i pułkowej kompanii ciężkich moździerzy.

Przed rozpoczęciem natarcia własne lotnictwo zbombardowało pozycje nieprzyjaciela, a następnie artyleria dywizyjna i moździerze otworzyły ogień. Po tym przygotowaniu lotniczym i artyleryjskim o godz. 8.30 kompania "L" ruszyła do natarcia ze swoich pozycji na wzgórzach Jabłonkowskich. Pierwszy pluton kompanii "L" nie mógł posuwać się naprzód, bo był przyduszony ogniem CKM-ów i moździerzy, które nie zostały poprzednio zlikwidowane. Po zlikwidowaniu tych punktów oporu przez moździerze zaczął się szturm piechoty na wzgórze Ślepe. Mimo dość silnego oporu ze strony nieprzyjaciela wzgórze Ślepe zostało zdobyte. Po zdobyciu wzgórza Ślepego artyleria i moździerze przenieśli swój ogień na wzgórze Łyse, które było drugim przedmiotem natarcia. Po uzupełnieniu amunicji i strat w ludziach i sprzęcie, kompania "L" ruszyła do natarcia na wzgórze Łyse. Po natarciu na to wzgórze, czołgi mogły już dać bezpośrednie wsparcie, bo saperzy roz-

minowali drogę dla czołgów przez pole minowe. Kiedy piechota doszła na odległość szturmową, jednostki wspierające przerwały ogień. Zaczęła się walka wręcz. Drugi pluton kompanii "L", posuwał się szybciej niż kompania "K", która była na lewym skrzydle. W ten sposób powstała luka. Nieprzyjaciel wykorzystał tę sytuację i zaczął przeciwnacierać. Trzeci pluton, który był w odwodzie, został wprowadzony do walki. Kompanii "L" udało się odeprzeć przeciwnatarcie nieprzyjaciela i zdobyć wzgórze Łyse. Po zdobyciu wzgórza Łysego, kompania "L" zorganizowała obronę tego wzgórza na wypadek przeciwnatarcia.

Questions

1. Kiedy kompania "L" miała przeprowadzić natarcie?
2. Jakie były przedmioty natarcia kompanii "L"?
3. Jakie oddziały były na prawo i na lewo od kompanii "L"?
4. Z czego składała się kompania "L"?
5. W co był wyposażony pluton broni towarzyszącej?
6. Jakie oddziały miał kpt. Kowalski do swojej dyspozycji?
7. Kiedy lotnictwo zbombardowało pozycje npla?
8. Kiedy kompania "L" ruszyła do natarcia?
9. Gdzie znajdowały się pozycje kompanii "L"?
10. Dlaczego pierwszy pluton nie mógł posuwać się naprzód?
11. Z czego składał się punkt oporu zlikwidowany przez moździerz kompanii "L"?
12. Czy kompania "L" łatwo zdobyła wzgórze Ślepe?

13. Co zrobiła artyleria po zdobyciu przez kompanię "L" wzgórza Ślepego?
14. Co uzupełniono w kompanii "L" przed natarciem na wzgórze Łyse?
15. Jakie zadanie wykonali saperzy przed atakiem na drugi przedmiot natarcia?
16. Co saperzy umożliwili czołgom?
17. Kiedy jednostki wspierające przerwały ogień?
18. Ile kompanii piechoty brało udział w natarciu na wzgórze Łyse?
19. Między jakimi oddziałami powstała luka?
20. Co i w jaki sposób wykorzystał nieprzyjaciół?
21. Dzięki czemu udało się kompanii "L" odeprzeć przeciwnatarcie nieprzyjaciela?
22. Czego spodziewało się dowództwo kompanii "L" po zdobyciu wzgórza Łysego?

LESSON 96

Oral-Aural Drill

Part I - Dialog

1. O co zapytał major Brunicki porucznika Kropiwnickiego?
2. O czyjej kompanii nie miał dowódca batalionu wiadomości?
3. Co zniszczył ogień nieprzyjaciela?
4. Kiedy i na co wykonała kompania "L" natarcie?

5. Jakie straty miała kompania podczas natarcia na wzgórze Ślepe?
6. Czy wzgórze Ślepe zostało uchwycone?
7. Kto chce nacierać na wzgórze Łyse?
8. Kto trzyma wzgórze Łyse pod ostrzałem?
9. Czego brak jest cekaemom?
10. Co dostanie kompania "L"?
11. Jaki rozkaz dostała kompania "L" od dowódcy batalionu?
12. Kto zabierze rannych z punktu opatrunkowego?
13. Co dowódca kompanii dostanie do dyspozycji?
14. Dlaczego porucznik Kropiwnicki radził majorowi Brunickiemu spieszyć się?
15. Co musi zameldować por. Kropiwnicki dowódcy kompanii?

Part II - General Questions

1. Co dobrze jest mieć, żeby radio lepiej grało?
2. Czym często wywozi się rannych z pola bitwy?
3. Do jakich zadań wojsko używa helikopterów?
4. Jak nazywamy żołnierza, którego zadaniem jest obserwowanie ruchów nieprzyjaciela?
5. Dokąd sanitariusze noszą rannych z pola bitwy?
6. Co powinno zrobić dowództwo pułku, gdy w oddziałach brak jest broni i amunicji?
7. Proszę powiedzieć innymi słowami: "Zdobyliśmy wzgórze 53."
8. Jak nazywamy pociąg, którym się jedzie z jednego miasta do drugiego bez przesiadania po drodze?

9. Co ma zwykle do dyspozycji dowódca pułku w czasie wojny?
10. W jaki sposób saperzy organizują przeprawę przez rzekę?
11. W jaki sposób patrol rozpoznawczy wykorzystuje teren, aby bezpiecznie zbliżyć się do linii npla?
12. Kto zakłada taśmę amunicyjną do karabinu maszynowego?
13. W co powinien być wyposażony pułk piechoty podczas wojny?
14. Jakie jest zadanie wysuniętego obserwatora?
15. Kto pracuje na punkcie opatrunkowym?

Part III - Conversational Situation

Dowódca I baonu 19 p.p. ma odprawę z dcami kompanii "L" i kompanii "K". Kompanie "L" i "K" mają następnego dnia rano przeprowadzić natarcie na wzgórze Łyse i Ślepe. Następnie dca kompanii "L" ma odprawę z dcami I i II plutonu.

Osoby: Dca I baonu	- Major Filipkowski
Dca komp. "L"	- Kapitan Wicherek
Dca komp. "K"	- Kapitan Burian
Dca I plutonu	- Porucznik Boski
Dca II plutonu	- Porucznik Łopuszański

LESSON 96

Military Interpreting Practice #10

1. What is your name and rank?
Nazywam się Laskowski i jestem kapralem.
2. What is your unit?
Pluton CKMów i Broni To-warzyszącej, 1 kompania strzelecka, 4 pułk strzelców.
3. How many men are in your Weapons Platoon?
22 szeregowych i jeden oficer.
4. How many machine guns do you have?
Tylko dwa, bo jeden musieliśmy wysłać do naprawy.
5. What caliber are your machine guns?
7,62 mm.
6. Describe it. What is its length and how much does it weigh?
Długość jest około 46 cali i waży 30 funtów. Można strzelać z niego 300 do 400 pocisków na minutę.
7. How many mortars do you have in your platoon?
Tylko jeden.
8. What is the caliber?
82 mm.
9. How many men are in your machine gun squad and what are their jobs and ranks?
Pięciu:
dowódca drużyny - sierżant,
celowniczy - to właśnie ja,
drugi celowniczy - szeregowiec,
dwóch amunicyjnych - obaj szeregowcy.
10. Your machine guns are located at this point near this crossroads. How was your position chosen?

11. Where did you get your ammunition?
12. How many trucks does your platoon have?
13. What kind of engine do these trucks have?
14. How fast will they go?
15. Where is your company located in relation to the point where you were captured?
16. Were there mines in front of the positions of your platoon?

Dowódca plutonu, porucznik Orłowski, wybrał je. Miał on jakąś kartkę papieru, na którą często patrzył. Ten papier był pewno przysłany z dowództwa batalionu lub pułku. Było tam pełno linii i kółek. W niektórych kółkach był numer naszego batalionu.

Zdaje mi się, że z batalionowego punktu zaopatrzenia.

Pluton miał przydzielone dwie ciężarówki. Używają ich zwykle drużyny moździerzy.

Czterocylindrowe silniki.

Nie wiem. Kierowcom nie wolno było przekraczać szybkości 40 kilometrów na godzinę na szosach.

Żeby dojść do m.p. kompanii od skrzyżowania dróg, na którym wzięliście mnie do niewoli, trzeba pójść 4 kilometry w kierunku wschodnim do mostu drewnianego, przejść ten most, za mostem skręcić w prawo. M.p. dowództwa kompanii znajduje się 100 metrów od mostu.

Nie, ale miny były przed lewym skrzydłem naszej kompanii.

2. Jakie jest zadanie obserwatora artyleryjskiego w czasie bitwy?

LESSON 96

Vocabulary

antena, f.	- antenna
bezpośredni, bezpośrednia, bezpośrednie	- direct, immediate
bezpośrednio	- directly
dyspozycja, f.	- disposal, order
helikopter, m. helikoptera, gen. s.	- helicopter
luka, f.	- gap, breach
odeprzeć, p. (odpierać, i. odeprę odpieram odeprze odpiera)	- to repel, to beat off, to resist
odparłem (past) odpierałem (past)	
odparcie (verbal noun)	
organizować, i. (zorganizować, p. organizuję zorganizuję organizuje zorganizuje)	- to organize
ostrzał, m. ostrzału, gen. s.	- strafing, fire, shooting
poprzedni, poprzednia, poprzednie	- previous, former, precedent
poprzednio	- previously, formerly
powstawać, i. (powstać, p. powstaje powstanę powstaje powstanie)	- to arise, to rebel, to form, to come into existence
pozycja, f.	- position

przeciwnacierać, i. przeciwnacieram przeciwnaciera	(przeciwnatrzyć, p. przeciwnatrę przeciwnatrze)	- to counterattack
przeciwnacierałem (past)	przeciwnatarłem (past)	
przeciwnatarcie (verbal noun)		- counterattack
przeprowadzić, p. przeprowadzę przeprowadzi	(przeprowadzać, i. przeprowadzam przeprowadza)	- to carry out, to carry through, to complete, to con- duct
punkt opatrunkowy		- aid station
taśma (amunicyjna), f. taśm, gen. pl.		- (cartridge) belt,
taśmowana amunicja		- feed belt ammuni- tion
uzupełnić, p. uzupełnię uzupełni	(uzupełniać, i. uzupełniam uzupełnia	- to supply an equi- valent for, to re- place, to stock anew
wprowadzić, p. wprowadzę wprowadzi	(wprowadzać, i. wprowadzam wprowadza	- to introduce, to bring into, to usher
wykorzystać, p. wykorzystam wykorzysta	(wykorzystywać, i. wykorzystuję wykorzystuje)	- to take advantage of, to avail one- self of, to impose upon
wyposażyć, p. wyposażę wyposaży	(wyposażać, i. wyposażam wyposaża	- to equip, to furnish
wysunięty, wysunięta, wysunięte		- forward (as adj)
za wszelką cenę		- at any price.

LESSON 97

Dialog
(Preparing dinner)

K.: pani Karpińska, matka

W.: pani Wolańska, córka pani Karpińskiej

K.: O Boże! Już jest po dziesiątej. Muszę zaraz iść na targ.

W.: Nie zapomnij wstąpić także do rzeźnika po mięso na befsztyki. Kowalscy dziś przyjdą na obiad. Oni bardzo lubią befsztyki.

K.: Wiem o tym. Gdzie jest bańka na mleko i koszyk? Zawsze gdzieś je tak stawiasz, że nigdy nie mogę znaleźć.

W.: Tutaj są. Ja tymczasem muszę wyrobić ciasto na babkę. Kiedy mam posolić ciasto?

K.: Posól je po dodaniu jajek. Obierz także kartofle i pokraj je. Damy smażone kartofle do befsztyków.

W.: Musimy się spieszyć, bo Kowalscy przyjdą o drugiej.

K.: Kiedy skończysz wyrabiać ciasto, nakryj do stołu. Weź ten obrus i zastawę stołową, które dostałam jako prezent ślubny.

W.: Dobrze. Zagotuję także wodę w czajniku. Napijemy się herbaty po twoim powrocie z miasta.

K.: Doskonale. Postaram się wrócić jak najprędzej do domu, żeby ci pomóc ugotować obiad.

LESSON 97

Grammar Analysis

THE USE OF THE PREPOSITION PO

Part I   po + loc.

The preposition po with the locative case is used in the sense of all over, about, in, along,

e.g.:

Dzieci biegały <u>po</u> ogrodzie.	- The children were running <u>about</u> the garden.
Jeździłem <u>po</u> całej Polsce.	- I rode <u>all over</u> Poland.
Chodziliśmy <u>po</u> polach.	- We walked <u>in</u> the fields.

The preposition po with the locative case is used in the sense of after, past,

e.g.:

<u>Po</u> ich wyjściu zacząłem czytać książkę.	- <u>After</u> they had gone out I started to read a book.
Wrócę do domu <u>po</u> piątej.	- I will return home <u>after</u> five.
Wrócę do domu kwadrans <u>po</u> piątej.	- I will return home quarter <u>past</u> five.
<u>Po</u> panu.	- <u>After</u> you. (Expression of courtesy)

The preposition po with the locative case is used in the sense of position. It is rendered in English by on,

e.g.:

<u>Po</u> obu stronach ulicy.	- <u>On</u> both sides of the street.
<u>Po</u> tej stronie drogi.	- <u>On</u> this side of the road.

The preposition po with the locative case is used in the sense of distributing objects (or people) among several persons and giving one object to each,

e.g.:

Dałem dzieciom po jednym jabłku. - I gave the children one apple each.

When distributing more than one object to each, po require the accusative case,

e.g.:

Dałem dzieciom po dwa jabłka. - I gave the children two apples each.

Part II po + acc.

The preposition po is used with the accusative case in the sense of bringing back with one, or fetching. Po is rendered in English by for,

e.g.:

On przyszedł po książkę. - He came for the book.

On zatelefonował po doktora. - He phoned for the doctor.

The preposition po is used in the sense of to speak, to write in a language,

e.g.:

On mówi po polsku. - He speaks Polish.

Ona pisze po polsku. - She writes in Polish.

The preposition po with the accusative case is used when enumerating,

e.g.:

po pierwsze - in the first place, first
po drugie - second, secondly, in the second place

LESSON 97

Translation English-Polish

1. He went to the post office in a suburb of Warsaw.
2. The engineers were laying mines in the no man's land.
3. Warsaw is located to the south of Gdynia, and to the northeast of Cracow.
4. For my nameday, I received a very nice cigarette box from the owner (female) of that store on the corner of Mickiewicz and Słowacki Streets.
5. My grandson did not like the toy which his aunt gave him, so I will exchange it for a book.

6. Mrs. Kucharski, the new employee, placed all letters on Kowalski's desk and went to the dentist.
7. Colonel Brown came with us to the meeting, and I translated into English for him everything that the general said.
8. I went to the bank to cash a check and to inquire about a loan.
9. Don't count on nice weather in Monterey in summer.

Translation
Polish - English

"Marysiu, zostaw już te mazurki, na pewno będą doskonałe. Włóż płaszcz i chodźmy do kościoła" - zawołał pan Nowicki do żony. Pani Nowicka szybko sprawdziła, czy w piecu się nie pali, rzuciła jeszcze okiem na ciasta i mięsa i wyszła za mężem.

Wkrótce Nowiccy weszli do kościoła św. Krzyża. Wszystkie krzyże zasłonięte były ciemnym materiałem.

Jeden z ołtarzy zamieniony na Grób Chrystusa był jasno oświetlony i klęczało przy nim wiele ludzi. Przy grobie, dwóch młodych studentów stało na warcie. Jednym z nich był Tadzio Nowicki.

Po odmówieniu krótkiej modlitwy Jan i Maria Nowiccy poszli obejrzeć groby w innych kościołach.

Kiedy wrócili do domu pani Nowicka postawiła czajnik na kuchni, żeby zagotować wodę na herbatę i zaczęła wyrabiać ciasto na jeszcze jedną babkę.

Drugi syn Nowickich, Zygmunt, który został w domu, bo był przeziębiony, pokazał rodzicom pisanki, które namalował. Jan Nowicki nie zdziwił się, że syn tak dobrze maluje. "Ja także byłem kiedyś artystą" - powiedział żartem. Następnie opowiedział synom, jak to raz przed wojną zrobił na Wielkanoc pięknego baranka z masła. Myślał, że jak rodzina zobaczy tego baranka to powie, że on, Jan, jest prawdziwym artystą. Zostawił baranka na stole i wyszedł. Nie pomyślał o tym, że słońce grzało mocno przez otwarte okno. Kiedy wrócił po godzinie, baranka nie było, a z talerza po obrusie i po podłodze płynęła rzeka masła.

Questions

1. Do kogo zawołał pan Nowicki?
2. Dokąd chciał iść pan Nowicki?
3. Co zrobiła pani Nowicka zanim wyszła z mężem?
4. Do jakiego kościoła weszli Nowiccy?
5. Który ołtarz był jasno oświetlony?
6. Kto klęczał przy grobie?
7. Kto stał na warcie przy grobie?
8. Co zrobili Nowiccy po odmówieniu modlitwy?

9. Gdzie pani Nowicka postawiła czajnik?
10. Na co pani Nowicka zaczęła wyrabiać ciasto?
11. Dlaczego Zygmunt został w domu?
12. Co Zygmunt namalował?
13. Cemu nie zdziwił się pan Nowicki?
14. Co powiedział Nowicki żartem?
15. Z czego Nowicki zrobił kiedyś baranka?
16. Co miała powiedzieć rodzina, zobaczywszy tego baranka?
17. Gdzie Jan zostawił tego baranka?
18. O czym Jan nie pomyślał?
19. Po jakim czasie Jan wrócił?
20. Co się stało z barankiem?
21. Po czym płynęła rzeka masła?

LESSON 97

Reading Text

Władysław Masłowski, który od lat mieszkał w Milwaukee, przyjechał do Polski, żeby odwiedzić swą rodzinę, mieszkającą pod Krakowem. Wyjechał on z Ameryki w kwietniu, żeby zobaczyć piękną wiosnę polską i spędzić u rodziny Wielkanoc. Jadąc z Krakowa do Chabówki, mijał piękne łąki polskie, wyglądające wiosną jak wielki, piękny dywan. Cała rodzina w Chabówce witała go gorąco.

Wkrótce w domu Masłowskich zaczęto przygotowywać wszystko do Wielkanocy. Kobiety zajęte były pieczeniem różnych mięs i ciast.

Niektóre ciasta, jak babki i mazurki, piecze się na wsi tylko na Wielkanoc. Młodzi zajęci byli malowaniem jajek. Jajka te, na których maluje się kwiaty, ptaki, pasy i kółka, nazywają się pisanki. Każdy stara się, aby te pisanki były jak najładniejsze, bo w Wielką Sobotę zanieś je do kościoła, a później będą leżały na stole wielkanocnym.

Władysław słyszał dużo o pięknych nabożeństwach wielkanocnych. Chodził więc codziennie do kościoła, do którego kiedyś chodził jako chłopiec. Władysław dziwił się, że w komunistycznej Polsce kościoły są tak pełne ludzi, ale wkrótce dowiedział się, że komunistom nie udało się wygrać walki z kościołem.

W Wielki Piątek Władysław z bratem pojechali do Krakowa i chodzili po starych kościołach krakowskich. W każdym kościele jeden z ołtarzy jest zamieniony na grób Chrystusa. Przed grobem stoi warta, którą pełnią uczniowie i studenci. Dawniej wartę przed grobem pełnili także żołnierze. W Wielką Sobotę siostra Władysława z dziećmi zniosła do kościoła kilka malowanych jajek, kiełbasę i babkę, żeby ksiądz je poświęcił. Następnie zaczęto ostatnie przygotowania do świąt. Na środku pokoju ustawiono duży stół, przykryto go białym obrusem i ustawiono na nim święcone: babki, mazurki, kiełbasy, szynkę, całego prosiaka pieczonego i pisanki. Na środku stołu stał baranek z cukru. Patrząc na ten stół Władysław najpierw zdziwił się, że w tak ciężkich czasach w Polsce tyle

przygotowano na Wielkanoc, ale później przypomniał sobie, że przecież Wielkanoc w Polsce jest obok Bożego Narodzenia największym świętem, że przyjechał gość z Ameryki i że za zarobki w Polsce można tylko dobrze zjeść czasami.

Następnego dnia rano cała rodzina poszła do kościoła. Wkrótce po powrocie z kościoła zaczęli przychodzić goście. Matka Władysławowa wzięła talerzyk, na którym były pokrajane jajka. Każdy brał kawałek jajka, jadł i życzył innym zdrowia, powodzenia, i wesołych świąt. Potem wszyscy zaczęli jeść mięsa, ciasta, pić wódkę i wino. Pytano się go o Amerykę, jak wygląda tam życie i kiedy wreszcie Ameryka zlikwiduje ustrój komunistyczny w Polsce. Chociaż Władysław wypił już kilka kieliszków, to jednak nie mógł odpowiedzieć na wszystkie pytania.

Questions

1. Gdzie mieszkała rodzina Masłowskiego?
2. Dlaczego Władysław wyjechał z Ameryki w kwietniu?
3. Jak wyglądały łąki, które Władysław mijał jadąc autobusem?
4. Kto witał Władysławę?
5. Co przygotowywały kobiety na Wielkanoc?
6. Które ciasta piecze się na wsi polskiej tylko na Wielkanoc?
7. Co to są pisanki?

8. Kiedy i gdzie święci się pisanki?
9. Z czym komuniści walczą w Polsce?
10. Kiedy Władysław z bratem pojechali do Krakowa?
11. Co w Wielki Piątek można zobaczyć w kościołach w Polsce?
12. Co siostra Władysława zaniósła do kościoła w Wielką Sobotę?
13. Co ustawiono na stole wielkanocnym?
14. Co zdziwiło Władysława?
15. Dlaczego w domu Masłowskich przygotowano tak dużo na Wielkanoc?
16. Czy stół u Masłowskich był przygotowany tylko dla rodziny?
17. Co zaczęto najpierw jeść?
18. O czym rozmawiali goście z Władysławem?
19. Czy Władysław mógł odpowiedzieć na wszystkie pytania gości?

LESSON 97

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Która była godzina, kiedy pani Karpińska popatrzyła na zegarek?
2. Dokąd musiała iść pani Karpińska?
3. Co musiała kupić p. Karpińska u rzeźnika i dlaczego?

4. Czego szukała p. Karpińska?
5. Jakie ciasto musiała wyrobić p. Wolańska?
6. Kiedy musiała ona posolić ciasto?
7. Co ona musiała zrobić z kartoflami?
8. Jakie kartofle dadzą te panie do befsztyków?
9. Co musiała jeszcze zrobić p. Wolańska?
10. Co dostali pp. Karpińscy na prezent ślubny?
11. W czym zagotuje wodę p. Wolańska?
12. Kiedy napije się ona herbaty?
13. Dlaczego p. Karpińska postara się wrócić prędej?

Part II - General Questions.

1. W czym gotuje się wodę?
2. Co można kupić u rzeźnika?
3. Co można kupić na targu?
4. Do czego służy patelnia?
5. Z czego składa się zastawa stołowa?
6. W czym gospodarze wożą mleko do mleczarni?
7. Co można nosić w koszyku?
8. Czym nakrywa się stół do obiadu?
9. Z czego robi się ciasto?
10. Czym kraje pan chleb?
11. Czym można obierać jabłka?
12. Jak się gotuje zupę?

6. Mrs. Nowicki peeled the potatoes, then she washed them, sliced them and started frying them on the frying pan.
7. When I saw Kowalski for the first time after 10 years, I did not recognize him.
8. Mrozowski's garage is on the same side of the street as the garrison church.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available.

Answer the following question in no less than 50 words.

W piątek wieczór powiedział pan żonie, że zaprosił pan gości na kolację - na sobotę.
Co będą państwo musieli robić w sobotę?

LESSON 97

Vocabulary

babka, f.	- Easter cake
baranek, m.	- Paschal lamb, young ram
baranka, gen. s.	
befszyk, m.	- steak
befszyka, gen. s.	
Chrystus, m.	- Christ
ciasto, n.	- dough, cake
czajnik, m.	- kettle, teapot
czajnika, gen. s.	

dziwić się, i. (zdziwić się, p. dziwię się zdziwię się dziwi się zdziwi się)	- to wonder, to be astonished
komunistyczny, komunistyczna, komunistyczne	- communistic, communist
koszyk, m koszyka, gen. s.	- basket
malować, i. pomalować (nama- lować), p. maluje pomaluje maluje pomaluje	- to paint (to paint a picture)
mazurek, m. mazurka, gen. s.	- special Easter pastry
nakryć, p. (nakrywać, i. nakryję nakrywam nakryje nakrywa)	- to set (a table) to cover
obrać, p. (obierać, i. obiorę obieram obierze obiera)	- to peel
obrus, m. obrusa, gen. s.	- tablecloth
ołtarz, m. ołtarza, gen. s.	- altar
pisanka, f.	- decorated Easter egg
pokrajać, p (krajać, i. pokraję kraję pokraje kraje)	- to slice, to cut
posolić, p. (solić, i. posolę solę posoli soli)	- to salt
poświęcić, p. (święcić, i. poświęcę święcę poświęci święci)	- to bless, to conse- crate
rzeźnik, m.	- butcher
smażyć, i. (usmażyć, p. smażę usmażę smaży usmaży)	- to fry

LESSON 98

Dialog (Conversation between two
combat engineers)

B.: Bolesław, (saper z 1 Plutonu Saperów, 1 Kompanii)

Z.: Zygmunt, (st. saper z 2 Plutonu Saperów, 1 Kompanii)

B.: Mam nadzieję, że po wczorajszej robocie będziemy mieli
spokój przez parę dni.

Z.: Mówią, że mamy dalej posuwać się na Łomżę.
Czy mieliście jakieś straty?

B.: Przy przejściu przez Broniewo straciliśmy trzech ludzi
na minach i pułapkach. Każda chałupa, wiele ustępów,
a nawet niektóre studnie były zaminowane.

Z.: U nas tylko Janek Gruszka przechodząc przez kanał stracił
nogę. Leży teraz w leśniczówce w Czerwonym Borze.
Trzeba mu coś posłać przez sanitariusza.

B.: Mam dwie butelki wina z kantyny, którą nieprzyjaciół
uciekając zostawił w Broniewie. Poślij je Jankowi.

Z.: Doskonały pomysł, zaraz to zrobię.

B.: Czy wiesz, że nieprzyjaciół nie zdążył nawet wysadzić
tunelu i zapory wodnej, mimo że były podminowane.

Z.: Wiem coś o tym. Przez dziesięć godzin rozbieraliśmy
te ładunki wybuchowe. Po południu będziemy rozminowywali
tor i nasyp kolejowy. Mam nadzieję, że nie będę wracał
do kompanii sanitarką.

LESSON 98

Grammar Analysis

THE USE OF THE PREPOSITION przez

The preposition przez always requires accusative case.

The preposition przez often is rendered in English by through, via,

e.g.:

Ten pociąg idzie z Warszawy
do Krakowa przez Radom .

- This train goes from
Warsaw to Kraków via
Radom.

Byłem w pociągu przez
całą noc.

- I was on the train all
through the night.

On mówi przez nos.

- He speaks through his
nose.

The preposition przez often is rendered in English by
for, during .

e.g.:

Byłem chory przez dwa
miesiące.

- I was sick for two months.

Nie widziałem go przez
dwa lata.

- I haven't seen him for
two years.

Przez dwa tygodnie nie
miałem listu od niego.

- During two weeks I didn't
get a letter from him.

The preposition przez is rendered in English by by in
passive voice sentence.

The preposition przez is used in passive voice sentences, when the agent of the action is mentioned,

e.g.:

Policjant zabił złodzieja.	active voice	The policeman killed the thief.
Złodziej został zabity <u>przez</u> policjanta.	passive voice	The thief was killed <u>by</u> the policeman.
On został przejechany <u>przez</u> samochód.		He was run over <u>by</u> a car.

The preposition przez is used to denote: cause, reason or motive and is rendered in English by out of, because of,

e.g.:

Ona zrobiła to <u>przez</u> nieostrożność.	She did it <u>out of</u> carelessness.
<u>Przez</u> niego straciłem pracę.	<u>Because of</u> him I lost the job.

The preposition przez is used in the sense of going, running or jumping across, over,

e. g.:

On przeszedł <u>przez</u> granicę.	He went <u>across</u> the border.
On skoczył <u>przez</u> przeszkodę.	He jumped <u>over</u> the obstacle.
Ona przebiegła <u>przez</u> ulicę.	She <u>ran across</u> the street.

Translation
Polish - English

W czasie ostatniej wojny używano bardzo dużo min. Zakładano je na każdym kawałku ziemi, przez który mógł przechodzić nieprzyjaciół, szczególnie na przedpolach, drogach, przyczółkach mostowych, opuszczonych lotniskach, nasypach kolejowych, brzegach rzek i kanałów, w wąwozach, wykopach i w brodach.

Na jednym z frontów zauważono, że nawet do łóżek, w których pozostawiono dzieci, zakładano pułapki i gdy żołnierze nieprzyjacielscy chcieli biedne dziecko wziąć z łóżka, ginęli razem z dzieckiem.

Natychmiast po wojnie oddziały specjalistów zaczęły przeszukiwać tereny i rozbrajać miny i pułapki. Nie zawsze te oddziały mogły używać aparatów do wykrywania min, ponieważ niektóre miny były drewniane, a poza tym tam gdzie są miny, przeważnie są i odłamki pocisków i granatów.

Niestety, jeszcze nie wszystkie miny i pułapki zostały rozbrojone. Część planów pól minowych zginęła. Niektóre pola minowe były zakładane w ostatniej minucie i nie było czasu robić planów, a nigdy nie robiono planów pułapek założonych gdzieś w drzwiach chałupy, ustępu czy pod

towarem w sklepie. Czytamy więc ciągle w gazetach, że tu czy tam ktoś zginął na zapomnianej minie.

O biednych krowach i koniach, które giną na minach pozostawionych na łąkach nie pisze się, ani nie mówi.

W pewnej wiosce nad Narwią kilku chłopców poszło łowić ryby. Jeden z nich, Tadek, stanął na minie ukrytej w wodzie i stracił nogę. W drodze do szpitala umarł. Dobrzy koledzy postanowili znaleźć i oddać matce stary, złoty krzyżyk, który zginął Tadekowi w czasie wypadku. Weszli oni do rzeki, gdzie łowili z Tadekiem ryby, i zaczęli szukać krzyżyka. Po chwili gospodarze sąsiedniej wioski usłyszeli wybuch. Gdy przybyli nad rzekę, zobaczyli trzech zabitych chłopców, leżących w wodzie przy brzegu. Na szczęście takich wypadków jest coraz mniej dzięki zorganizowanym przez wojsko i milicję kursom dla cywilów oraz akcji, prowadzonej przez gazety i radio.

Questions

1. W jakich przeważnie miejscach zakłada się miny?
2. Dlaczego zakłada się miny i pułapki?
3. Gdzie zakłada się pułapki?
4. Do czego zakładano pułapki na jednym z frontów w czasie ostatniej wojny?
5. Kto ginął razem z dziećmi?
6. Kto zaczął przeszukiwać tereny po wojnie?

7. Dlaczego oddziały specjalistów nie zawsze mogą używać aparatów do wykrywania min?
8. Czy już wszystkie miny i pułapki zostały rozbrojone?
9. Dlaczego nie zawsze można było robić plany pól minowych?
10. O jakich wypadkach często piszą w gazetach?
11. Czy na minach giną tylko ludzie?
12. Po co poszli chłopcy nad rzekę?
13. Co stało się z Tadkiem?
14. Czego po wypadku szukali w rzece jego koledzy?
15. Kto usłyszał wybuch?
16. Co zobaczyli gospodarze, gdy przybyli nad rzekę?
17. Dzięki czemu jest coraz mniej podobnych wypadków?

LESSON 98

Reading Text

Drogą z Tykocina posuwał się oddział, który miał dokładnie przeszukać teren po obu stronach drogi Tykocin-Łomża i Łomża-Augustów. Zadaniem tego oddziału było rozbroić miny i pułapki, które nieprzyjaciel zostawił na tym terenie i wyewakuować sprzęt, który został po wycofaniu się nieprzyjaciela.

Ten oddział był wyposażony w sprzęt do wykrywania min, napromienienia i gazów.

Kiedy oddział osiągnął rejon Czerwonego Boru, kilku żołnierzy pojechało do leśniczówki, żeby przeprowadzić tam rewizję. Ci, którzy zostali na drodze, znaleźli kilka min w miejscu, gdzie droga szła wykopem. Jadąc dalej naprzód oddział przejechał przez most na kanale.

W Broniewie żołnierze przeszukali każdą chałupę. Przy przechodzeniu przez płot jeden z żołnierzy znalazł drut, który był połączony z miną ukrytą w tunelu. Po przeszukaniu mniej więcej całego terenu na lewym brzegu Narwi, oddział przeprawił się na prawy brzeg rzeki i dojechał do szosy Augustów-Łomża. Z tego miejsca część oddziału pojechała w stronę stacji kolejowej i zapory wodnej przy elektrowni, a część do Kolonii Wilki. Ci, którzy przeszukiwali Kolonię Wilki, sprawdzali nie tylko chałupy, studnie i inne zabudowania, ale nawet ustępy. W Kolonii Wilki niczego nie znaleziono. Ten oddział, który pojechał w stronę stacji kolejowej znalazł parę wagonów-cystern na bocznym torze kolejowym w nieuszkodzonym stanie. Po bliższym zbadaniu okazało się, że w cysternach był jakiś nie znany gaz. Natychmiast przez radio zawiadomiono o tym dowództwo. Po kilkunastu minutach z Dywizji przyleciał helikopterem szef służby zdrowia (Chief of Medical Service) z kilku specjalistami od gazów. W pół godziny później wylądował samolot, przywożąc więcej oficerów-specjalistów z różnymi aparatami. Po zbadaniu tego gazu, cały oddział

zatrzymał się na noc w wąwozie między wzgórzem 232 a 255, czekając na dalsze rozkazy.

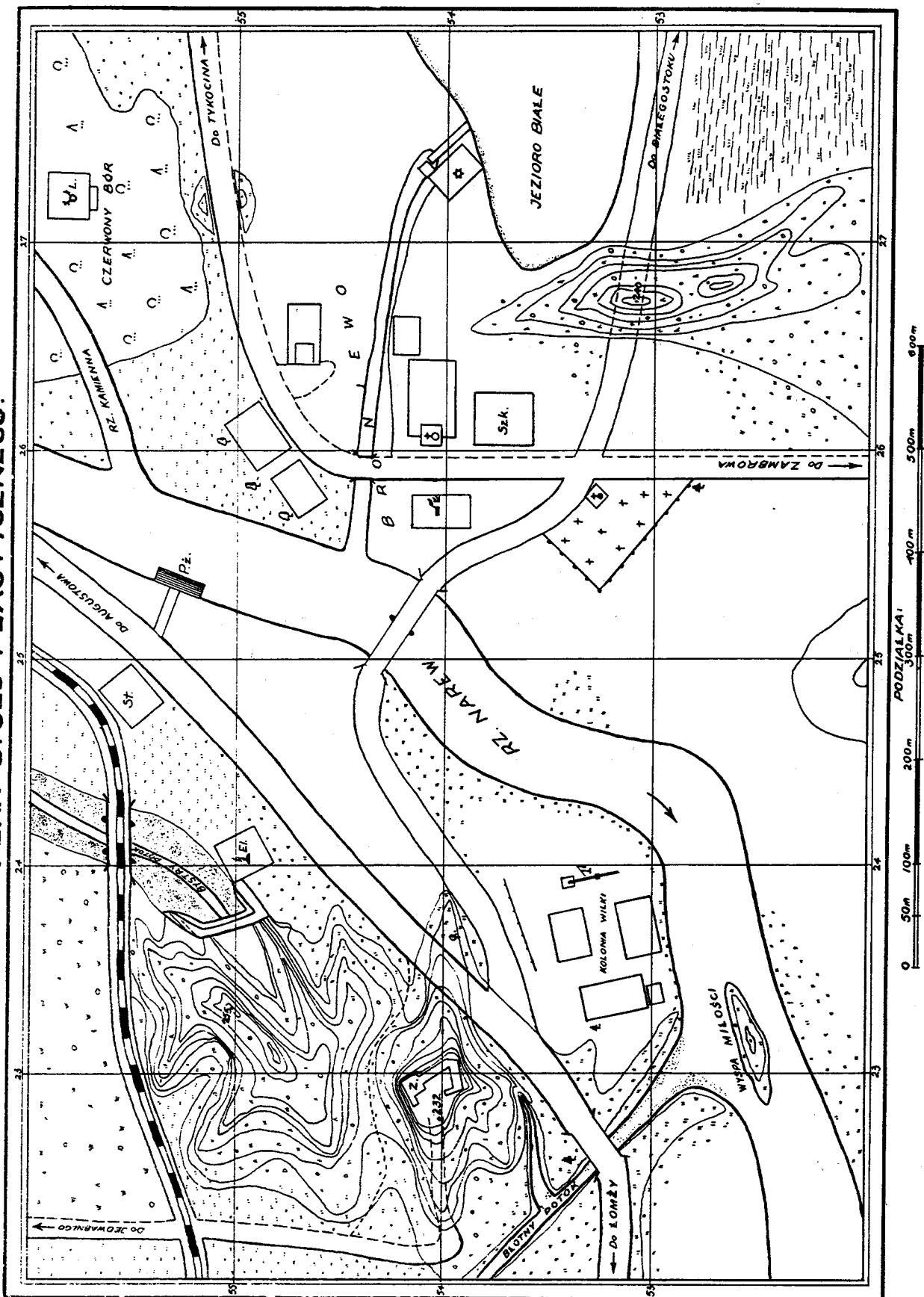
Questions

1. Jaki teren miał przeszukać oddział posuwający się drogą z Tykocina?
2. Jakie było zadanie tego oddziału?
3. Gdzie nieprzyjaciół zostawił miny i pułapki?
4. Co jeszcze zostało na tym terenie po wycofaniu się nieprzyjaciela?
5. W co był wyposażony ten oddział?
6. Gdzie znajduje się leśniczówka?
7. W jakim celu kilku żołnierzy pojechało do leśniczówki?
8. Jakie miny znaleźli żołnierze, którzy zostali na drodze?
9. W którym miejscu oni znaleźli miny?
10. Przez jaki most przejechał oddział?
11. Jak nazywa się wieś, w której żołnierze przeszukali każdą chałupę?
12. Przez co przechodził żołnierz, kiedy znalazł drut?
13. Z czym był połączony ten drut?
14. Kiedy oddział przeprowadził się na prawy brzeg Narwi?
15. Skąd dokąd prowadziła szosa, do której oddział dojechał?
16. Dokąd część oddziału pojechała z tego miejsca?

17. Przy czym znajdowała się elektrownia?
18. Dokąd pojechała druga część oddziału?
19. Jakie zabudowania przeszukali żołnierze w Kolonii Wilki?
20. Co znaleziono w Kolonii Wilki?
21. Co znalazł oddział, który pojechał w stronę stacji kolejowej?
22. Gdzie były te cysterny?
23. W jakim stanie były te cysterny?
24. Co znajdowało się w cysternach?
25. Kogo żołnierze zawiadomili o gazie, znajdującym się w cysternach?
26. Kto przyleciał z Dywizji?
27. Czym przyleciał Szef Służby Zdrowia?
28. Kto przybył ze Szefem Służby Zdrowia?
29. Kto przyleciał samolotem?
30. Gdzie znajdował się wawóz, w którym oddział zatrzymał się na noc?

PLAN STOLU PLASTYCZNEGO.

LESSON 98

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Z kim rozmawia Bolesław?
2. W jakiej broni służą Bolesław i Zygmunt?
3. Jaki jest stopień wojskowy Bolesława?
4. W jakim stopniu jest Zygmunt?
5. Na co ma nadzieję Bolesław?
6. Po czym, według Bolesława, pierwszy pluton saperów będzie miał spokój?
7. W jakim kierunku 1 kompania ma się posuwać?
8. Gdzie pluton Bolesława poniósł straty w ludziach?
9. W jaki sposób zginęło 3 ludzi z plutonu Bolesława?
10. Gdzie znajdowały się miny nieprzyjacielskie?
11. Co zaminował nieprzyjaciel?
12. Ilu ludzi z plutonu Zygmunta było rannych?
13. Jak nazywał się kolega Zygmunta, który stracił nogę na minie?
14. W jakich okolicznościach Gruszka stracił nogę?
15. Gdzie znajdowała się mina, na której Gruszka stracił nogę?
16. Gdzie jest teraz Gruszka?
17. Co Zygmunt chce zrobić dla Gruszki?
18. Przez kogo Zygmunt chce coś posłać choremu koledze?
19. Ile butelek wina ma Bolesław?

20. Skąd Bolesław ma 2 butelki wina?
21. Czyja była ta kantyna?
22. Gdzie npl zostawił swoją kantynę?
23. Co Bolesław chce zrobić z winem?
24. Co sądzi Zygmunt o tym pomysle?
25. Czego npl nie wysadził?
26. Co npl podminował?
27. Jakie miny rozbrajał Zygmunt?
28. Co będzie robił pluton Zygmunta po południu?

Part II - General Questions

1. Jaka jest różnica między domem w mieście, a chałupą na wsi?
2. Do czego służy cysterna?
3. Czym są często połączone ze sobą rzeki, stawy albo morza?
4. Jaka jest różnica między sklepem, a kantyną?
5. Jak nazywa się dom leśniczego?
6. Po czym zwykle biegnie tor kolejowy przez niskie tereny?
7. W jakim celu buduje się płoty?
8. Co robi milicja, kiedy podejrzewa, że ktoś ukrywa w swoim mieszkaniu ukradzione rzeczy?
9. W jaki sposób można złapać mysz?
10. Dlaczego przez dłuższy czas nie można wchodzić na teren, na którym był wybuch bomby atomowej?

11. Co robią najpierw saperzy ze znalezioną miną?
12. Co trzeba najpierw zrobić z jeńcem?
13. Czym zwykle przewozi się rannych?
14. Co zakładają saperzy na drogach, aby zabić żołnierzy nieprzyjaciela?
15. Jakie pułapki pan zna?
16. Co trzeba wykopać, żeby mieć wodę?
17. Gdzie zwykle lądują samoloty?
18. Czy helikoptery potrzebują do lądowania takich samych lotnisk jak samoloty?
19. W co wyposażone są oddziały specjalistów od wykrywania napromienienia.
20. W jakim celu saperzy zaminowują przedpole?
21. Co buduje się na rzekach, żeby zatrzymać wodę?
22. Jakie zna pan zapory wodne w Stanach Zjednoczonych?

Part III - Conversational Situation

Odprawa dowódcy patrolu ze swoimi ludźmi. Dowódca pokazuje na mapie 24011 ALS marszrutę patrolu. Marszruta prowadzi z Czerwonego Boru do Kolonii Wilki.

Zadaniem patrolu jest rozpoznanie rejonu Kolonii Wilki. Każdy żołnierz patrolu musi powtórzyć zadanie i marszrutę. Przy końcu odprawy żołnierze stawiają pytania dowódcy patrolu.

LESSON 98

Vocabulary

chałupa, f.	- cottage,
cysterna, f.	- tank, cistern
kanal, m. kanału, gen. s.	- canal
kantyna, f.	- canteen
leśniczówka, f.	- ranger station
napromienienie, n.	- radioactivity
nasyp, m. nasypu, gen. s.	- railroad bed, fill, levee
okazać się, p. (okazywać się, i. okaże się okazuje się okaże się okazuje się)	- to turn out, to appear
plot, m. plotu, gen. s.	- fence
przeszukać, p. (przeszukiwać, i. przeszukam przeszukuję przeszuka przeszukuje)	- to search
pułapka, f.	- trap
rozbrajać, i. (rozbroić, p. rozbrajam rozbroję rozbraja rozbroi)	- to disarm
sanitarka (mil.term)	- ambulance
specjalista, m.	- specialist
specjalny, specjalna, specjalne specjalnie	- special - especially
spokój, m. spokoju, gen. s.	- calm, quietness
studnia, f.	- well
tunel, m. tunelu, gen. s.	- tunnel

ustęp, m. ustępu, gen. s.	- lavatory, outhouse
wczorajszy, wczorajsza, wczorajsze	- yesterday (as adj.)
wykop, m. wykopu, gen. s.	- road cut
wylądować, p. (lądować, i. wyląduję ląduję wyląduje ląduje)	- to land
zabudowania, n. (plur.)	- buildings, premises
zaminować, p. (zaminowywać, i. zaminuję zaminowuję zaminuje zaminowuje)	- to mine
zapora f.	- hindrance, obstruction, obstacle, block

LESSON 99

Dialog (Conversation about sport games)

S.: Stanisław - (kapitan drużyny "Wisła")

J.: Józef - (kapitan drużyny "Garbarnia")

S.: Jak się masz, Józek? Dobrze, że cię spotkałem, bo musimy ustalić termin zawodów piłki nożnej między naszymi drużynami.

J.: Możemy urządzić spotkanie naszych drużyn za trzy tygodnie, piętnastego sierpnia, na naszym boisku.

S.: Niestety, piętnastego muszę być w Białymstoku na ślubie siostry.

J.: Nic nie wiedziałem o tym, że Jadzia wychodzi za mąż. Za kogo?

S.: Za Józefa Wojciechowskiego. Na pewno słyszałeś o nim. Był on bramkarzem "Polonii", a teraz jest graczem lewoskrzydłowym "Warty".

J.: O ile pamiętam, twoja siostra także uprawia sporty. Widziałem ją trzy lata temu na szkolnych zawodach koszykówki.

S.: Tak, zorganizowała ona też w swojej szkole doskonały zespół siatkówki.

J.: Po ślubie pewno będzie miała za dużo roboty w domu, żeby zajmować się sportem. No, ale wróćmy do terminu meczu między naszymi drużynami. Czy możecie grać dwudziestego drugiego sierpnia?

S.: Owszem, a w jakim składzie będziecie grali?

J.: Dowiecie się w swoim czasie. Mogę ci tylko powiedzieć, że na pewno przegram!

S.: O nie. Zobaczysz, że tego roku mistrzostwo będzie nasze!

LESSON 99

Grammar Analysis

THE USE OF THE PREPOSITION za + acc.

Part I

- a) The preposition za with the accusative case is often rendered in English by for.

e.g.:

On kupił konia <u>za</u> 200 złotych.	- He bought the horse <u>for</u> 200 zł.
On sprzedał krowę <u>za</u> 150 zł.	- He sold the cow <u>for</u> 150 zł.
On został ukarany <u>za</u> kradzież.	- He was punished <u>for</u> theft.
Dostałem awans <u>za</u> dobrą pracę.	- I got a promotion <u>for</u> good work.
Rodzice nie powinni pisać pracy domowej <u>za</u> swoje dzieci.	- Parents shouldn't write homework <u>for</u> their children.
On przeprosił matkę <u>za</u> spóźnienie się.	- He apologized to his mother <u>for</u> being late.
Ja podziękowałem <u>za</u> prezent.	- I thanked <u>for</u> the present.

- b) The preposition za with the accusative case is rendered in English by in, (in the temporal sense),

e.g.:

<u>Za</u> rok skończę szkołę.	- I will finish school <u>in</u> a year.
Wrócę tu <u>za</u> chwilę.	- I will return here <u>in</u> a minute.

- c) The preposition za with the accusative case denoting movement toward a place, is rendered in English by behind, beyond,

e.g.:

Włóż to <u>za</u> kanapę.	- Put it <u>behind</u> the sofa.
Pójdziemy <u>za</u> tą górę	- We will go <u>behind</u> that mountain.

- d) The preposition za with the accusative is used in the following expressions:

e.g.:

Wyjść <u>za</u> mąż.	- To marry (man)
Ona wyszła za mąż <u>za</u> pana Kowalskiego.	- She married Mr. Kowalski.
Ona wyszła za mąż <u>za</u> oficera.	- She married an officer.

Note that, to marry a girl is rendered in Polish by:
Ożenić się z (instrumental)

Władek ożenił się z Marysią	- Władek married Marysia.

Part II

za with the instrumental

- a) The preposition za with the instrumental case denoting static location or movement within a limited space, is rendered in English by behind, beyond, out of,

e.g.:

Człowiek stoi <u>za</u> domem.	- A man is standing <u>behind</u> the house.
<u>Za</u> tymi górami jest rzeka.	- There is a river <u>beyond</u> these mountains.
One mieszkają <u>za</u> miastem.	- They live <u>out of</u> town.

- b) The preposition za with the instrumental case is rendered in English by for.

e.g.:

Ten delegat jest <u>za</u> rządem, a tamten przeciw rządowi.	- This delegate is <u>for</u> the government, and the other against the government.

- c) The expression "za pomocą" is rendered in English by, by the means of, with the help of,

e.g.:

Zegarmistrz reperuje zegarki <u>za pomocą</u> specjalnych narzędzi.	- The watchmaker repairs watches <u>by means of</u> special (with the help of) tools.

LESSON 99

Translation
English - Polish

1. It is possible that in 50 years people will fly by helicopters from their homes to their offices.
2. Kolankowski told his wife about the little green men with long antennas on their big round heads, that he saw when he came out of the bar at 3 a.m.
3. Young Grocholski is a head taller than his father.

4. Seeing that there was a gap between his platoon and the second platoon, Lt. Kucharski phoned headquarters for help.
5. Bolesław Sarna told Mrs. Kuncewicz that, as far as he knew, her son had not been on the train which had been strafed by enemy fighters.
6. The enemy P.O.W. told us about the strength and organization of the infantry division, in which he served at the time of the last counterattack.
7. We were talking about our former boss, and we all agreed that everybody was taking advantage of his politeness.
8. Mrs. Kowalski's daughters were quarreling about which one of them will fry the fish, and which one will knead the dough.

Translation

Polish - English

Była już godzina za kwadrans jedenasta wieczorem, ale pani Nowicka nie spała jeszcze. Czekala na syna Zygmunta, który za chwilę powinien był przyjechać ze stacji kolejowej. Zygmunt otrzymał po manewrach tydzień urlopu, i miał go spędzić z rodzicami w Warszawie. Zygmunt przyjechał dopiero po północy. Przeprosił bardzo matkę za to, że tak późno przyjeżdża, a potem wyjął z plecaka namalowany przez siebie obrazek, widok ze wzgórza na położoną w dolinie wieś i dał go matce.

Pani Nowicka podziękowała synowi za prezent, potem postawiła na stole talerze z kiełbasą, szynką i chlebem i powie-

działa, że herbata będzie gotowa za parę minut. Zygmunt pytał matkę o Tadzia, krewnych i znajomych. Dowiedział się, że Tadzio będzie za kilka dni brał udział w szkolnych zawodach koszykówki. Potem matka powiedziała mu, że Basia Wolska, znajoma Zosi, wychodzi za mąż za Karola Gruszkę. Gruszka jest rzeźnikiem i bardzo dobrze zarabia. Data ślubu nie została jednak jeszcze ustalona, bo rodzice Basi są za tym, żeby Basia najpierw skończyła szkołę.

Kiedy pani Nowicka zapytała syna, jakie ma plany na czas urlopu, Zygmunt powiedział, że chciałby pójść w niedzielę na mecz piłki nożnej. Będzie grała "Polonia" przeciw "Wiśle". Zygmunt, zanim wstąpił do wojska, był bramkarzem w "Wiśle" i zna wielu graczy w obu zespołach.

Po północy pani Nowicka zaczęła zbierać talerze ze stołu, ale Zygmunt prosił ją, aby już poszła spać i obiecał, że umyje za nią naczynia.

Questions

1. Która była już godzina?
2. Dlaczego pani Nowicka jeszcze nie spała?
3. Kiedy Zygmunt powinien był przyjechać?
4. Gdzie Zygmunt miał spędzić urlop?
5. O której przyjechał Zygmunt?
6. Co Zygmunt wyjął z plecaka?
7. Kto namalował ten obraz?
8. Za co matka podziękowała synowi?
9. Co ona postawiła na stole?

10. Kiedy będzie herbata gotowa?
11. O kogo Zygmunt pytał matkę?
12. W czym będzie Tadzio brał udział?
13. Co powiedziała matka Zygmuntowi o Basi Wolskiej?
14. Za kogo Basia wychodzi za mąż?
15. Kiedy odbędzie się ślub Basi Wolskiej i Karola Gruszki?
16. Dlaczego data ślubu jeszcze nie została ustalona?
17. Co Zygmunt chciałby zrobić w niedzielę?
18. Jakie zespoły piłki nożnej będą grały w niedzielę?
19. Kogo zna Zygmunt?
20. Dlaczego on zna wielu graczy w obu zespołach?
21. Co zaczęła robić po północy pani Nowicka?
22. O co prosił ją Zygmunt?
23. Co Zygmunt obiecał matce.

LESSON 99

Reading Text

Sport w Polsce był i jest bardzo popularny. Każde większe miasto ma stadion sportowy, na którym są boiska piłki nożnej, koszykówki i siatkówki. Na boiskach tych uprawiają sport nie tylko młodzi ale i starsi. Szkoły mają własne boiska.

Jak w Ameryce baseball i futbol, tak w Polsce piłka nożna jest obok lekkoatletyki najpopularniejszym sportem. Jak w Ameryce każdy wie, kto to jest "Babe" Ruth czy Joe DiMaggio, tak każdy w Polsce słyszał o bramkarzu Szcze-

pańskim czy o Cieśliku. Jest jednak pewna różnica między DiMaggio a Szczepańskim: pierwszy zarabia setki tysięcy na sporcie, drugi ma tylko przyjemność, popularność i zwykle lżejszą pracę.

Między amerykańskim futbolem a europejską piłką nożną jest duża różnica. Drużyna europejskiej piłki nożnej składa się z 11 graczy: bramkarz, 2 obrońców, 3 pomocników ataku, i pięcioosobowy atak. Tylko bramkarz ma prawo dotykać piłki rękami, reszta graczy może grać tylko nogami lub głową. Boisko ma od 90 do 110 metrów długości i 50 metrów szerokości. Na krótszych granicach boiska stoją 2 bramki o szerokości 7.3 metra i o wysokości 2.4 metra. Mecz trwa 90 minut z dziesięciominutową przerwą w połowie.

Jednym z najciekawszych spotkań, które Polska ostatnio wygrała był mecz z drużyną Związku Radzieckiego, jednym z najlepszych zespołów piłki nożnej na świecie. Był to wielki dzień dla sportu polskiego. Na stadionie w Chorzowie, na którym odbyło się to spotkanie, jest 100.000 miejsc, ale gdyby ich było cztery razy więcej, nie byłoby ich tego dnia za dużo. W czasie meczu na ulicach Polski ruch był mniejszy, ponieważ dużo osób siedziało przy aparatach radiowych.

Mecz był bardzo ciekawy. Kiedy w czterdziestej czwartej, a następnie w pięćdziesiątej piątej minucie Cieślik pięknymi strzałami zdobył dwie bramki dla Polski, na stadionie podniósł się krzyk 100.000 osób. Pod koniec meczu drużyna radziecka grała lepiej i w siedemdziesiątej dziewiątej minucie

Iwanow bardzo ładnie strzelił piłkę w bramkę polską. Wynik był 2:1 dla Polski.

Spotkanie to długo będą pamiętali Polacy, chociaż następny mecz ze Związkiem Radzieckim, niestety przegrali.

Questions

1. Co ma każde miasto w Polsce dla sportu?
2. Jakie boiska są na stadionach?
3. Czy tylko młodsi uprawiają sport w Polsce?
4. Jaki sport jest najpopularniejszy w Polsce, a jaki w Ameryce?
5. Co ma DiMaggio, a co ma Szczepański ze sportu?
6. Z ilu graczy składa się zespół piłki nożnej?
7. Z kogo składa się jedenastka piłki nożnej?
8. Czy wszyscy oni mają prawo grać rękami?
9. Jak duże jest boisko piłki nożnej?
10. Gdzie na boisku znajdują się bramki?
11. Jak długo trwa mecz piłki nożnej?
12. Z jaką silną drużyną Polska ostatnio wygrała?
13. Dlaczego stadion w Chorzowie okazał się za mały tego dnia?
14. W jaki sposób byli informowani o meczu ci, którzy nie mogli być na nim?
15. W których minutach meczu Cieślik zdobył bramki dla Polski?
16. Jaki był wynik meczu?

LESSON 99

Oral - Aural Drill

Part I

1. O co zapytał Stanisław Józefa?
2. Co muszą zrobić Stanisław i Józef?
3. Termin czego muszą oni ustalić?
4. Między jakimi drużynami mają być zawody?
5. Co mogą urządzić Stanisław i Józef za 3 tygodnie?
6. Gdzie mają być urządzone te spotkania?
7. Dlaczego Stanisław nie może zgodzić się na tę datę?
8. Do jakiego miasta on musi jechać?
9. Dlaczego Stanisław musi być w Białymstoku?
10. Jak było na imię siostrze Stanisława?
11. O czym nie wiedział Józek?
12. Czego chciał się Józek dowiedzieć?
13. Jak się nazywa narzeczony Jadzi?
14. Czym był dawniej Wojciechowski?
15. A czym Wojciechowski jest teraz?
16. O czym pamięta Józek?
17. Kogo widział Józek 3 lata temu?
18. Przy jakiej okazji Józek widział siostrę Stanisława?
19. Jak dawno Józek widział siostrę Stanisława na szkolnych zawodach koszykówki?
20. Co zorganizowała Jadzia w swojej szkole?
21. Co przypuszczał Józek o Jadzi?

22. Czego nie będzie mogła Jadzia robić, jeśli będzie miała za dużo roboty w domu?
23. Do czego Józek chciał wrócić w rozmowie?
24. Jaką datę wybrał Józek?
25. O co zapytał Stanisław, kiedy się zgodził na termin meczu?
26. Kiedy drużyna Stanisława dowie się o składzie zespołu Józka?
27. Czy Józek przypuszcza, że drużyna Stanisława wygra?
28. Czy Stanisław jest tego samego zdania?
29. Czego spodziewa się Stanisław?
30. Co zdobędzie drużyna Stanisława?

Part II

1. Na czym gra się w piłkę nożną?
2. Do czego gracze starają się strzelać piłką?
3. Który z graczy stoi w bramce i broni jej?
4. Jakie gry w piłkę pan zna?
5. Jaki był w 1958 ostateczny wynik meczu między Yankees z Milwaukee?
6. Jakim graczem jest Stan Musiał?
7. Jaki jest najpopularniejszy sport w Stanach Zjednoczonych?
8. Jak nazywają się dwaj gracze piłki nożnej stojący najbliżej bramkarza?
9. Jak nazywa się miejsce, gdzie odbywają się wielkie zawody sportowe?

bramkarz, m. bramkarze, n. pl.	- goal-keeper
dotykać, i. dotknąć, p. dotykam dotknę dotyka dotknie	- to touch
gracz, m. gracze, n. pl.	- player, gambler
koszykówka, f.	- basketball
krzyk, m. krzyku, gen. s.	- a cry, a shriek
lekkoatletyka, f.	- track and field events
mecz, m. meczu, gen. s.	- match
mistrzostwo, n.	- championship
no	- well
obrońca, m. obrońcy, nom. pl.	- fullback, defender, defence council
piłka nożna, f.	- soccer, football
popularny, popularna, popularne popularnie	- popular - commonly
przegrać, p. przegrywać, i. przegram przegrywam przegra przegrywa	- to lose
siatkówka, f.	- volleyball
skład, m. składu, gen. s.	- (here) line-up
sport, m. sportu, gen. s.	- sport
spotkanie, n.	- encounter, meeting
stadion, m. stadionu, gen. s.	- stadium
termin, m. terminu, gen. s.	- date, stated time, term, deadline

ustalić, p. ustalać, i. ustalę ustalą ustali ustala	- to fix, to set, to establish
wychodzić za mąż (za+acc.) wychodzę za mąż wychodzi za mąż	- to marry (a man only)
wyjsć za mąż (za+acc.) wyjdę za mąż wyjdzie za mąż	- to marry (a man only)
zarabiać, i. zarobić, p. zarabiam zarobię zarabia zarobi	- to earn, to make money
zawody, pl. zawodów, gen. pl.	- contest, match

Vocabulary

boisko, n.	- playground, athletic field
bramka, f.	- gate, goal post, goal

LESSON 100 (Conversation on knocking
out an enemy tank)

Dialog

G.: Plutonowy Gociławski, (działonowy).

M.: Starszy strzelec Macherski, (goniec).

G.: Czy wiesz, że wczoraj zdobyliśmy nieprzyjacielski czołg najnowszego typu?

M.: Tak, wioząc łażikiem adiutanta, widziałem w polu jakiś nowy typ średniego czołgu. Nie mogłem go jednak obejrzeć, bo śpieszyliśmy się. Co jest w nim nowego?

G.: Jest niższy, szybszy, ma grubszy pancerz na przodzie i nowe doskonałe przyrządy celownicze.

M.: Jakie on ma uzbrojenie?

G.: Ma 90 mm działo prawdopodobnie o dużej donośności i 3 cekaemy.

M.: W jaki sposób unieruchomiliście ten czołg?

G.: Najechał na minę, która przerwała mu gąsienicę i obróciła go. Skorzystałem z tego i oddałem strzał w bok, gdzie pancerz jest cienki.

M.: A, to ty go wykończyłeś? Gratuluję ci. Jaką amunicją strzelałeś?

G.: Pociskiem ppanc. Nie chciałem używać pocisków zapalających, aby nie zniszczyć zupełnie tego pierwszego na naszym odcinku czołgu nowego typu.

M.: Gdy tylko będę mógł, pójdę obejrzeć ten czołg. Teraz muszę zawieźć nowy kod do rejonu wyczekiwania naszego batalionu. Porozmawiamy później.

LESSON 100

Grammar Analysis

THE USE OF THE PREPOSITION

W

Part I

"W" with the locative.

The preposition w with the locative case is very often rendered in English by in or at,

e.g.:

Ubranie wisi <u>w</u> szafie.	- The suit is hanging <u>in</u> the closet.
Byłem <u>w</u> domu.	- I was <u>at</u> home.
Zatrzymaliśmy się <u>w</u> Warszawie	- We stopped <u>in</u> Warsaw.
<u>W</u> Polsce <u>w</u> czerwcu jest bardzo ciepło.	- <u>In</u> June it <u>is</u> very warm <u>in</u> Poland.
Ten hotel jest otwarty <u>w</u> lecie i <u>w</u> zimie.	- This hotel is open <u>in</u> summer and <u>in</u> winter.
On pracuje <u>w</u> nocy.	- He works <u>at</u> night.

Part II

"W" with the accusative.

a) The preposition w with the accusative is rendered in English by at,

e.g.:

Mamy przerwę <u>w</u> południe.	- We have a break <u>at</u> noon.

b) The preposition w with the accusative is rendered in English by in, into,

e.g.:

<u>W</u> trzy godziny nauczylem się dialogu.	- I learned the dialog <u>in</u> three hours.
Wbiłem kołek <u>w</u> ziemię.	- I drove the stake <u>into</u> the ground.

c) The preposition w with the accusative case is rendered in English by on with the days of the week, and with some verbs of motion,

7. This week, Cichocki is selling tablecloths at 10 zł. each, and bed sheets at 25 zł. a pair.
8. This book was written in Polish, but it was translated into several languages.
9. My little daughter asked Mr. Malinowski to paint all the furniture in her room. She is only five years old, and does not understand that Malinowski is a great artist, who has painted many beautiful pictures.

LESSON 100

Reading Text

Pierwsza kompania 15 P. Ppanc. zajęła stanowiska wzdłuż małego kanału przed miastem Płońsk. Kilkaset metrów przed stanowiskami 1-szej kompanii znajdowały się okopy piechoty, a na przedpolu pola minowe. Kompania uzbrojona była w 75 mm działa i 57 mm granatniki ppanc. Uciekinierzy zeznali, że widzieli w Czersku silne oddziały pancerne nieprzyjaciela. Dzięki kodowi znalezionemu przy wziętym do niewoli adiutancie jednego z pułków nieprzyjaciela udało się rozszyfrować meldunki i rozkazy npla. Wskazywały one, że następnego dnia o świcie ma rozpocząć się natarcie.

Trzeba więc było wszystko przygotować do odparcia natarcia. W nocy uzupełniono amunicję, tak, że każde działo miało po 50 pocisków ppanc i zapalających. Drogą jechały z drugiego

rzutu łaziki z zaopatrzeniem dla pierwszej linii piechoty.

Nagle, na długim odcinku frontu artyleria npla otworzyła silny ogień. Po 20 minutach ukazały się sylwetki czołgów, poprzedzane przez grupy saperów. Między czołgami i za nimi szła piechota. Plutonowy Gociławski, którego działon znajdował się obok drogi, sprawdził jeszcze raz przyrządy celownicze i czekał aż czołg znajdzie się w zasięgu działła. Celowniczy i amunicyjni stali na swych miejscach czekając na rozkazy.

Gdy czołg był w odległości 600 metrów, Gociławski dał krótką komendę: "Ognia!" Niestety strzał nie był trafny. Natychmiast oddano następny strzał. Tym razem pocisk uderzył czołg tuż pod wieżyczką. Widać było załogę szybko wyskakującą z palącego się czołgu. Na prawo od niego posuwał się inny średni czołg, kierujący ogień na stanowisko Gociławskiego. Zanim jednak zdążył on się wstrzelać, jeden celny strzał Gociławskiego zniszczył mu gąsienicę, a drugi spowodował wybuch amunicji.

W tym czasie naszej piechocie i artylerii lekkiej udało się przydusić do ziemi piechotę i saperów npla. Czołgi musiały posuwać się same. Łatwiej było je teraz niszczyć. Niektóre z nich zostały unieruchomione na polu minowym i szybko były niszczone z dział, granatników ppanc i z dział bezodrzutowych. Długo przygotowywane natarcie npla zostało odparte.

Questions

1. Jaka jednostka zajęła stanowiska wzdłuż kanału?
2. Gdzie znajdowały się okopy piechoty?
3. Jaką broń miała 1-sza kompania 15 P. Ppanc?
4. Co zeznali uciekinierzy?
5. Przy kim znaleziono kod?
6. Dzięki czemu rozszyfrowano meldunki i rozkazy npla?
7. Co wskazywały te meldunki i rozkazy?
8. Do czego trzeba było wszystko przygotować?
9. Kiedy uzupełniono amunicję?
10. Po ile pocisków zapalających miało każde działo?
11. Skąd otrzymano zaopatrzenie dla pierwszej linii piechoty?
12. Czym zostało przywiezione zaopatrzenie z drugiego rzutu?
13. Kiedy artyleria npla otworzyła ogień?
14. Co ukazało się po 20 minutach?
15. Przez kogo poprzedzane były czołgi?
16. Gdzie znajdowała się piechota npla?
17. Co sprawdził plutonowy Gociławski?
18. Na co czekał Gociławski?
19. Kto czekał na rozkazy?
20. Kiedy Gociławski dał komendę, "Ognia"!??
21. Dlaczego oddano dwa strzały?
22. W jaką część czołgu trafił pocisk?
23. Co zrobiła załoga trafionego czołgu?
24. Dlaczego załoga wyskakiwała z czołgu?

25. Dlaczego drugi czołg nieprzyjacielski nie zdążył wstrze-
lać się w stanowisko Gocińskiego?
26. Co udało się naszej piechocie i artylerii lekkiej?
27. Dlaczego łatwiej było teraz niszczyć czołg npla?
28. W jaki sposób zostały unieruchomione i zniszczone czołgi
nieprzyjacielskie?

LESSON 100

Oral - Aural Drill

Part I

1. Czym jest plutonowy Gociński?
2. Z kim rozmawia plutonowy Gociński?
3. Jaki jest stopień wojskowy gońca Macherskiego?
4. Co zdobył wczoraj plutonowy Gociński?
5. Jakiego typu był ten czołg?
6. Kogo wioził Macherski?
7. Czym Macherski wioził adjutanta?
8. Gdzie Macherski widział średni czołg nowego typu?
9. Dlaczego Macherski nie obejrzał tego czołgu?
10. Kto się śpieszył?
11. Czego Macherski chciał dowiedzieć się od Gocińskiego
o tym czołgu?
12. Jaka była różnica między tym czołgiem, a czołgami starego
typu?
13. Gdzie czołg ma grubszy pancerz?

14. Jakie nowe przyrządy miał ten czołg?
15. O co jeszcze zapytał Macherski Gociławskiego?
16. Jakiego kalibru działo miał ten czołg?
17. Jaka jest donośność tego działa?
18. Jaką jeszcze broń ma zdobyty czołg?
19. W jaki sposób został ten czołg unieruchomiony?
20. Co się stało z czołgiem, kiedy najechał na minę?
21. Dlaczego czołg obrócił się po najechaniu na minę?
22. Z czego skorzystał Gociławski?
23. Co zrobił Gociławski, kiedy czołg obrócił się?
24. W której części czołgu pancerz jest cienki?
25. Kto wykończył czołg nieprzyjacielski?
26. Czego gratulował st. strzelec Macherski plutonowemu Gociławskiemu?
27. O co jeszcze zapytał Macherski Gociławskiego?
28. Jaką amunicją strzelał Gociławski?
29. Jakich pocisków chciał używać Gociławski?
30. Dlaczego Gociławski nie chciał używać pocisków zapalających?
31. Co ma zamiar obejrzeć Macherski?
32. Dokąd musi Macherski zawieźć nowy kod?
33. Z kim Macherski porozmawia później?

Part II

1. Jakie jest zadanie adiutanta dowódcy pułku?
2. Do czego używa się amunicji zwykłej?
3. Jakich pocisków używa się do niszczenia czołgów?

4. Z jakiego materiału nosi się ubrania w zimie, a z jakiego w lecie?
5. W którym miejscu czołg ma najcieńszy pancerz?
6. Kto kieruje ogniem baterii?
7. Dokąd skierowałby pan człowieka szukającego pracę?
8. Dlaczego używa się kodów?
9. Jakich samochodów używa wojsko w ciężkim terenie?
10. Jaka jest różnica między pana samochodem a łazikiem?
11. Jakich pocisków używa się, aby wskazywać kierunek ognia artyleryjskiego?
12. Jakimi pociskami można zapalić cel?
13. Gdzie znajduje się dziób okrętu?
14. Co dzieje się z czołgiem, któremu mina przerwała jedną gaśnicę?
15. Co może stać się z samochodem, który wjechał szybko na drogę pokrytą śniegiem?
16. Za pomocą czego celuje się działo?
17. Jaka broń ma przyrządy celownicze?
18. Co trzeba zrobić, żeby dowiedzieć się, co zawiera meldunek nieprzyjaciela napisany kodem?
19. Jak nazywamy cywila, który uciekł z terenów, na których były bitwy?
20. Jak najlepiej można skorzystać z pobytu za granicą, żeby nauczyć się obcego języka?
21. Jacy kierowcy powodują najwięcej wypadków samochodowych?
22. Co może spowodować wojnę między dwoma państwami?

LESSON 100

Military Interpreting Practice #11

1. What is your name and your unit?
2. What is your duty in the 8th regiment?
3. What kind of guns do you have in your tanks?
4. How many men are in a tank crew, and what are their duties?
5. What weapons do you have on these tanks besides 90 mm guns?
6. What kind of ammunition do you have for these weapons?
7. What type of cars do you have in your unit?
8. Where and on what mission were you, when our patrol picked you up?

Porucznik Adam Karbowski
z 8 Pułku Średnich Czołgów.

Jestem adiutantem dowódcy
pułku.

Mamy działa 90 mm.

Załoga czołgu składa się z pięciu ludzi: dowódca czołgu, strzelec, kierowca, drugi kierowca, który też jest strzelcem przednim i ładowniczy.

Są tam jeszcze 3 karabiny maszynowe. Jeden kalibru 30, znajduje się w wieżyczce, obok działa. Drugi karabin maszynowy, kalibru 50, z którego strzela dowódca czołgu jest w przedniej części wieżyczki. Trzeci kaem, z którego strzela pomocnik kierowcy, znajduje się na przodzie czołgu.

Mamy amunicję zwykłą, przeciwpancerną i pociski smugowe.

Mamy ciągniki, samochody pancerne, ciężarówki i łaziki.

Jechałem z rejonu drugiego rzutu pułku do rejonu wycze-

9. Where is this rear echelon located?

kiwania. Wiozłem nowy kod, ponieważ poprzedni został przez was rozszyfrowany.

10. I suppose that you, as an adjutant, must know something about your anti-tank weapons?

Nasz drugi rzut znajduje się w leśniczówce, około 3 km. na południowy wschód od mostu na Bugu.

11. What type of guns did they have in this regiment?

Byłem kiedyś przydzielony do 10 Pułku Artylerii przeciwpancernej i mogę dać panu informacje tylko o broni, którą tam poznałem.

12. What is the range of these guns?

Mieli oni 75 mm działa przeciwpancerne.

13. How much armor can you penetrate with these guns, using armor piercing ammunition?

Można z nich strzelać na 12 km.

14. What other means of anti-tank defense did they have?

Amunicją przeciwpancerną można przebić dziesięciocentymetrowy pancerz.

15. What type of sights are on these bazookas?

Mieli oni również granatniki przeciwpancerne kalibru 2.36, używają do nich pocisków zwykłych, przeciwpancernych i zapalających. Granatniki te mają donośność 700 metrów.

16. How many types of anti-tank mines were you using?

Mają one specjalny przyrząd celowniczy na boku lufy.

Używaliśmy trzech typów min przeciwpancernych.

17. How big is the charge
in each of these mines?

Jeden rodzaj min ma ładunek
wybuchowy od 13 do 15 funtów,
drugi od 22 do 26 funtów,
a trzeci - nie pamiętam.

18. Have you seen any anti-tank
weapons in your assembly
area?

Owszem, widziałem 2 działa
bezodrzutowe przy moście na
Bugu.

19. Are there any mine fields
there?

Po obu stronach szosy Ostrołę-
ka - Warszawa, przed wsią
Rakowo, widziałem saperów
zakładających miny.

Vocabulary

adiutant	- adjutant
amunicja, f.	- ammunition
amunicja zwykła	- high explosive
cienki, cienka, cienkie	- thin
donośność	- range
kierować, i skierować, p. kieruję skieruję kieruje skieruje	- to direct,
kod, m. kodu, gen. s.	- code
ładowniczy, m. ładowniczego, gen. s.	- a loader
łazik, m. łazika, gen. s.	- a jeep

obrócić, p. obrócę obróci	obracać, i. obracam obraca	- to turn, to rotate, to revolve
oddąć strzał, p. oddam odda	oddawać strzał, i. oddaję oddaje	- to fire a shot
pocisk przeciwpancerny, m.		- anti-tank round, armor- piercing round
pocisk smugowy, m.		- tracer round
pocisk zapalający, m.		- white phosphorous round
porozmawiać, p. porozmawiam porozmawia	rozmawiać, i. rozmawiam rozmawia	- to talk, to converse
przód, m. przodu, gen. s.		- front
przyrząd, m. przyrządu, gen. s.		- instrument, gadget, de- vice, implement
przyrząd celowniczy		- sights
rejon wyczekiwania		- assembly area
rozszyfrować, p. rozszyfruję rozszyfruje	rozszyfrowywać, i. rozszyfrowuję rozszyfrowuje	- to de-code
rzut drugi, m. rzutu, gen. s.		- rear echelon
skorzystać (z+gen.) p. skorzystam skorzysta	korzystać (z+gen.) i. korzystam korzysta	- to take advantage of, to profit by
spowodować, p. spowoduję spowoduje	powodować, i. powoduję powoduje	- to cause, to give rise to, to bring about
tuż		- just (in the meaning of space only)
typ, m. typu, gen. s.		- type

uciekiniier, m. uciekiniierzy, nom. pl.	- refugee
wskazywać, i. wskazać, p. wskazuję wskazę wskazuje wskaze	- to point at
zasięg, m. zasięgu, gen. s.	- range, reach, scope
zwykły, zwykła, zwykle	- plain, ordinary, usual, regular

LESSON 101

Dialog (Artillery Forward Observer)

S.: Porucznik Sokołowski
D.: Kapitan Dudek

S.: Obywatelu kapitanie, melduję, że idę na wysunięty punkt obserwacyjny, aby zmienić porucznika Łukasika.

D.: A gdzie jest radiotelegrafista?

S.: Niestety, poważnie zachorował, a my nie mamy innego radiotelegrafisty do dyspozycji.

D.: Niech więc bombardier Wnęk, który jest z porucznikiem Łukasikiem zostanie dłużej na punkcie. Może dostanę jednego radiotelegrafistę z dywizjonu, to go tam później wyślę.

S.: Zabieram ze sobą ten nadajnik i odbiornik nowego typu. Nadawaliśmy i odbieraliśmy nim wczoraj. Jest on lepszy od starego.

D.: Dobrze, ale niech się obywatel porucznik śpieszy. Nie mamy czasu do stracenia. Teraz właśnie są najlepsze warunki do zmiany na punkcie. Czy obywatel porucznik zapoznał się ze szkicem orientacyjnym?

S.: Tak, widziałem go. Czy sygnał wywoławczy zostanie zmieniony tej nocy?

D.: Sygnał wywoławczy już został zmieniony i przekazaliśmy go porucznikowi Łukasikowi.

S.: O której godzinie należy się spodziewać ataku npla?

D.: Nad ranem. My jesteśmy gotowi. Właśnie przyszły działa pancerne, aby wzmocnić ogień zaporowy.

LESSON 101

Grammar Analysis

Part I

The preposition do requires the genitive case.

a/ The preposition do is rendered in English by at,

e.g.:

On strzela do celu.

- He shoots at the target.

b/ The preposition do is rendered in English by to,

e.g.:

Kowalski pojechał do Warszawy.

- Kowalski went to Warsaw.

Maria napisała list do matki.

- Maria wrote a letter to her mother.

Ten dom należy do Cichockiego.

- This house belongs to Cichocki.

Od bramy do domu jest dziesięć metrów.

- From the gate to the house is ten meters.

Pracujemy od trzeciej do piątej.

- We work from three to five.

c/ The preposition do is rendered in English by on,

e.g.:

On przyszył orzełka do czapki.

- He sewed the eaglet on the cap.

d/ The preposition do is rendered in English by in, into,

e.g.:

On wjechał do garażu.

- He drove into the garage.

e/ The preposition do is rendered in English by for,

e.g.:

W tym domu jest mieszkanie do wynajęcia.

- There is an apartment for rent in this house.

mad at me.

7. He went there only out of curiosity.
8. It turned out that the waitress, working in our canteen, was an enemy spy.
9. Mary married a teacher, whom she met through a mutual friend.

LESSON 101

Reading Text

Była jasna noc. Na wysuniętym punkcie obserwacyjnym znajdującym się na wzgórzu 452 był porucznik Łukasik i radiotelegrafista Wnęk. Od kilku dni na tym odcinku frontu było dziwnie spokojnie, ponieważ działa npla słabo ostrzeliwały nasze stanowiska. Linie telefoniczne rzadko były przerywane pociskami zwłaszcza, że wśród nich dużo było niewypałów.

Porucznik Łukasik utrzymywał stałą łączność z baterią i piechotą tylko przez telefon. Na punkcie obserwacyjnym był jednak również odbiornik i nadajnik radiowy. Mała ta radiostacja była używana w wypadku przerwania linii telefonicznych. Punkt obserwacyjny znajdował się na wzgórzu, na którym była wieża triangulacyjna. W nocy porucznik obserwował przedpole, a Wnęk siedział przy odbiorniku i słuchał.

Wnęk znał dobrze język npla i jeżeli warunki bojowe na to pozwalały szukał on fali, na której nieprzyjaciół nadawał.

Miał on czasami szczęście usłyszeć coś ważnego. Raz np. usłyszał on, jak dwóch dowódców baterii npla mówiło coś o swoich jednostkach ognia, nowych zapalnikach i dalmierzach. Drugi raz słyszał, jak dowódcy artylerii i piechoty koordynowali ogień. Tej nocy Wnęk widocznie też miał szczęście, gdyż nagle zaczął coś szybko pisać. Kiedy skończył, zameldował: "Panie poruczniku, odebrałem jakiś zaszyfrowany meldunek npla".

"W takim razie połączcie się natychmiast z dowództwem batalionu piechoty. Tam jest nasz oficer łącznikowy. Zameldujcie mu o tym. Może to coś ważnego."- powiedział porucznik.

Pół godziny później na punkcie zameldował się goniec z dowództwa, który odebrał zaszyfrowany meldunek npla. Następnego dnia nad ranem słychać było silny ogień artylerii na lewym skrzydle. Dwa dni później bombardier Wnęk dostał awans na kaprała i dowiedział się, że w zaszyfrowanym meldunku była informacja o planowanym ataku na lewym skrzydle. Miało to być zaskoczenie. Dzięki temu, że nasze działa pancerne położyły skuteczny ogień zaporowy, atak się nie udał.

Questions

1. Jaka była noc?
2. Kto był na wysuniętym punkcie obserwacyjnym?
3. Jak było na tym odcinku od kilku dni?
4. Jak utrzymywał porucznik Łukasik łączność z baterią?
5. Dlaczego porucznik Łukasik utrzymywał łączność przez telefon?

6. Co było również na punkcie obserwacyjnym?
7. Kiedy była używana mała radiostacja?
8. Gdzie znajdował się punkt obserwacyjny?
9. Co robił w nocy porucznik, a co bombardier Wnęk?
10. Co znał dobrze Wnęk?
11. Kiedy szukał on fali radiostacji npla?
12. Co on raz usłyszał?
13. Co on usłyszał innym razem?
14. Kiedy Wnęk miał szczęście?
15. Co on zameldował porucznikowi?
16. Co kazał zrobić porucznik bombardierowi?
17. Kto zameldował się pół godziny później na punkcie obserwacyjnym?
18. Co odebrał goniec?
19. Co było słychać następnego dnia nad ranem?
20. Co dostał starszy bombardier i o czym się dowiedział dwa dni później?
21. Dzięki czemu atak npla się nie udał?

LESSON 101

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Kogo porucznik Sokołowski ma zmienić na punkcie obserwacyjnym?

2. Co stało się z radiotelegrafistą?
3. Dlaczego bombardier Wnęk ma zostać dłużej na punkcie obserwacyjnym?
4. Jaki nadajnik i odbiornik zabierze ze sobą porucznik Sokołowski?
5. Jakie są teraz warunki do zmiany na punkcie?
6. Z czym zapoznał się porucznik Sokołowski?
7. Kiedy został zmieniony sygnał wywoławczy?
8. Czego kapitan Dudek spodziewa się?
9. Kiedy nieprzyjaciół będzie atakował?
10. Do czego nasze wojska są przygotowane?
11. Jaka nowa broń przybyła?
12. W jakim celu przybyły działa pancerne?

Part II

1. Jak nazywa się starszy strzelec w artylerii?
2. Czym mierzy się odległość?
3. Jak inaczej nazywa się działo samobieżne?
4. Jaka jest jednostka ognia przydzielona na działo?
5. Dlaczego trzeba skoordynować ogień artylerii z posuwaniem się piechoty?
6. Jak nazywa się aparat radiowy, który służy do nadawania?
7. Jak nazywa się aparat radiowy, który służy do odbierania?
8. Co robi się z niewypałami?
9. Jakie zadanie ma oficer łącznikowy?

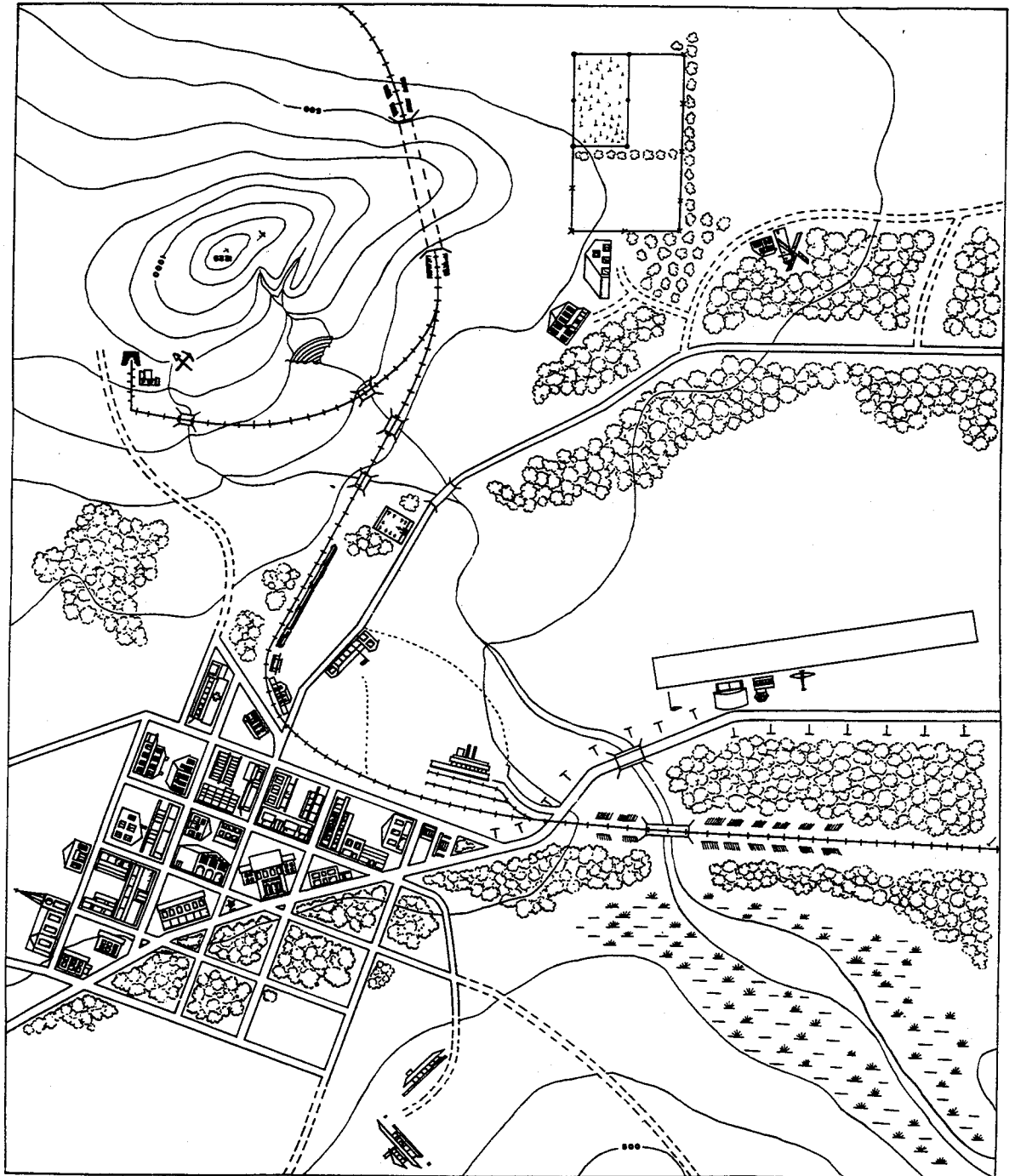
10. Po co artyleria kładzie ogień zaporowy?
11. Skąd obserwują obserwatorzy artylerysty?
12. Co należy zrobić, jeśli jest się chorym?
13. Po co robi się szkic orientacyjny?
14. Dlaczego trzeba planować pracę?
15. W jaki sposób przekazuje się wiadomości na duże odległości?
16. Do czego służą radiostacje?
17. Ile słów na minutę nadaje dobry radiotelegrafista?
18. Na co jest skuteczna aspiryna?
19. Gdzie pan stale mieszka?
20. Kiedy nadaje się sygnał SOS?
21. Dlaczego stacje radiowe mają sygnały wywoławcze?
22. W czym pomagają wieże triangulacyjne?
23. Jakie warunki pracy miał pan w miejscu, w którym pan pracował przed wstąpieniem do wojska?
24. Ile zapalników ma pocisk artyleryjski?
25. Dlaczego szyfruje się meldunki?

LESSON 101

Military Interpreting Practice #12

1. What is your name and rank? 2. What is your unit, and your last duty in it?	Porucznik Michał Zimny. Byłem wysuniętym obserwatorem 3ciej baterii 15 p. art. polowej.

3. Here is a sketch map of the terrain. Can you show me where your observation post was?
50 metrów na wschód od wieży triangulacyjnej na wzgórzu 1225.
4. Where is your battery located?
Okolo 3 km. na północ od wzgórza 1225.
5. Where are the other batteries of your battalion located?
Znajdują się one 4 km. na północ od lasu.
6. What was the mission of your battery?
Ostrzeliwaliśmy miasteczko Zabiele, w którym są wasze oddziały. Poprzednio wspieraliśmy piechotę.
7. How do you coordinate your fire with the infantry?
Piechota używa sygnałów dymnych w dzień, a rakiet w nocy. Poza tym, w sztabie dowódcy piechoty jest zawsze nasz oficer łącznikowy.
8. How do you request fire support from your battery?
Przez telefon, którym jestem połączony z baterią.
9. How do you contact your battalion and infantry which your battery supports?
Mam radiostację, przez którą łączę się z piechotą i przez którą przekazuję meldunki do mego dywizjonu.
10. What call sign do you use to contact your battery?
Sygnałem wywoławczym naszej baterii jest "czarne oko"
11. What are the call signs of your other batteries?
1-sza bateria ma "niebieskie oko", a 2-ga "zielone oko".

12. How often do they change these call signs?

Był to nasz stały sygnał wywoławczy, ale gdy dostałem się do niewoli, będzie on prawdopodobnie zmieniony.

13. How much ammunition do you keep at the battery?

Trzymamy jednostkę ognia, to jest 150 pocisków na każde działo.

14. Which battery was firing at our airfield?

Zdaje mi się 2-ga.

15. I must admit that your fire was very effective.

Otrzymaliśmy nowy typ dalmierza, a poza tym jesteśmy już długi czas na froncie.

16. What kind of fuses do you use that there are so many duds?

Używamy zapalników czasowych i uderzeniowych. O ile chodzi o niewypały, to wczoraj obok punktu obserwacyjnego padły 3 wasze niewypały.

17. Maybe we wanted you to live longer.

LESSON 101

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Lt. Kowalski had to send his report to headquarters by messenger because an enemy shell had destroyed his radio transmitter.

LESSON 101

Vocabulary

bombardier, m. bombardierzy, nom. pl.	- private first class in artillery
dalmierz, m. dalmierza, gen. s.	- range finder
działo pancerne	- self-propelled gun
jednostka ognia	- unit of fire (number of rounds per weapon, not per unit)
koordynować, i. skoordynować, p. koordynuje skoordynuje koordynuje skoordynuje	- to coordinate
nadajnik, m. nadajnika, gen. s.	- radio transmitter
nadawać, i. nadać, p. nadaję nadam nadaje nada	- to transmit, to broad- cast, to mail
niewypał, m. niewypału, gen. s.	- dud
obserwacyjny punkt, m.	- observation point
odbierać, i. odebrać, p. odbieram odbiorę odbiera odbierze	- to receive
odbiornik, m. odbiornika, gen, s.	- receiver
oficer łącznikowy, m.	- liaison officer
ogień zaporowy	- barrage fire
orientacyjny, orientacyjna, orientacyjne	- orientation, as adj.
planować, i. zaplanować, p. planuję zaplanuję planuje zaplanuje	- to plan

przekazywać, i.	przekazać, p.	- to relay, to hand down,
przekazuję	przekaze	to transmit
przekazuje	przekaze	
radiostacja, f.		- radio station
radiotelegrafista, m.		- radio operator
radiotelegrafiści, nom. pl.		
skuteczny, skuteczna, skuteczne		- effective
stały, stała, stałe		- constant, permanent, solid
sygnał, m.		- signal, sign
sygnału, gen. s.		
sygnał wywoławczy		- call sign
szkic, m.		- sketch
szkicu, gen. s.		
szkic orientacyjny		- situation sketch
triangulacyjna wieża		- triangulation station
warunek, m.		- condition, term
warunku, gen. s.		
wzmocnić, p.	wzmacniać, i.	- to intensify, to strength-
wzmocnię	wzmacniam	en
wzmocni	wzmacnia	
zapalnik, m.		- fuse
zapalnika, gen. s.		
zaszyfrować, p.	czyfrować, i.	- to code, to cipher
zaszyfruję	szyfruje	
zaszyfruje	szyfruje	

LESSON 102

Dialog (Conversation between a
criminal and his lawyer.)

A.: Adwokat

P.: Przestępca

A.: Sikora, czy wiecie, że grozi wam kara śmierci za morderstwo?

P.: Przecież już przed południem panu mówiłem, że ja nie zabiłem tej kobiety.

A.: Policja znalazła wasze odciski palców na rewolwerze znalezionym przed drzwiami mieszkania.

P.: Wszyscy trzech mieliśmy rewolwery. Ja zostawiłem mój na ziemi, gdy otwierałem wytrychem drzwi.

A.: Kto więc zamordował tę kobietę, Piwowarczyk czy Babik?

P.: Nie wiem, który z nich, gdyż ciemno było w pokoju, a ja przez cały czas byłem zajęty otwieraniem kufrów.

A.: Ale na obcęgach i młotku są tylko odciski Babika, a nie wasze.

P.: On niósł narzędzia, a ja pracując miałem rękawiczki na rękach.

A.: A co powiecie na to, że tuż przed łóżkiem zamordowanej znaleziono guzik waszej marynarki?

P.: Panie adwokacie, przysięgam przed Bogiem, że jestem niewinny.

A.: Mam nadzieję, że przysięgli i sędzia wam uwierzą.

LESSON 102

Grammar Analysis

THE USE OF THE PREPOSITION

przed

Part I

przed with the instrumental case

a/

The preposition przed with the instrumental case is rendered in English by before (with reference to time),

e.g.:

On będzie tu <u>przed</u> piątą.	- He will be here <u>before</u> five o'clock.
Wrócę do domu <u>przed</u> południem.	- I will be back home <u>before</u> noon.
Napiję się kawy <u>przed</u> lekcją.	- I will have coffee <u>before</u> the lesson.

b/

The preposition przed with the instrumental case is rendered in English by in front of, before (with reference to place or people),

e.g.:

Ona stała <u>przed</u> domem.	- She stood <u>in front of</u> the house.
On siedział <u>przede</u> mną.	- He was sitting <u>in front of</u> me.
On zeznawał wczoraj <u>przed</u> sądem.	- He testified yesterday <u>before</u> the court.
On oskarżył go o kradzież <u>przed</u> sądem.	- He accused him of theft <u>before</u> the court.

c/

The preposition przed with the instrumental case is rendered in English by from,

LESSON 102

Translation
Polish - English

Antoni stał w celi. Za nim były ciężkie drzwi, które przed chwilą zamknęły ciemną kartę 25 lat jego życia pełnego awantur. Przed nim, wysoko pod sufitem, było małe okienko, przez które wchodziło trochę bladego słońca na brudną ścianę i stary koc na niewygodnym łóżku.

Drogę do tej celi zaczął Antoni przed 8 latami: wódka, złe towarzystwo, przed którym zawsze ostrzegała go matka, ubezpieczanie złodziei w czasie kradzieży, handlowanie narkotykami, wytrych, młotek, nóż, a później rewolwer. I w ten sposób Antoni stał się zawodowym złodziejem, dla którego żadna ściana, żadne drzwi nie są przeszkodą. To prawda, że często musiał uciekać przed milicją i chować się przed jej okiem w małym mieście przez długie tygodnie. Ale zdawało się, że dla Antoniego nie ma granic niemożliwości. Aż nagle ta sprawa z bogatą wdową.

Dlaczego ona krzyczała? Przecież nikt nie chciał jej zabić, ani nawet bić. Chcieli zabrać tylko jej drogocenne rzeczy z kufrów. Antoni stał w tej chwili najbliżej niej i jednym strzałem posłał ją na tamten świat. Przysięgał w sądzie, że jest niewinny, ale co znaczą słowa, jeżeli na kolbie rewolweru znaleziono odciski jego palców.

Antoni spojrzał na swoje łóżko i zdawało mu się, że leży na nim wdowa i krzyczy: "Złodzieje, mordercy!"

W tej chwili otworzyły się drzwi i wszedł ksiądz do celi.

Question

1. Gdzie stał Antoni?
2. Jakie drzwi były za nim?
3. Jaka kartę życia drzwi te zamknęły przed chwilą?
4. Jakie było życie Antoniego?
5. Co wchodziło przez małe okienko wysoko pod sufitem?
6. Jakie były ściany i łóżko?
7. Przed iloma latami zaczął Antoni drogę do tej celi?
8. Jaka to była droga?
9. Przed czym ostrzegała go matka?
10. Czy on słuchał matki?
11. Kim stał się Antoni?
12. Co dla Antoniego nie jest przeszkodą?
13. Przed kim on musiał często uciekać?
14. Gdzie musiał Antoni chować się przez długie tygodnie?
15. Co zdawało się Antoniemu?
16. Kto krzyczał?
17. Co złodzieje chcieli zabrać wdowie?
18. Jakie rzeczy złodzieje chcieli zabrać?
19. Gdzie stał Antoni?
20. Jak Antoni posłał bogatą wdowę na tamten świat?
21. Co Antoni przysięgał w sądzie?
22. Co znaleziono na kolbie rewolweru?

- 23. Kogo Antoni zobaczył na łóżku?
- 24. Co zdawało się Antoniemu?
- 25. Co się otworzyło w tej chwili?
- 26. Kto wszedł do celi?

LESSON 102

Reading Text

Dziś pierwszy dzień rozprawy morderców Felicji Krawczyk.

Dziś o 10 rano w miejscowym sądzie rozpocznie się rozprawa przeciw Antoniemu Sikorze i Józefowi Babikowi, oskarżonym o morderstwo wdowy Felicji Krawczyk. Jak już przed miesiącem donosiliśmy, w nocy z dnia 24 na 25 lipca, trzech znani w świecie przestępców bandyci: Sikora, Babik i Piowarczyk, przeszli przez wysoki mur jaki biegnie około ogrodu i domu wdowy i otworzywszy wytrychem główne drzwi dostali się do sypialnego pokoju. Milicja ustaliła, że kiedy obudzona hałasem wdowa chciała wołać o pomoc i użyć telefonu, jeden z bandytów rzucił się na nią i w czasie krótkiej walki uderzył ją czymś ciężkim w głowę i zabił. Lekarz sądowy przypuszcza, że została ona zabita kolbą rewolweru, który znaleziono przed drzwiami sypialnego pokoju wdowy. Po zrabowaniu wartościowych przedmiotów z kufrów wdowy, bandyci opuścili mieszkanie i włamawszy się do samochodu stojącego przed sąsiednim domem, odjechali. Na szczęście zauważył to właściciel skradzionego samochodu i natychmiast zawiadomił mi-

licję.

Rozpoczął się pościg za bandytami, który skończył się niestety katastrofą. Samochód bandytów zderzył się bowiem na zakręcie z samochodem braci Rudzkich, właścicieli hotelu "Krynica". Bracia Rudzcy zostali zabici na miejscu. Bandyta Piwowarczyk, który był kierowcą samochodu, został ciężko ranny. Babik i Sikora wyszli z wypadku tylko lekko skaleczeni. Zostali oni natychmiast zawiezieni do szpitala i po dwóch dniach Sikora i Babik zostali przewiezieni do więzienia. Piwowarczyk został w szpitalu i po kilku dniach umarł. Mimo długich przesłuchiwań milicji nie udało się ustalić, kto z nich zamordował Felicję Krawczyk. Bandyci po prostu oskarżali się wzajemnie, a kiedy dowiedzieli się, że Piwowarczyk nie żyje, zaczęli zeznawać, że on to właśnie zamordował wdowę, zwłaszcza, że Piwowarczyk był już raz podejrzewany o morderstwo. Z pewnych źródeł dowiedzieliśmy się, że prokuratorowi udało się zebrać dowody wskazujące na to, kto naprawdę zamordował wdowę.

Questions

1. Jaka jest dzisiaj rozprawa?
2. Gdzie rozpocznie się rozprawa?
3. O której godzinie rozpocznie się rozprawa?
4. Przeciwko komu będzie ta rozprawa?
5. O co są oskarżeni Antoni Sikora i Józef Babik?

6. Co doniesiono przed miesiącem?
7. Przez co oni przeszli?
8. Naokoło czego biegł mur?
9. Czym przestępcy otworzyli drzwi?
10. Co obudziło wdowę?
11. Co ona chciała zrobić?
12. Jak się zachował jeden z bandytów?
13. Jak zabił bandyta wdowę?
14. Co znaleziono pod drzwiami sypialnego wdowy?
15. Co przypuszczał lekarz sądowy?
16. Co zrobili bandyci po zrabowaniu wartościowych przedmiotów?
17. Jakim samochodem bandyci odjechali?
18. Kto natychmiast zawiadomił policję?
19. Co się skończyło katastrofą?
20. Z czym samochodem zderzyli się bandyci?
21. Co posiadali bracia Rudzcy?
22. Kto został zabity na miejscu?
23. Kto został ciężko ranny?
24. Jak wyszli z wypadku bandyci Babik i Sikora?
25. Dokąd zostali bandyci zawiezieni po wypadku?
26. Po ilu dniach Babik i Sikora zostali zawiezieni do więzienia?
27. Kto z bandytów nie żyje?
28. Czego milicja nie mogła ustalić?
29. Co bandyci zeznali, kiedy dowiedzieli się, że Piwowarczyk umarł?

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students; it is to be recorded on tape if tape recorders are available. Write a short composition in no less than 50 words on the topic:

Who, according to you, killed Felićja Krawczyk, and how can you prove it?

(based on dialog and reading text L. 102)

LESSON 102

Vocabulary

adwokat, m. adwokaci, nom. pl.	- lawyer, barrister, counsel
bandyta, m. bandyci, nom. pl.	- bandit, gangster
bowiem	- since, as, because, fore
donosić, i. donieść, p. donoszę doniosę donosi doniesie	- to inform, to report, to spy on
grozić, i. (no perf.) grożę grozi	- to threaten
guzik, m. guzika, gen. s.	- button
kolba, f.	- butt
kufer, m. kufra, gen. s.	- trunk, chest
młotek, m. młotka, gen. s.	- hammer
morderstwo, n.	- murder

mur, m. muru, gen. s.	- wall
na około/wokoło	- around
niewinny, niewinna, niewinne	- innocent
obcęgi, pl. obcęarów, gen. pl.	- pliers, pincers
odcisk palców, m. odcisku palców, gen. s.	- fingerprint
przestępcą, n. przestępcy, gen. s.	- criminal (male)
przysięgać, i. przysięgać, p. przysięgam przysięgnę przysięga przysięgnie	- to swear, to take an oath
przysięgli przysięgli, nom. pl.	- juror
rewolwer, m. rewolweru, gen. s.	- revolver
rękawiczka, f.	- glove
sędzia, m. sędziego, gen. s. sędziemu, dat. s. sędziego, acc. s. sędzią, instr. s. sędzim, loc. s. sędziowie, nom. pl. sędziów, gen. pl.	- judge
sypialny (pokój)	- bedroom
wartościowy, wartościowa, wartościowe	- valuable
wytrych, m. wytrycha, gen. s.	- skeleton key
wzajemnie	- mutually
zamordować, p. mordować, i. zamorduję morduję zamorduje morduje	- to murder

LESSON 103

Dialog (Conversation about the trip to Paris)

G.: Doktor Górski

J.: Inżynier Jarecki

G.: Jarecki, jak się masz? Nareszcie wróciłeś. Otrzymałem od ciebie kartkę z Paryża.
No, jak tam było?

J.: Bawiłem się doskonale. Paryż to piękne miasto.

G.: Czy pobyt tam kosztował cię dużo?

J.: Na ogół ceny są wyższe od naszych, a tylko odzież jest trochę tańsza.

G.: A co najbardziej opłaca się tam kupować?

J.: Jedwab, skórę i perfumy.

G.: Ciekaw jestem, co ty sobie kupiłeś?

J.: Jedwabną piżamę, szlafrok i pantofle.

G.: Czy dużo zwiedziłeś?

J.: Zwiedziłem wszystkie ważniejsze muzea i zabytki. Poza tym widziałem kilka dobrych sztuk w teatrze, gdyż dostawałem często bilety od znajomych.

G.: Czy poznałeś jakieś interesujące osoby?

J.: Tak. Poznałem kilku malarzy, no i kilka ładnych aktorek.

G.: Czy mógłbyś przyjść do nas dziś wieczór? Moja żona chciałaby usłyszeć od ciebie, jakie suknie są modne w Paryżu.

J.: Dziękuję, przyjdę.

LESSON 103

Grammar Analysis

THE USE OF THE PREPOSITION

od

Part I

a/

The preposition od requires the genitive case. The preposition od is rendered in English by from,

e.g.:

Wynająłem to mieszkanie <u>od</u> właściciela domu.	- I rented this apartment <u>from</u> the owner of the house.
Dostałem prezent <u>od</u> matki.	- I received a present <u>from</u> my mother.
Otrzymałem list <u>od</u> żony.	- I got a letter <u>from</u> my wife.
Tę wiadomość słyszałem <u>od</u> ojca.	- I heard this news <u>from</u> my father.
On zażądał <u>od</u> nich więcej pieniędzy.	- He demanded more money <u>from</u> them.
On <u>od</u> tego zachorował.	- He got sick <u>from</u> that (it).
Nauczyłem się dużo <u>od</u> niego.	- I learned a lot <u>from</u> him.

The preposition od is used to denote motion away from a person or is used to denote a precise distance from a precisely specified point or line while the preposition z is used to denote motion away from an area and a place,

e.g.:

Wróciłem <u>z</u> Warszawy <u>od</u> rodziców.	- I returned <u>from</u> Warsaw <u>from</u> my parents.
On telefonuje <u>z</u> Krakowa <u>od</u> stryja.	- He calls <u>from</u> Kraków <u>from</u> his uncle's home.
Rewolwer leżał pięć metrów <u>od</u> ściany.	- The revolver was lying five meters <u>from</u> the wall.

Od słupa do słupa jest dziesięć metrów. - There is ten meters from one pole to another.

b/

The preposition od is rendered in English by since, from, from .....on,

e.g.:

On pracuje tu od października.- He is working here since October.

On pracuje tu od października.- He is working here from October on.

c/

The preposition od is rendered in English by to,

e.g.:

Tam jest klucz od mojego biurka. - The key to my desk is over there.

Wolę kawę od herbaty. - I prefer coffee to tea.

d/

The preposition od is rendered in English by than in comparison of adjective,

e.g.:

Ta kanapa jest droższa od tamtej. - This sofa is more expensive than the other one.

e/

Note that the Polish verb pożyczyć might mean either to borrow or to lend,

e.g.:

Antoni pożyczył sto złotych Józefowi (dative) - Anthony lent a hundred zlotys to Joseph.

Józef pożyczył sto złotych od Antoniego. - Joseph borrowed a hundred zlotys from Anthony.

LESSON 103

Reading Text

Doktor Górski, dyrektor szpitala w Katowicach, musiał wziąć tego roku urlop w lutym. Górski długo myślał nad tym dokąd wyjechać, żeby najlepiej odpocząć. Mógł on jechać do Zakopanego na narty. Lubił on sporty zimowe i dobrze jeździł na nartach i łyżwach. W Zakopanem, jak słyszał, było już od grudnia dużo śniegu. Mógł również jechać do znajomego myśliwego na wieś.

Jeszcze w lecie otrzymał on od niego zaproszenie na polowanie na zające. Doktor miał dobrą strzelbę i lubił polować. Mógł także wyjechać gdzieś za granicę. Właśnie wrócił jego przyjaciel inżynier z Paryża i opowiedział, jak świetnie się bawił i bardzo mu radził tam jechać.

"To nie szkodzi," mówił "że nie mówisz po francusku. Dam ci kartkę z adresem hotelu, którego portier pochodzi z Katowic." Doktor wziął kartkę z adresem hotelu i pojechał do Paryża.

W Paryżu na dworcu oddał on kartkę kierowcy taksówki, który zawiózł go do hotelu. Jeden z portierów w tym hotelu mówił po polsku.

Po krótkim odpoczynku Górski wyszedł, by zobaczyć Paryż wieczorem. Idąc ulicami miasta, doktor nie wiedział nawet, kiedy znalazł się niedaleko od wieży Eiffla. Przypomniawszy sobie wtedy, że inżynier mówił mu, iż w restauracji na wieży

jest ładna kasjerka Polka, więc poszedł tam, by zjeść kolację i poznać tę dziewczynę. Około 12 w nocy doktor postanowił wrócić do hotelu i tu zaczęły się kłopoty. Kartkę z adresem zabrał mu kierowca taksówki na dworcu i nie oddał, a on zapomniał, jak się nazywa i gdzie jest ten hotel. Kasjerka pomagała mu jak mogła. Starala się przypomnieć mu nazwę hotelu. Telefonowała tu i tam. Nic nie pomogło. Wreszcie kasjerka poradziła mu, by po prostu zatelegrafował do Katowic do przyjaciela i zapytał się go o adres swojego hotelu w Paryżu. Doktor wysłał więc telegram z wieży Eiffła do Katowic. O 4-tej rano, gdy właśnie zamykano restaurację przyszedł telegram od inżyniera. "Mieszkasz w hotelu El Dorado, na ulicy Wiktora Hugo - stary pijaku!"

Questions

1. Kiedy musiał wziąć urlop dyrektor szpitala w Katowicach?
2. Dlaczego Górski chciał wyjechać na urlop?
3. Jakie sporty lubił doktor Górski?
4. Na czym on dobrze jeździł?
5. Od kiedy w Zakopanem było dużo śniegu?
6. W jakiej porze roku otrzymał doktor zaproszenie od swojego znajomego?
7. Jaką strzelbę miał doktor?
8. Co lubił doktor Górski?

9. Skąd właśnie wrócił przyjaciel doktora?
10. Kim jest przyjaciel doktora?
11. Co on opowiadał?
12. Co on radził doktorowi?
13. Jakiego języka nie znał doktor Górski?
14. Jaką kartkę chciał dać inżynier doktorowi?
15. Skąd pochodził portier hotelu?
16. Na czym był adres hotelu?
17. Dokąd pojechał doktor?
18. Komu doktor oddał kartkę?
19. Jakim językiem mówił jeden portier?
20. Co zrobił Górski po krótkim odpoczynku?
21. Gdzie znalazł się doktor idąc po mieście?
22. Co inżynier powiedział doktorowi o restauracji na wieży Eiffla?
23. Dlaczego doktor poszedł do restauracji?
24. O której godzinie doktor postanowił wrócić do hotelu?
25. Co się wtedy zaczęło?
26. Co się stało z kartką doktora?
27. Jak pomagała kasjerka doktorowi?
28. Co starała się kasjerka przypomnieć doktorowi?
29. Dokąd ona telefonowała?
30. Co kasjerka radziła zrobić?
31. Do kogo ona radziła zatelegrafować?
32. Co kasjerka radziła zapytać inżyniera?

33. Skąd doktor wysłał telegram?
34. Co doktor otrzymał przed zamknięciem restauracji?
35. Która to była godzina?
36. Co było napisane w telegramie?

LESSON 103

Oral - Aural Drill

Part I

1. Kto nareszcie wrócił?
2. Z kim rozmawia Jarecki?
3. Od kogo otrzymał kartkę doktor Górski?
4. Z którego miasta on otrzymał kartkę?
5. O co zapytał się doktor inżyniera?
6. Jak się bawił inżynier Jarecki?
7. Co powiedział Jarecki o Paryżu?
8. O co Górski zapytał Jareckiego?
9. Kogo poznał inżynier w Paryżu?
10. Czym interesował się doktor Górski?
11. Co jest tanie, a co jest drogie w Paryżu?
12. Co kupił sobie inżynier w Paryżu?
13. Co zwiedził inżynier Jarecki?
14. Gdzie Jarecki chodził często?
15. Co on dostawał od znajomych?
16. O czym żona doktora chciałaby dowiedzieć się?

17. O co zapytał doktor Górski inżyniera Jareckiego?

18. Na co Jarecki zgodził się?

Part II

1. Jakie są ceny ubrań w Paryżu w stosunku do cen w Polsce?

2. Z jakiego przeważnie materiału robi się krawaty?

3. Z czego robi się buty?

4. Co się wkłada, kiedy się idzie spać?

5. Gdzie można oglądać stare i piękne obrazy?

6. Czego mają dużo stare miasta?

7. Jak się nazywa człowiek, który maluje obrazy?

8. O jakich włoskich malarzach pan słyszał?

9. Jak się nazywa człowiek, który maluje pokoje?

10. W co ubierają się kobiety?

11. Jakie są suknie w Paryżu?

12. Na czym się jeździ w górach po śniegu?

13. Na czym można jeździć po lodzie?

14. Kto strzela do zwierząt i ptaków w lesie i w polu?

15. Po co chodzą myśliwi do lasu?

16. Jakie zwierzę ma długie uszy i szybko biega?

17. Z czego strzelają myśliwi na polowaniu?

18. Jak się nazywa kobieta, u której wpłaca się pieniądze
w banku?

19. Co pan robi, jeśli pan chce wysłać szybko ważną wiadomość
do przyjaciela, który mieszka daleko?

7. Andrzej gave his secretary the keys to the safe.
8. Zygmunt is not always polite but Maria prefers him to Bo-
lek because he always tells the truth.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students, it is to be recorded on tape if tape recorders are available.

Describe in no less than 50 words your "Impressions of Monterey."

LESSON 103

Vocabulary

interesujący, interesująca, interesujące	- interesting
iż	- that
jedwab, m. jedwabiu, gen. s.	- silk
kasjerka, f.	- female cashier
lód, m. lodu, gen. s.	- ice
łyżwa, f. łyżwy, nom. pl. łyżew, gen. pl.	- skate
malarz, m.	- painter
modny, modna, modne	- fashionable
muzeum, n.	- museum
myśl, f.	- thought, mind, idea
myśliwy, m. myśliwi, nom. pl.	- hunter

na ogół	- in general, on the whole
narta, f.	- ski
nazwa, f.	- name (except when referring to people)
odzież, f.	- garments
opłacać się, i. opłacić się, p. opłacam się opłacam się opłaca się opłaci się	- to be worth-while, to pay, to be profitable
pantofel, m. pantofla, gen. s.	- slipper, lady's shoe
perfumy (nom. pl.) perfum, gen. pl.	- perfumes
pijak, m. pijacy, nom. pl.	- drunkard
piżama, f.	- pajamas
polować, i. zapolować, p. poluję zapoluję poluje zapoluje	- to hunt
strzelba, f.	- shotgun
suknia, f.	- lady's dress, gown
szlafrok, m. szlafroka, gen. s.	- robe, dressing gown
zabytek, m. zabytku, gen. s.	- art monument
zając, m. zająca, gen. s. zajęcy, gen. pl.	- hare, jack rabbit
zatelegrafować, p. (zatelegrafować, i.) zatelegrafuję zatelegrafuję zatelegrafuje zatelegrafuje	- to wire, to telegraph

LESSON 104

Dialog (Renting a house)

S.: Stanisławski
Z.: Zawadzki

S.: Czytałem w ogłoszeniach, że pan ma dom do wynajęcia.

Z.: Proszę wejść, właśnie kończymy malować pokój mieszkalny i pokoje sypialne.

S.: Podoba mi się ten szary kolor. Czy mogę zobaczyć łazienkę i kuchnię?

Z.: Owszem, tylko że w łazience nie ma jeszcze umywalni i kranów, a w kuchni lodówki i pralki elektrycznej.

S.: Podoba mi się to, że kuchnia jest połączona z jadalnią i że jest taki piękny widok na morze. Czy ten dom jest murowany czy drewniany?

Z.: Pan napewno ze wschodu. Tu w Kalifornii domy są przeważnie z drzewa, tylko kominy są z cegły. Może pan zobaczyć teraz garaż?

S.: Piękny garaż. A czy te narzędzia pan zabiera?

Z.: Tak, zostanie tu tylko drabina, taczki i wąż gumowy, który wisi nad półką.

S.: Jestem pewien, że żonie spodoba się ten dom, bo ona lubi mieszkać nad morzem. Zaraz dam panu zadatek.

Z.: Proszę bardzo. Dwadzieścia dolarów wystarczy.

7. Helena will go to the seashore for her vacation.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students; it is to be recorded on tape if tape recorders are available.

Describe in no less than 50 words the kind of house you would like to have.

LESSON 104

Vocabulary

cegła, f.	- brick
dach, m. dachu, gen.s.	- roof
drabina, f.	- ladder
elektryczny, elektryczna, elektryczne	- electric
elektrycznie	- electrically
jadalnia, f. jadalni, gen. pl.	- dining room
Kalifornia, f. Kalifornii, gen. dat. loc.	- California
kaloryfer, m. kaloryfera, gen. s.	- heater
komin, m. komina, gen. s.	- chimney
kran, m. kranu, gen. s.	- faucet
lodówka, f.	- refrigerator, icebox
łazienka, f. łazienek, gen. pl.	- bathroom

mieszkalny, mieszkalna, mieszkalne	- habitable, residential
murowany, murowana, murowane	- stone (as adj.) brick (as adj.)
na dworze, loc. s. na dwór, acc. s.	- outdoors
piwnica, f.	- cellar
płaski, płaska, płaskie	- flat, even
podkreślić, p. podkreślać, i. podkreśle podkreślam podkreśli podkreśla	- to underline, to emphasize, to stress
pokój mieszkalny, m.	- living room
ponad	- over, above
pralka elektryczna, f.	- electric washing machine
przedpokój, m. przedpokoju, gen. s.	- hall, antechamber
strych, m. strychu	- attic
szafa ścienna, f.	- closet
szary, szara, szare	- gray
taczka, f. (also taczki pl.)	- wheelbarrow
umywalnia, f. umywalni, gen. pl.	- wash basin, lavatory, washstand
wąż, m. węża, gen. s.	- snake, serpent
wąż gumowy	- waterhose
wodociąg, m. wodociągu, gen. s.	- water installation, plumbing
wystarczyć, p. wystarczać, i. wystarczę wystarczam wystarczy wystarcza	- to suffice, to be sufficient - it will do

LESSON 105

Dialog (Conversation between two sailors)

B.: Bolesław

C.: Czesław

B.: Czesław, jak się czujesz po morskiej chorobie?

C.: Dużo lepiej. Wyszedłem na pokład, bo świeże powietrze dobrze mi robi.

B.: Ja też tu przyszedłem, bo na dole jest strasznie duszno. Co za piękna noc księżycowa.

C.: Żeby nas tylko jakiś okręt podwodny nie zauważył i nie storpedował.

B.: Nie bój się. Mamy eskortę dwóch krążowników i lotniskowca.

C.: Co z tego. Już jeden krążownik przy samym brzegu najechał na minę, pomimo że i trałowce płyną z konwojem.

B.: To prawda. Ciekaw jestem tylko dokąd my płyniemy.

C.: Zdaje mi się, że będziemy robili gdzieś desant, bo konwój jest duży.

B.: Zapaliłbym papierosa, ale boję się, bo jest rozkaz zaciemnienia, a widziałem oficera służbowego przy wejściu na pokład.

C.: Pal bracie - papieros to nie lampa.

B.: Lepiej zejdzmy na dół, bo sternik może nas stąd zauważyć.

zatonąć, p. (zatapiać, i.)
zatonię   zatapiam
zaton   zatapia

- to sink, to flood

żeby tylko nie (idiom)

- lest, provided, for
fear that

Vocabulary

bomba głębinowa

- depth charge

co z tego

- what of it, so what

desant (morski)
desantu, gen. s.

- landing

desant powietrzny

- airborne force,
airborne operation,
assault landings
from the air

duszn

- close, sultry

dźwiękowy aparat podsłuchowy

- sonar

idiota, m.
idioty, gen. s.

- idiot, fool, moron

konwój, m.
konwoju, gen. s.

- convoy

lotniskowiec, m.
lotniskowca, gen. s.

- aircraft carrier

morska choroba

- seasickness

najechać (na + acc.) p. najądę najeździe	- to run into
najeżdżać (na + acc.) i. najeżdżam najeżdża	
niszczyciel, m. niszczyciela	- destroyer
okręt podwodny, m.	- submarine
piechota morska, f.	- marines
plama, f.	- spot
popłoch, m. popłochu, gen. s.	- panic
powietrze, n.	- air
psia krew	- damn
sternik, m.	- helmsman
straszny, straszna, straszne	- awful, terrible, frightful
strasznie	- awfully, frightfully, terribly
torpedować, i. storpedować, p. torpeduję storpeduję torpeduje storpeduje	- to torpedo
trałowiec, m. trałowca, gen. s.	- mine sweeper
transportowiec, m. transportowca, gen. s.	- transport ship, liberty ship
ujście, n.	- mouth (of a river)
wstrząsnąć, p. (wstrząsać, i.) wstrząsnę wstrząsam wstrząśnie wstrząsa	- to rock, to shake, to jolt, to quake

LESSON 106

Dialog (Conversation about beach landing)

P.: Pułkownik - dowódca desantu

K.: Kapitan - dowódca saperów

P.: Panie kapitanie, za pół godziny konwój będzie na miejscu przeznaczenia. Czy wszystko jest w porządku?

K.: Tak jest panie pułkowniku. Nie rozumiem tylko, dlaczego tak mały oddział saperów bierze udział w desancie?

P.: Dlatego, że na odcinku, na którym lądujemy na wschód od latarni morskiej, teren jest skalisty i nie ma min. Są tylko zapory drutowe, które łatwo będzie można usunąć.

K.: Czy to są pewne informacje?

P.: Tak, są one dostarczone przez nasz wywiad, który miał dokładnie zbadać ten odcinek wybrzeża. Czy macie dosyć ładunków wybuchowych do wysadzania mostów?

K.: Tak jest. Czy pan pułkownik przypuszcza, że będziemy musieli wysadzić most kolejowy znajdujący się koło portu?

P.: Trudno przewidzieć przebieg akcji desantowej. A teraz parę uwag dla pana, jako dowódcy saperów. Oszczędzać ludzi. W razie odwrotu zniszczyć sprzęt, którego nie można zabrać. Starać się, by odwrót odbył się bez popłochu.

K.: Czy to ma być akcja pozorowana?

P.: To zależy od dalszych rozkazów.

LESSON 106

Vocabulary

artyleria nadbrzeżna	- coast artillery
artyleria okrętowa	- naval guns
baza, f.	- base, station, installation
dostarczyć, p. dostarczać, i. dostarczę dostarczam - dostarczy dostarcza	- to furnish, to provide, to ship, to supply
latarnia (uliczna)	- (street) lamp
latarnia morska	- lighthouse
nadbrzeżny, nadbrzeżna, nadbrzeżne	- coastal, shore (as adj.)
nieudany, nieudana, nieudane	- unsuccessful
odwrót, m. odwrotu, gen. s.	- retreat
okręt szpitalny	- hospital ship
osłabić, p. osłabiać, i. osłabię osłabiam osłabi osłabia	- to weaken
oszczędzać, i. oszczędzić, p. oszczędzam oszczędzę oszczędza oszczędzi	- to spare, to save, to economize
pomyślnie	- successfully
pozorować, i. (no perf.) pozoruję pozoruje	- to simulate, to mock
przebieg, m. przebiegu, gen. s.	- course, sequence
przewidzieć, p. przewidywać, i. przewidzę przewidyję przewidzi przewidyje	- to foresee, to forecast

przeznaczenie	- destination
samochód pływający	- amphibious car
skalisty, skalista, skaliste	- rocky
szturmowa barka desantowa	- landing craft
usunąć, p. usuwać, i. usunę usuwam usunie usuwa	- to remove
w razie	- in case
wywiad, m. wywiadu, gen. s.	- intelligence, interview
zagrozić, p. zagrażać, i. zagrozę zagrażam zagrozi zagraża	- to endanger, to threaten, to me- nace

LESSON 107 (Conversation between
sailors)

Dialog

J.: Jan Kowalik - bosmanmat na kutrze torpedowym.

F.: Franciszek Pawłowski - bosman na ścigaczu.

J.: Dzień dobry Franku. Co ty tu robisz?

F.: Czekamy na naprawę naszego ścigacza. Słyszałem, że wasz kuter torpedowy też jest uszkodzony.

J.: To prawda, ale to nic poważnego. A jak został uszkodzony wasz ścigacz?

F.: Bomby uszkodziły nam rufę. Kiedy mijaliśmy półwysep i wpływalismy do zatoki, bombowce npla zaatakowały nas.

J.: Pamiętam dobrze ten dzień. Rano była tak gęsta mgła, że nic nie było widać. Dopiero około południa widoczność się poprawiła. Czy wpływaliście do portu podczas przypływu?

F.: Nie, wpływalismy podczas odpływu. Widać było przy brzegu piasek i skały.

J.: A co zrobiliście z rannymi?

F.: Kapitan kazał wysadzić rannych na brzeg. Morze było wtedy bardzo wzburzone.

J.: Czy dowieźliście szczęśliwie wszystkich rannych do szpitala?

F.: Owszem, ale nie była to łatwa podróż, bo droga była tak zła, że sanitarki z rannymi grzęzły w błocie.

J.: Już muszę wracać na okręt. Do widzenia.

F.: Do widzenia, Janku.

bosmanmat (bosmat), m.	- petty officer 2nd class
dowieźć, p. dowozić, i. dowiozę dowożę dowiezie dowozi	- to transport, to supply, to attain the place of destination
eskortować, i. (no perf.) eskortuję eskortuje	- to escort
grzęznąć, i. ugrzęznąć, p. grzęznę ugrzęznę grzęźnie ugrzęźnie	- to get stuck (in mud, sand or snow.)
gęsty, gęsta, gęste	- thick, dense
kuter torpedowy, m. kutra torpedowego	- P.T. boat
lesisty, lesista, lesiste	- wooded, woody
mgła, f.	- fog
obchodzić, i. obchodzę obchodzi	- to care, to be concerned
ochrona, f.	- protection
odpływ, m. odpływu, gen. s.	- low tide, ebb
pagórkowaty, pagórkowata, pagórko- wate	- hilly
piasek, m. piasku, gen. s.	- sand
półwysep, m. półwyspu, gen. s.	- peninsula
przyptyw, m. przyptywu, gen. s.	- high tide, flood tide
siły morskie	- naval forces
skała, f.	- rock
ścigacz, m. ścigacza, gen. s.	- destroyer escort

LESSON 108

Dialog (Conversation about the topography of Poland)

O.: O'Connor

W.: Woźniak

O.: Dobry wieczór panu. Jest mi bardzo miło, że pan do nas przyszedł.

W.: Bardzo panu dziękuję za zaproszenie.

O.: Mam do pana prośbę. Ponieważ w przyszłym miesiącu wyjeżdżam do Polski, czy mógłby mi pan coś powiedzieć o Polsce?

W.: Z przyjemnością. Jak pan wie, Polska leży w Europie Środkowej.

O.: Czy wie pan, jaka jest powierzchnia Polski w kilometrach kwadratowych?

W.: Owszem wiem. Obecnie powierzchnia Polski wynosi 312 tysięcy kilometrów kwadratowych.

O.: Ile ludności ma Polska?

W.: Polska ma około 28 milionów mieszkańców.

O.: A jak przedstawia się ukształtowanie powierzchni Polski?

W.: Większą część powierzchni Polski stanowią niziny, a resztę zajmują góry i wyżyny.

O.: Czy opady w Polsce są dosyć duże?

W.: Owszem, w zimie pada śnieg, a na wiosnę i w lecie pada deszcz. Tylko jesień jest naprawdę ładna.

O.: Dobrze, że mi pan o tym powiedział. Teraz już na pewno nie zapomnę wziąć płaszcza nieprzemakalnego i kaloszy.

LESSON 108

Vocabulary

bywać, i. (in the 3rd p. only)	- to happen
chłodny, chłodna, chłodne	- cool
Czechosłowacja, f.	- Czechoslovakia
graniczyć, i. (here no perf.) graniczę graniczy	- to border, to touch
górski, górska, górskie	- mountain (as adj.), mountainous, upland
kalosz, m. kalosza	- rubber, galosh
kształt, m. kształtu	- shape
kwadratowy (km ²)	- square (as adj.)
ludność, f.	- population
mieszkaniec, m. mieszkańcy, nom. pl.	- inhabitant
milion, m. milionu, gen. s.	- million
nadmorski, nadmorska, nadmorskie	- maritime, coastal
Niemcy Niemiec, gen. Niemczech, loc.	- Germany
nieprzemakalny, nieprzemakalna, nieprze- makalne	- waterproof
obecny, obecna, obecne	- present
obszar, m. obszaru, gen. s.	- area, space, ter- ritory
opad, m. opadu, gen. s.	- precipitation

pilnować, i. popilnować, p. pilnuję popilnuję pilnuje popilnuje	- to watch, to keep guard
płaszcz nieprzemakalny	- raincoat
pochylony, pochylona, pochylone	- bent, inclined, stooped
podgórski, podgórska, podgórskie	- situated at the foot of mountains, piedmont
poniżej	- below, beneath
powierzchnia, f.	- surface, area
prośba, f.	- request, petition
próbować, i. spróbować, p. próbuję spróbuję próbuję spróbuję	- to try
temperatura, f.	- temperature
ukształtowanie, n.	- configuration, construction
umiarkowany, umiarkowana, umiarkowane	- temperate, mo- derate
wyżyna, f.	- highland, plateau, upland, height
zdarzać się, i. zdarzyć się, p. zdarza się zdarzy się zdarzają się zdarzą się	- to happen, to occur

